

Sauna

Suomen Saunaseura ry:n jäsenlehti 2/2017

Vuodesta 1937

**100-vuotiaat
savusaunat
Suomessa** s. 50

Saunaseura
80 vuotta,
alkaen s. 26

Löylynhenki-palkinto
Saunakylän
pelastajalle s. 22

Karjalan
laulumaiden
kylyissä s. 54

Käytännöllisesti katsoen kaunis

Täysin uusi Audi A5 Sportback Business
Alk. 44 891 €

Uusi viisiovinen Audi A5 Sportback yhdistää Coupén muotoilun ja Avantin käytännöllisyyden. Kattavan Business-varustelun voit täydentää viimeisimmällä tekniikalla, kuten täysin digitaalisella Audi virtual cockpit -mittaristolla, Matrix LED -ajovaloilla tai Bang & Olufsen -äänentoistojärjestelmällä. Tutustu osoitteessa audi.fi

Audi A5 Sportback 1.4 TFSI S tronic Business 110 kW (150 hv): autoveroton hinta: 36 090 €, arvioitu autovero 8 200,90 €*, toimituskulut 600 €, kokonaishinta: 44 890,90 €. Vapaa autoetu 825 €, käyttöetu 675 €. Keskikulutus 5,4 l/100 km. *CO₂-päästöt 124 g/km. Kuvan auto erikoisvarustein.

Audi Teknistä etumatkaa

LIPPU SALKOON SAUNAN KUNNIAKSI.

ALLEKIRJOITA ADRESSI OSOITTEESSA
SAUNANPAIVA.FI

TÄYTTÄ
OLUTTA

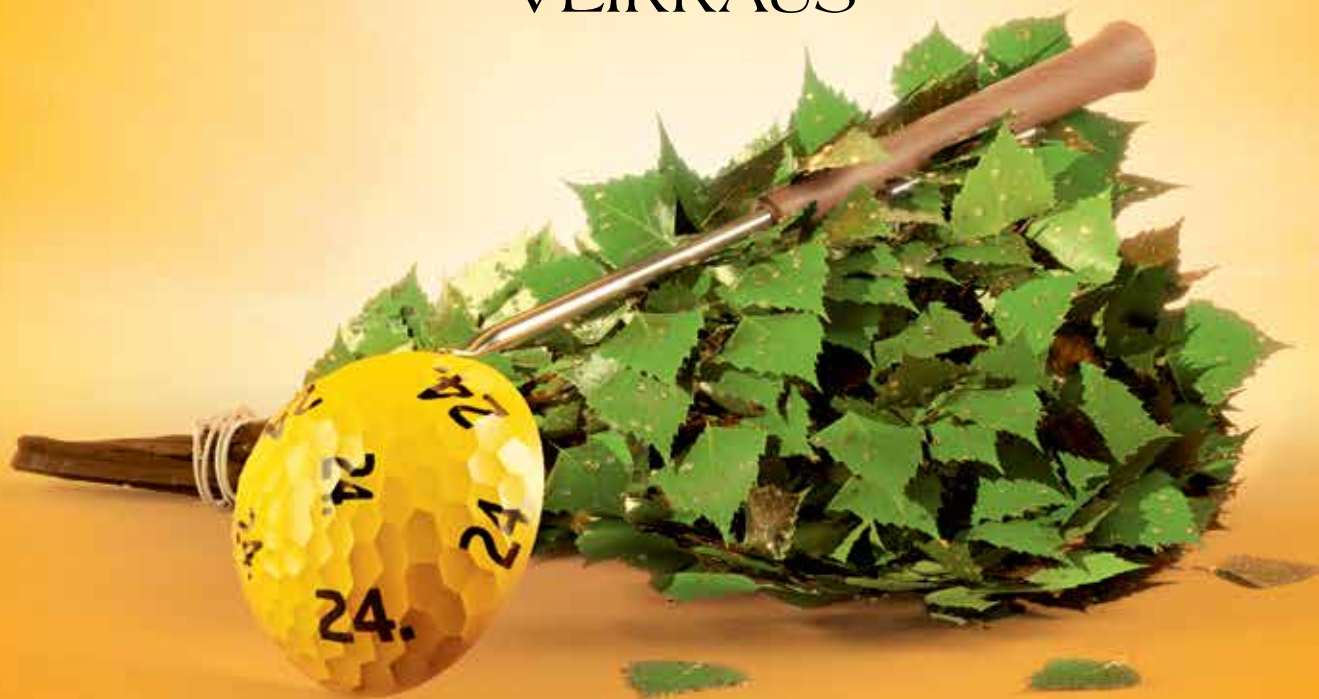

Suomalaisuuden symbolit:

SISU, SAUNA JA LOTTO

VEIKKAUS

26–53

22

54

72

- 11.....Puheenjohtajan palsta
- 14.....Allekirjoita Saunan Päivä -adressi
- 15.....Presidentti Sauli Niinistön tervehdys
- 16.....Uutiset
- 22.....Löylynhenki-palkinto Suomen Saunakulttuuri ry:lle
- 26.....Suomen Saunaseura 80 vuotta
 - Alussa oli vain aate
 - Sattumia vuosikymmenten varrelta
 - Karl Fredrik Hirvisalo – ensimmäinen puheenjohtajamme
 - Ahkerat saunojat kertovat saunomisesta ja sen kulttuurista
 - Saunatalo – pala palalta kokonaisuudeksi vailla vertaa
 - Kestävää rakentamista 50-luvulta
 - Saunominen osaksi elävän perinnön luetteloa
 - Satavuotiaita saunoja löytyi yli odotusten
- 54.....Väinämöisen kylvissä Karjalan laulumaille
- 60.....Narvilla 80 vuoden perinteet
- 64.....Piilaakson liikkuvat laatulöylyt – SV SaunaBus
- 68.....Suomalaisessa saunassa Sonoman viinimaille
- 70.....Jouluvasta ilahduttaa ystävääkin
- 72.....Saunatunnelmaa tekstiileillä ja pikkuesineillä
- 76.....Sun Sauna Oy 20 vuotta
- 80.....Sauna-sento yhdistää Suomen ja Japanin kylpemiskulttuurin
- 84.....Jussi Nuortimo Saunaseuran vt toiminnanjohtaja
- 88.....Onko saunatutkimuksella tulevaisuutta Suomessa?
- 92.....Telttasauna yllätti Vaskiniemessä
- 100....Kansainvälisen Saunaliiton kuulumisia
- 106....Yhteystiedot

OMEGA

"...and OMEGA is the watch
that went to the Moon."

Speedmaster

GEORGE CLOONEY'S CHOICE

#moonwatch

Oy Osk Lindroos Ab: Aleksanterinkatu 46, 00100 Helsinki, Puh (09) 624 188, www.osk-lindroos.fi

Mikonkulta: Mikonkatu 5, 00100 Helsinki, Puh. (09) 628 825, www.mikonkulta.fi

Ω
OMEGA

Sauna on aitoa arkipyhää

Suomen kieli on runsasta, elävää, uudistuvaa ja monimerkityksellistä. Kautta aikain sauna on kuulunut pyhän viettoon eli aattona lämmitettiin sauna. Niin tehdään nytkin, mutta monesti tavallisena arkena: lenkkisauna, naisten ja miesten sauna, perheen keskiviikon sauna, höntsäporukan illanvietto, polttarit, mökkisauna, yleinen sauna, ystävien tapaaminen ja ihan muuten vain.

Kiireessä ja rutiineissa sauna on hyvä osa arkea. Kun lauteilla löylyn henki hätistää paineet ja mieli lepää, ollaan jo saunomisen ytimessä – vähintäänkin juhlassa tai ainakin arkipyhässä. Tosin arkipyhäsanaalla on tietty tarkoituksensa, mutta kirjaimellisesti otettuna se yhdistää arjen ja pyhän – tai pyhittää arjen kuten sauna.

Tänä vuonna itsenäinen Suomi täyttää sata vuotta ja Suomen Saunaseura 80 vuotta. Siihen väliin osuu Aira Samulin, joka jo aiemmin tänä vuonna täytti 90 vuotta. Hän ilmoitti, että juhla alkaa ja kestää 365 päivää. Oikea asenne!

Samalla tavalla meidänkin pitää juhlistaa saunaa ja saunakulttuuria. Vuoden aikana Suomi on täynnä tapahtumia, joihin sauna liittyy jollakin tavalla – joko järjestettyyn ohjelmaan tai spontaanisti, arvokkaasti tai tarttuvalla riemulla.

Tässä lehdessä on erilaisia näkökulmia suomalaiseen saunaan ja saunakulttuuriin. Saunan saaminen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon on iso, mutta realistinen tavoite. Yli satavuotiaita saunoja ilmoitettiin keräykseen kaksin verroin odotuksiin nähden. Saunatutkimus, yksi Saunaseuran toiminnan tarkoituksista, on taas elpymässä hyvin tuloksin.

Saunominen on nyt niin nousussa, että sana ”trendi” ei taida enää riittää.

Silloin on taottava, kun rauta on kuumaa. Suomalaiset kiuas- ja saunatuotteiden valmistajat osaavat hyödyntää saunan nousukauden sekä kotimarkkinoilla että viennissä. Sen sijaan kritisoidaan sitä, että Suomen viralliset tahot eivät vielä kukaan ota saunaa käyttöön todellisen suomikuvan kirkastajana. Paljon tehdään työtä eri tahoilla saunakulttuurin edistämiseksi, mutta toimintojen koordinointi ja yhdistäminen säästäisi yksittäisen toimijan resursseja ja kasvattaisi yhteistä kakkua.

Silloin on myös juhlistava, kun on juhlan aika!

Meille kaikille saunaseuralaisille yhteinen juhlapäivä tulee olemaan Saunaseuran 80-vuotisjuhla seuran varsinaisena perustamispäivänä 16.11.

Tavataan silloin ja pidetään pientä saunajuhlaa vaikka joka päivä!

LEENA-KAISA SIMOLA
Päätoimittaja

Sauna-lehti 71. vuosikerta | www.sauna.fi | ISSN0357-6566

SAUNA-LEHTI

Julkaisija

Suomen Saunaseura ry
Vaskiniementie 10
00200 Helsinki
Tj Katariina Styrman
(äityslomalla)
Vt toiminnanjohtaja
Jussi Nuortimo
puh. 050 371 8178

Päätoimittaja

Leena-Kaisa Simola
Leka-Viestintä Oy
lehti@sauna.fi
gsm 0500 801 040

Visuaalisuus ja taitto

Klippi Design
Management Oy
AD Yrjö Klippi
ja Suvi Klippi

Painatus

Lönnberg Print & Promo
Painos 13 000 kpl

Toimitusneuvosto

Hannu Saintula, pj
Ben Grass
Tiina Kaskiario
Jarmo Lehtola
Gina Sundgren
Lasse Viinikka

Ilmoitukset

Kristian Miettinen
gsm 0400 225 855
aurinia@kolumbus.fi

Sauna-lehti 3/2017

Ilmestyy lokakuussa

Toimituksellinen
aineisto 31.8.
Ilmoitustilan varaukset 27.9.
ja aineistot 2.10. mennessä.

Osoitteen muutokset ja
jäsentietojen päivitykset:
www.sauna.fi

Kannen kuva

Hattulan savusauna Kuohussa
lähellä Jyväskylää on Satavuotiaat
saunat -projektin satoa.

Kaikki toimituksellinen
aineisto tulee
Saunaseuran käyttöön
kaikilla oikeuksilla,
emme vastaa tilaamatta
lähetetyistä aineistoista

Toiselle se on vihta ja toiselle vasta,

**mutta tärkeintä on luottamus
siihen, että se toimii.**

Sinä ansaitset varallisuutesi, me ansaitsemme luottamuksesi. Luottamus on sataprosenttista tai sitä ei ole ollenkaan. Sen sadan prosentin eteen me ponnistelemme herkeämättä.

Palvelemme entistä kokonaisvaltaisemmin tarjoamalla Private Banking -asiakkaillemme kattavat etutasot ja uuden FIM Private Banking Visa -kortin.

Lue lisää osoitteessa fim.com.

FIM | Private Banking & Instituutiot | puh. 09 6134 6250 | fim.com

Palveluntarjoajat: FIM Pääomarahastot Oy ja FIM Varainhoito Oy. Pankkipalvelut tarjoaa S-Pankki Oy.

FIM

80-vuotta suomalaista saunakulttuuria ja hyviä saunatapoja

Kuva: Rami Salle/Keksi

”

Vuonna 1952 valmistunutta saunataloa on laajennettu pieteetillä niin, että käytössämme on neljä uloslämpiviävää savusaunaa, kaksi sisäänlämpiviävää puusaunaa ja yksi sähkösauna.

”

Suomen Saunaseura on edistänyt 80 vuotta suomalaista saunakulttuuria sekä hyviä ja terveellisiä saunatapoja. Seuran perustajat eivät halunneet luoda pelkkää suljettua klubia itselleen eivätkä he keskittyneet vain omaan saunautintonsa. Oma sauna saatiin Humallahden pohjukkaan Helsingin Meilahteen vasta kymmenisen vuotta seuran perustamisen jälkeen. Seuran ensisijainen tarkoitus oli vaalia suomalaista saunaperinnettä. Vaaliminen merkitsi yhtäältä vanhan perinteen siirtämistä eteenpäin ja toisaalta terveellisten ja hyvien saunatapojen edelleen kehittämistä.

Seuran perusajatus on pysynyt entisellään, vaikka nykyinen saunatalo Lauttasaaren Vaskiniemessä on paljon alkuperäistä laajempi. Vuonna 1952 valmistunutta saunataloa on laajennettu pieteetillä niin, että käytössämme on neljä uloslämpiviävää savusaunaa, kaksi sisäänlämpiviävää puusaunaa ja yksi sähkösauna. Jäseniä on nykyään noin 4 300.

Yhdistyksen toiminta on jo pitkään aikaa ollut niin laajaa, että se vaatii pyöriäkseen aktiivisten ja talkoohenkisten jäsenten lisäksi vakituista henkilökuntaa. Ilman toiminnanjohtajan, lämmittäjän ja varalämmittäjän, kahvion emännän ja muiden työntekijöiden vaivaa ja huolenpitoa seuran toiminta nykikäytäisi, saunat eivät lämpiyäisi eikä yhdistys pystyisi toteuttamaan yleishyödyllistä palvelutehtäväänsä. Oman henkilökunnan lisäksi kokonaisuudesta vastaavat Sauna-lehden päätoimittaja, hierojat ja pesijät.

Toukokuun alusta joukkoomme liittyi Jussi Nuortimo, joka tulee hoitamaan toiminnanjohtajan tehtävää Katariina Stymanin vanhempainvapaan ajan.

Tervetuloa Jussille ja kiitokset Katariinalle!

Seura tarvitsee myös vapaaehtoisia. Johtokunta ja toimikunnat vastaavat seuran toiminnasta ja niiden piirissä on lähes kolmisenkymmentä aktiivia. Lisäksi aika ajoin saunalle kokoontuu muita talkoohenkisiä jäseniä vaihtamaan kiviä tai siivoamaan pihaa.

Seura menestyy yhdistämällä vapaaehtoistyön, palkatun henkilökunnan ja palveluntuottajien työn. Näin olemme muodostaneet saunatietouden keskukseen, joka pystyy samalla tarjoamaan jäsenillemme unohtumattoman saunakokemuksen maailman parhaissa saunoissa.

Aina silloin tällöin myös tunnustelemme uusia tai uusvanhoja saunomistapojaa, annamme mahdollisuuksia perheille ja esittelemme saunoja diplomaateille, toimittajille ja muille jäsenten omille vieraille.

Seuralla on hyvä syy juhlistaa toimintansa tasavuosia – ja kiittää aiempia jäsensukupolvia siitä, että ulottuvillamme on näin uskomattoman hieno yhdistys, yleishyödyllinen palvelumuoto ja jäsenten hyvinvoinnin lähde. Samalla kannamme myös vastuuta omaperäisestä kulttuuriperinnöstä, joka on keskeinen osa suomalaista identiteettiä. Niinpä olemme saaneet Tasavallan Presidentin Sauli Niinistön suojelemaan juhluvoitamme!

Tuomas M. S. Lehtonen

Suomen Saunaseuran puheenjohtaja

LEXUS HYBRIDI MALLISTO

AINA LADATTU. AINA VALMIS.

Lexus-hybridejä ei tarvitse ladata. Ne ovat valmiina ajoon aina ja kaikkialla – kirjaimellisesti, sillä Lexus Hybrid -mallisto on tarjonnut hienostuneinta hybridivoimaa jo 12 vuotta, ja sen tarjoamasta saumattomasta ajokokemuksesta nauttii jo yli miljoona ihmistä ympäri maailman.

Tutustu Lexus-hybridimallistoon, jossa premium ja Suomen paras palvelu ovat vasta lähtötaso: [lexus.fi](https://www.lexus.fi)

 LEXUS
EXPERIENCE AMAZING

Lippu salkoon saunan kunniaksi

Allekirjoita Saunan Päivä -adresssi!

Tämä on kutsu sinulle ja kavereillesi: tehdään yhdessä suomalaisen saunan päivästä vakiintunut liputuspäivä. Teemme tämän Saunan Päivä -kansalaisadressilla. Mitä enemmän allekirjoittajia saamme, sitä paremmat mahdollisuudet aloitteella on mennä läpi. Allekirjoita osoitteessa saunanpaiva.fi ja kehoita kaverisi mukaan.

Suomen Saunaseuran aloitteesta on kesäkuun toista lauantaita vietetty suomalaisen saunan päivänä vuodesta 1986 eli jo 30 kertaa. Päivä on vapaaehtoinen liputuspäivä.

Saunaseuran 80-vuotisjuhlinnan ja maamme 100-vuotisjuhlann kunniaksi haluamme virallistaa päivän vakiintuneeksi liputuspäiväksi.

Adressisivut ja kampanjaan osallistuminen

Saunan Päivä -kampanjan allekirjoitus-

sivuilla saunanpaiva.fi voit allekirjoittaa adressin ja lukea kampanjan taustoista. Kampanjaa käydään koko juhluvuotemme 2017 päättymiseen asti.

Suomen Saunaseura käy kampanjaa yhdessä Sauna from Finland -verkon kanssa. Kaupalliset kumppanimme julkistavat kampanjaa ja kartuttavat Saunaseuran suomalaisen saunan tutkimus- ja kulttuuritoiminnan stipendirahtoa.

Liputuspäivä sisäministeriöstä, yliopiston päätöksellä kalenteriin

Suomalaisen saunan päivän hakemus perusteluineen jätetään sisäministeriöön. Mikäli sisäministeriö hyväksyy esityksen, se esittelee asian Yliopiston almanakkatoimistolle päivän saamiseksi Suomen lipun kuvalla kalenteriin.

Sinä mahdollistat liputuksen saunalle!

Vähän yli viisimiljoonainen kansamme on rakentanut itselleen noin kolme mil-

joonaa saunaa. Olemme maailman ainoa kansa, joka voi halutessaan saunoa yhtä aikaa. Suomalaisia on hyvin vaikea kuvitella ilman saunaa. Sauna on meille melkein pyhä.

Siksi kummeksuttaa se, ettei saunalla ole Suomessa vakiintunutta liputuspäivää. Sinut on nyt osaltasi kutsuttu korjaamaan asia. Siis osoitteeseen:

www.saunanpaiva.fi

Kun olemme päässeet tavoitteeseen, saa kesäkuun toisen lauantain liputus ja jokainen saunomiskertamme erityistä syvyyttä.

TASAVALLAN PRESIDENTIN TERVEHDYS

Arvoisat saunaveljet ja -siskot,

Saunaseura viettää 80-vuotispäiviään harvinaisen hienona vuonna – voidaan ajatella, että koko Suomi ja kaikki suomalaiset juhlivat kanssanne! Ja sehän sopii, sillä sauna jos jokin symboloi suomalaisuutta ja yhdistää meitä.

Sauna on paitsi ikaikainen fyysinen tila myös mielentila, henkinen kokemus. Saunassa on synnytty, suunniteltu suuria, tehty sopimuksia, nautiskeltu ja rentouduttu. Lauteilla elämäkokemukset ja opit siirtyvät sukupolvelta seuraavalle, siellä avaudutaan, itketään ja nauretaan. Lopuksi terassilla sihautetaan sauna-Jaffat.

Meillä on jokaisella omat muistomme ja käsityksemme saunasta. Osittain ne ovat yhteneväisiä, mutta samalla niitä värittävät jokaisen perheen ja porukan omat tavat ja perinteet, olivat ne sitten vihtoja, vastoja, savu- tai sähkösaunoja. Itse otin vastaan saunamajurin tittelin 10-vuotiaana, kun ylpeä pikkumies sai mielestään kunniatehtävän lämmittää perheen lauantaisaunan.

Sauna ja suomalaisuus ovat kudelma kaikista eri tavoistamme. Onkin hienoa, että Saunaseura kerää suomalaista saunatietoutta, edistää suomalaista saunakulttuuria ja levittää saunan sanomaa. Yhä nopeammin muuttuvassa maailmassa on perinteiden kerääminen, vaaliminen ja niiden arvokkaalla tavalla uusiminen ensiarvoisen merkityksellistä.

Saunan sanomaa levittämällä levitätte myös sitä, mikä on suomalaisuudessa hyvää. Mahdumme kaikki samoille lauteille, pesemme toinen toistemme selät, toivotamme toverille hyvää illanjatkoa. Kun löylyssä koemme hiljaista yhteenkuuluvuutta ja kunnioitamme toisten saunojen tilaa ja tapoja, olemme todella lähellä suomalaisuuden ydintä.

Toivotan seuralle ja sen jäsenille oikein hyvää juhlavuotta ja leppeitä löylyjä!

Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

Saunaseuran 80-vuotisjuhla 16.11.2017

Tärkeä tapahtuma kalenteriin heti:

● Saunaseuran 80-vuotisjuhlat pidetään torstaina 16.11.2017 klo 18 alkaen ravintola Bankissa, Unioninkatu 20. Ajankohta on seuran virallinen juhlapäivä, sillä Suomalaisen saunan ystävät ry. perustettiin samaisena päivänä 80 vuotta sitten. Juhla on tarkoitettu kaikille seuran jäsenille puolisoineen.

Illan musiikista vastaa monelle saunaseuralaiselle tuttu Oulunkylän Big Band.

Juhlasta ja sen ohjelmasta lisää alkusyksystä.

Saunatalo kesätauko

● Saunatalon kesätauko on 23.6.-30.7. Tauko hyödynnetään taas muun muassa Saunatalon korjaus- ja huoltotoimiin sekä henkilökunnan vuosilomiin.

Uusi yleinen sauna Lonnaan

● Lonnin linnoitussaaressa avattiin toukokuun puolivälissä uusi yleinen sauna. Miinasaarenakin tunnettu Lonna on ollut auki yleisölle jo muutaman vuoden, ja tänä kesänä saaren palvelutarjonta täydentyi uudella yleisellä saunalla.

– Saareen haluttiin rakentaa nimenomaan yleinen sauna, jotta kaikki kaupunkilaiset pääsevät nauttimaan siitä, sanoo Lonnin toimitusjohtaja Ville Wäänänen.

Sauna rakennettiin pääasiassa kesän 2016 aikana, ja korjaustyöt jatkuvat vielä sen vieressä sijaitsevaan vartiotupaan avataan ensi kesäksi lisää pukuhuoneita.

Saunassa on käytetty materiaaleina hirttiä ja betonia. Rakennuksen suunnittelija arkkitehtitoimisto OOEPAAN perustaja Anssi Lassila

kertoo halunneensa kunnioittaa suomalaisen saunanrakennuksen perinteitä, samalla vieden niitä kuitenkin eteenpäin. – Saaren ainoana uudisrakennuksena saunan täytyy kuitenkin sopeutua kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön, hän kertoo.

Lonnassa on omat puolet sekä miehille että naisille. Saunat ovat kertalämmitteisiä parvisaunoja – maan tasolla on pesutila, josta nousee portaita pitkin parvelle lauteille, josta on myös näkymä merelle. Erikoisuutena pesutiloissa ei ole lainkaan suihkuja, vaan peseytymiseen käytetään vateja.

Lonnin sauna on auki syyskuun loppuun. Lonnaan pääsee lautalla Kauppatorilta ja omalla veneellä.

lonna.fi

Miten saunaa Suomessa?

● Moni ensikertalainen saunaaja on epätietoinen ja hämillään. Suomen Saunaseura on tuottanut saunomisen ohjeet, jotka soveltuvat erityisesti saunakulttuuria tuntemattomille henkilöille. Johtokunnan jäsen Mikko Fritze veti tekstin tuotantoa ja taiteilija Aino Sutinen teki ohjeista hauskan, havainnollisen sarjakuvan. Opas on käännetty tähän mennessä viidelle kielelle.

Sarjakuvaa voi ladata sauna.fi:ssä sekä ulkomaalaisille suunnatuilla sivustoilla.

Welcome to a Finnish sauna!

Perheet saunomaan

● Seuraava perhesaunapäivä on loka-kuussa, 1.10. klo 12–18. Saunaseuran jäsenet puolisoineen ja lapsineen ovat taas tervetulleita!

Iloa kaupunkikuvaan

● Sähköankerias nauttii omasta saunastaan Hernesaassa lähellä Löyly-saunaa. Helen Oy:n muuntoaseman oivaltavan ja hauskan kuvituksen talensi Risto Elomaa.

KUVA: SÄHKÖANKERIAS

Tuhkaa tarjolla!

● Nyt saa viedä tuhkatkin pesästä – luvan kanssa.

Saunaseuran kiukaiden lämmittämistä syntyy paljon tuhkaa, joka on erittäin käyttökelpoinen pihassa ja puutarhassa. Tuhka sisältää kaikkia kasvien tarvitsemia ravintoaineita oikeassa suhteessa.

Olisiko tuhkalle käyttöä? Seuran jäsenet saavat sitä ilmaiseksi. Tuhka

on pakattu 100 litran erissä muovisäkkeihin.

Noudosta voi sopia lämmittäjä A-P Paavolan kanssa puhelimitse 050 372 7648.

Tuhkaa voidaan käyttää myös pihan kalkitsemiseen, tuholaisten torjuntaan sekä kasvien sipuleiden säilytysalustana.

Tuleva johtokunnan jäsen – Sinua etsitään!

● Seuran kevätkokous valitsi nimitysvaliokunnan. Nimitysvaliokunnan tehtävänä on esittää syyskokoukselle ehdotus johtokunnan jäsenten lukumäärästä sekä tehdä ehdotus ehdokkaista johtokunnan puheenjohtajaksi ja johtokunnan erovuoroisten jäsenten tilalle valittavista ehdokkaista.

Nimitysvaliokunnan viime vuoden kokoonpano Lasse Viinikka, Nanny Granfelt, Olli Haltia ja Tuulikki Terho valittiin yksimielisesti jatkamaan myös tänä vuonna.

Johtokunnan jäsenet valitaan kaksivuotiskausille siten, että vuosittain erovuorossa on noin puolet. Tänä vuonna erovuoro-

sa on puheenjohtajan lisäksi viisi johtokunnan jäsentä.

Johtokuntatyöskentely vaatii sitoutumista seuran toimintaan, halua kehittää seuraa sekä sen toimintaa. Johtokunnan jäsenenä toimiminen edellyttää melko suurta vapaaehtoista työpanosta, mutta antaa mahdollisuuden toimia aktiivisesti sekä Saunaseuran että suomalaisen saunakulttuurin hyväksi.

Jos olet kiinnostunut toimimaan Saunaseuran luottamustehtävissä, ota yhteyttä nimitysvaliokunnan sihteeriin, toiminnanjohtaja Jussi Nuortimoon 14.8. mennessä.

Yksimielinen kevätkokous

● Saunaseuran kevätkokous pidettiin toukokuun alussa Kino Tapiolassa. Nopeasti sujuneessa käsittelyssä vuoden 2016 tilinpäätös, toimintakertomus ja tuloslaskelma sekä tase ja ne vahvistettiin yksimielisesti.

Ennen kokousta kuultiin seuran jäsenen, tohtori Jari Laukkasen mielenkiintoinen esitelmä uusimmista lääketieteellisistä tutkimuksistaan liittyen saunomisen terveysvaikutuksiin. Aiheesta lisää syksyn Sauna-lehdessä.

Kastee-ilmankosteutus koekäytössä City-saunassa

● Kastee on uusi kotimaassa valmistettu laite, joka valmistajan mukaan tekee kaikista saunoista terveysvaikutteisen ja rentouttavan wellness spa-tyyppisen höyrykosteushuoneen.

City-saunaan mennessäsi kytke järjestelmä päälle säätönupista suihkuhuoneen ikkunan vasemmalla puolella. Laite käynnistyy, kun napsautat kytkintä itseesi päin. Kosteuden voi säätää nupista. Suositeltava asento on noin asteikon puolivälissä.

Laite sumuttaa automaattisesti vettä kiu-kaaseen ja pitää saunan

ilmankosteustason halutunlaisena.

Kastee-järjestelmä toimii sekä puu- että sähkökiukaissa. Saunaan saadaan tasainen ja miellyttävä ilmankosteus eikä se rasita saunan rakenteita sen enempää kuin perinteinen saunominenkaan.

www.kastee.fi

Saunan uudet RT-kortit verkossa

● Rakennustiedon ylläpitämässä RT-kortissa on julkaistu uusi ohje Saunan tilojen suunnittelu. Ohjeet on laadittu tiiviissä yhteistyössä Suomen Saunaseuran kanssa.

Ohjekortissa esitetään muun muassa saunan, saunan pesuhuoneen ja pukuhuoneen suunnitteluohjeita, saunan sijoittamista rakennukseen sekä annetaan ohjeita saunojen mitoituksista.

Kortti löytyy www.rakennustietokauppa.fi -verkkokaupasta koodilla RT 91-11257.

Tuoretta tietoa on myös ohjekortit Saunan kiukaat ja savupiiput (RT 91-11259) sekä Saunan rakenteet ja lauteet (RT 91-11258).

Seuran kunnossapitotoimikunnan puheenjohtaja Gina Sundgrén kertoo tarkemmin suunnitteluohjeista Sauna-lehdessä 3/17.

Kiuas pieneen savusaunaan

● Holvisaunat Oy on kehittänyt uuden kokoluokan savusaunan kiukaan, joka on pienen kokonsa vuoksi mahdollista asentaa kevyellä palonsuojauksella myös puulattialle. Savuhiisi-kiukaan valuosat valmistetaan Holvisaunat Oy:n omalla tuotantolaitoksella Raumalla.

Kiukaan päälle lämmityksen jälkeen asennettava kansi poistaa muotoilunsa ja rakenteensa ansi-

osta kiuaskivet noesta erityisen puhtaiksi. Kiukaan sisäosassa ei ole rautaosia, joihin löylyvesi yltäisi, joten löyly tulee puhtaasti kiuaskivistä.

Holvisaunat Oy markkinoi maasavu-saunoja, jatkuvalämmitteisiä maasaunoja ja muita maisemoituja rakennuksia kaikkialla Suomessa.

www.holvisaunat.fi

KUVA: SAVUHIISIKIUAAS

Finnish Sauna Festival

kolmessa kaupungissa

● Maailman suurin saunafestivaali, Finnish Sauna Festival, on osa Suomi100 -juhlavuoden ohjelmistoa. Festivaali järjestetään kolmessa kaupungissa: Helsingissä 8.–11.6., Turussa 15.–18.6. ja Jyväskylässä 10.–13.8.

Tapahtuma perustuu saunoihin, suomalaiseen musiikkiin, muotoiluun sekä kesäiseen ruokaan ja juomaan. Yleisön käytössä on yli 40 erilaista saunaa ja festivaaleilla on laaja oheisohjelma.

Saunoja viihdyttää festivaalilla mm. Popeda, Anssi Kela, Neljä Ruusua, Pariisin Kevät, Jay Lewis Gang, Kasmir, Janna, Happporadio, Isac Elliot, Klamydia, CMX ja Arttu Wiskari. Sunnuntai-päivät ovat kaikissa tapahtumakaupungeissa ikärajattomia perhepäiviä. Finnish Sauna Festivalilla ei ole pakko sanoa, tekemistä ja näkemistä riittää muutenkin.

Saunaseuralaiset voivat ostaa lippuja erikoishintaan sauna.fi:ssä olevan linkin kautta.

www.saunafestival.fi

Lisää vain vesi

Bio Water Technology - uudelleen keksitty sauna

Nauti vapaudestasi valita täydellinen saunakokemus. Helo BWT -kiuas mahdollistaa jokaisen perheenjäsenen makuun sopivan saunomistavan. Kuuma ja kuiva tai mieto ja kostea. Tai ehkäpä aromi- tai suolasauna. Valitse itse. BWT-kiukaiden sisällä on vesitankki, joka mahdollistaa

täyden joustavuuden ja useita erilaisia saunakokemuksia. Salaisuus piilee vedessä.

⊕ LUE LISÄÄ OSOITTEESSA HELO.FI

CAARA

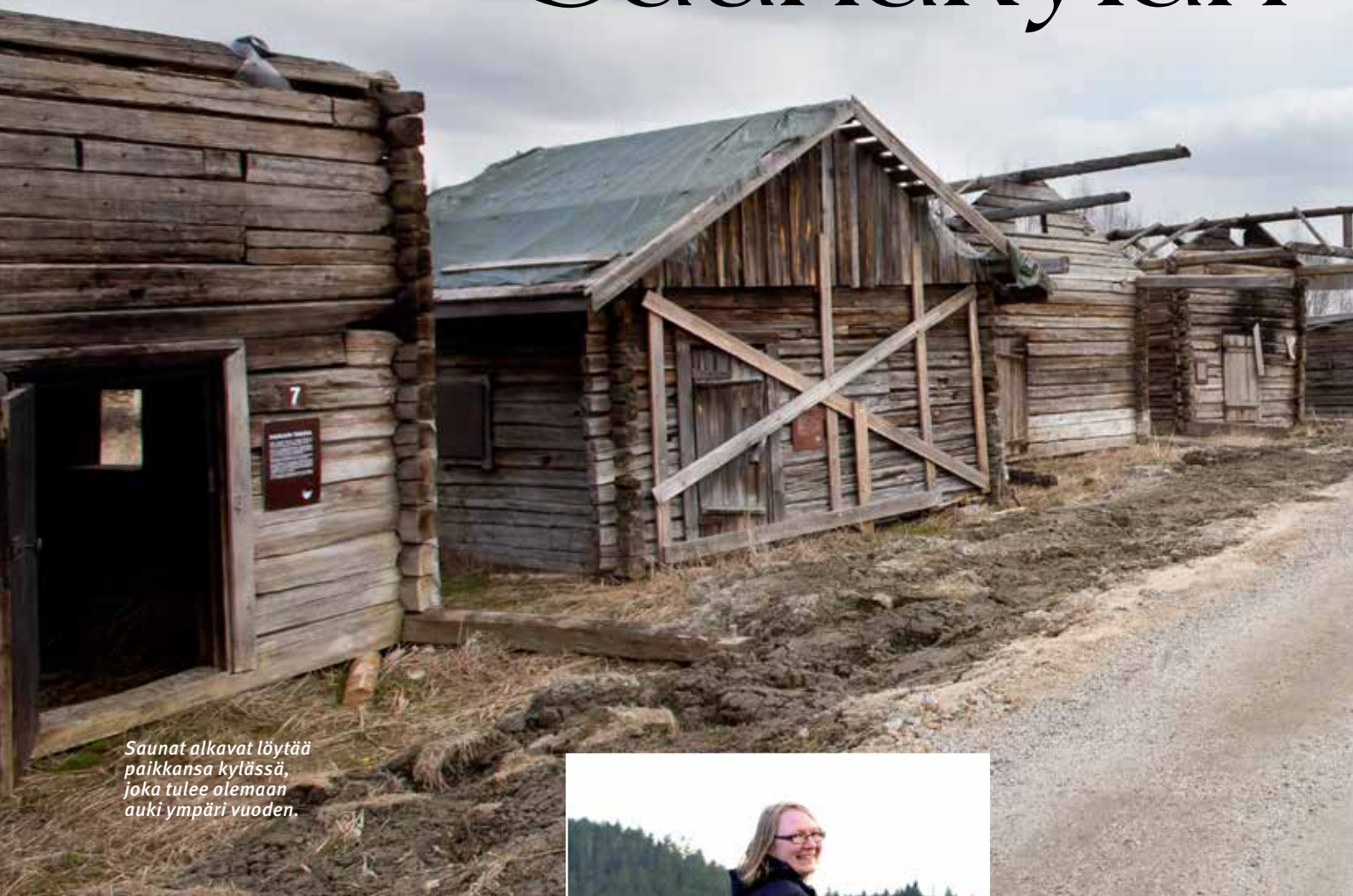
A man wearing a light-colored t-shirt, dark pants, and a fedora-style hat is walking towards the camera. He is carrying a large, dark-colored bag with orange straps. A woman with blonde hair, wearing a blue patterned shirt, is walking slightly behind him. They are in a grassy area next to a red wooden building with a tiled roof. The sun is low in the sky, creating a warm, golden light and lens flare effects. A car is partially visible in the background on the left.

**Caaraile mihin vaan,
mutta ensiksi tänne:**

Caara.fi Mihin ikinä autoa tarvitsetkaan!

Suomen Saunakulttuuri ry:lle Löylynhenki-palkinto

Saunakylän

Saunat alkavat löytää paikkansa kylässä, joka tulee olemaan auki ympäri vuoden.

Saunakylän siirtäminen Muuramasta Jämsään sekä kylän toiminnan kehittäminen ja ylläpitäminen on saunakulttuurin vaalimista parhaimmillaan. Se on Löylynhenki-palkintonsa ansainnut.

Suomen Saunaseuran johtokunta päätti yksimielisesti myöntää tämän vuoden Löylynhenki-palkinnon Suomen Saunakulttuuri ry:lle.

Tärkeä suomalaisen saunaperinteen säilyttäjä, Muuramen saunakylä, perustettiin 1980-luvun alussa. Sinne koottiin eri puolilta Suomea savusaunoja, joita oli parhaimmillaan

Suomen Saunakulttuuri ry:n puheenjohtaja Saija Silén käytännön toimituksessa Jämsän Saunakylässä. – Löylynhenki-palkinto merkitsee pienelle ja vielä varsin nuorelle yhdistykselle suurta kunniaa ja huomionsoitusta. Löylynhenki-palkinnon saaminen vahvistaa ja tukee tekemäämme työtä Saunakylän historiallisten saunojen kunnostamiseksi sekä suomalaisen saunakulttuurin säilyttämiseksi seuraavillekin sukupolville, Saija Silén sanoo.

turvaaminen on kulttuuriteko

*Saunakylän kohtaloa jo vuonna 2011 pohtineet yksityishenkilöt toimivat nykyäänkin yhdistyksen aktiivisina jäseninä Saunakylää rakentamassa. Tässä heistä neljä eli Pekka Rantala (vas), Kari Vainiomäki, Risto Aho-
nen ja Ilkka Silén.*

kolmisenkymmentä. Arkkitehti Risto Vuolle-Apialalla oli keskeinen rooli Saunakylän toteuttamisessa.

Kylän kulttuurihistoriallista merkitystä kuvaa muun muassa se, että hankkeen suojelijana oli Urho Kekkonen ja kylän vihki käyttöön Mauno Koivisto.

Saunakylän toiminta Muuramessa päättyi vuonna 2010. Ilman ylläpitoa saunojen kunto alkoi rapistua. Onneksi jämsäläisten saunaihminen piirissä heräsi into Saunakylän siirtämiseksi ja pelastamiseksi. Tätä tehtävää varten perustettiin vuonna 2012 Suomen Saunakulttuuri ry.

Juokslahdesta sopiva paikka

Suomen Saunakulttuuri ry:n puheenjohtaja Saija Silénin mukaan Saunakylän siirrossa on ollut monenlaisia haasteita.

– Ensimmäinen oli löytää sopiva paikka, joka turvaisi alueen käytön kymmeniksi vuosiksi eteenpäin. Lähes kaksi ensimmäistä vuotta meni paikan etsintään.

Lopulta päädyttiin Juokslahteen, Kukkaismäen matkailutilalle, josta ostettiin rantapeltä kolmen hehtaarin verran. Sitten ryhdyttiin toimeen.

– Viime talvi oli vilkas Saunaky-

lässä. Maan jäätymisen myötä päästiin siirtämään saunoja Muuramesta Jämsään maan upottamatta. Kaikki kokonaisuena siirrettävät saunat saatiin Jämsään. Vain kolme saunaa on enää Muuramessa odottamassa purkamista ja kuljetusta: Korpilahden sauna, sauna Lassus sekä Siparilan saunan osat, Saija Silén sanoo.

Saunoja siirtyi helmi–maaliskuussa muutaman viikon aikana pitkälti tois-takymmentä.

Kumppaneita kaivataan

Saija Silénin mukaan rahoituksen hankkiminen yleishyödylliselle yh-

*Saunakylän ensimmäiset löylyt lyödään
kesäkuun toisena lauantaina.*

Kylän suurin savusauna eli Virpiön sauna siirrettiin Muuramesta Jämsään helmikuussa 2017.

Vuonna 2019 pitäisi pääosan saunoista olla jo käytössä. Tehtävää riittää. Tosin osa jää ”museosaunoiksi”.

distykselle on ollut aikaa vievää ja haasteellista.

– Onneksi olemme saaneet mukaan jo yrityksiä ja yhdistyksiä. Suomen Saunaseuran lisäksi Saunakylän rakentamista ovat tukemassa Keski-Suomen liitto, Himos-Lomat Oy, Jämsän Metalli- ja Kuljetus Oy, Sisu-Savusauna Oy sekä Kansainvälinen Savusaunaklubi. Lisää yhteistyökumppaneita toivotaan.

Alueen infrastruktuurin kehittämiseksi on jätetty EU:n maaseudun kehittämisrahastolle hankehakemus. Päätös saataneen kesän aikana.

– Toivomme myös innostuneita jäseniä aktiiviseen toimintaan. Yhdistys kaipaa apua muun muassa tiedottamiseen ja varainhankintaan sekä tietenkin rakennuksien kunnostamiseen.

Saunaseuralla kaksi kummisaunaa

Suomen Saunaseura hankki Saunakylästä kaksi kummisaunaa, joiden kunnostamista ja ylläpitoa se tukee yhteensä 4 000 eurolla. Saunaseuran saunat siirtyvät Jämsään alkukesän aikana, kun ne ovat Muuramessa purettu. Sen jälkeen Muuramen alue onkin tyhjä savusaunoista.

Saunaseuran saunat siirretään Jämsään osina toisin kuin muut saunat.

– Maasaunana tunnettu Siparila joudutaan käytännössä rakentamaan kokonaan uusiksi, vaikka pyrimme hyödyntämään kaiken käyttökelpoi-

sen. Korpilahden sauna on pääosin säilynyt kohtuullisen hyvässä kunnossa. Vuosien 2018 ja 2019 aikana saadaan molemmat saunat käyttöön, Saija Silén kertoo.

Ensimmäiset löylyt jo kesäkuussa

Saunakylän tai kirjaimellisesti ”saunojen kylän” toiminta alkaa jo tänä kesänä. Ensimmäisen kerran vierailijoita otetaan vastaan Suomalaisen saunan päivänä 10.6., jolloin luodaan ensimmäiset löylyt jossakin savusaunassa.

– Juhlistamme kaikkia Jämsään siirtyneitä saunoja, suomalaista saunakulttuuria ja Löylynhenki-palkintoa kuunnellen saunarauhan julkistuksen Päijänteen rantapellolla, Saija Silén sanoo.

– Keski-Suomen Saunamaakunta-viikkoa vietetään jälleen heinäkuun ensimmäisellä viikolla. Saunakylässä lämpiää Virpiön sauna torstaina 6.7.2017 Suomi 100 vuotta -saunapäivänä. Talkoita jatketaan koko kesän ajan, pääosin viikonloppuisin. Tal-koopäivien yhteydessä saa opastusta perinnerakentamisen menetelmiin.

Toimintaa ympäri vuoden

Suomen Saunakulttuuri ry:ssä toivotaan, kaikki kylän saunat olisi kunnostettu vuoteen 2019 mennessä. Saunakylä toki kehittyä senkin jälkeen.

– Toivottavasti saisimme alueelle aikanaan myös palvelurakennuksia sekä

uusia saunoja, Saija Silén sanoo.

Muuramen Saunakylässä kävi viimeisinä vuosina kolmisentuhatta kävijää, vähintään saman verran odotetaan Jämsään.

– Ulkomaalaisten vieraiden osuus on varmastikin merkittävä eli noin kolmannes kävijöistä. Jo nyt Saunakylä on herättänyt kiinnostusta ja kyselyitä maamme rajojen ulkopuolelta. Lisäksi Himoksen matkailualueen läheisyys tuo uudelle sijaintipaikalle lisäarvoa. Tavoitteena on saada alueelle kävijöitä ja saunoja ympäri vuoden. ♦

Löylynhenki-palkinto

Saunaseura voi myöntää vuosittain Löylynhenki-palkinnon ansiokkaasti saunan hyväksi toimineelle henkilölle tai yhteisölle. Palkinto on jaettu vuodesta 1988.

Viime vuonna palkinnon sai Helsinki Sauna Day, 2015 saunayrittäjä Kimmo Helistö, 2014 Yhdysvaltain Suomen suurlähettiläs Bruce Oreck, 2013 Rajaportin sauna Tampereelta ja 2012 arkki-tehti Pekka Tommila.

Johtokunta valitsee palkinnon saajan seuran jäseniltä tulneiden ehdotusten joukosta.

www.porsche.fi

Uusi Macan S Diesel Advantage Package tuo pisteen päähän voitosta – loppu on kiinni sinusta.

Vakionvarusteina mm:

Säädettävä ilmajousitus ja PASM • Lasinen panoraamakatto
LED-ajovalot ja Porsche Dynamic Light System Plus (PDLS Plus)
ParkAssist pysäköintitutkat edessä ja takana sekä peruutuskamera
Porsche Communication Management, sis. Navigointilaitteen
Connect Plus

Rahoitustarjous: alkaen 982,19 €/kk*

sis. määräaikaishuollot, korjaukset sekä talvirenkaat.

Porsche Rahoitus

PORSCHE

*All In One Rahoitus esimerkki Porsche Macan S Diesel Advantage Package: Hinta toimituskuluineen 104 533,99 €, käsiraha 25 000,00 €, Sopimusaika 36 kk, Ajomäärä 60000 km, luoton korko 1,95 %, kuukausierä 982,19 €, viimeinen erä 52 695,00 €, perustamismaksu 149,00 €, käsittelykulu 8,00 €/kk, todellinen vuosikorko 2,2 %, luottokustannukset yhteensä 4 313,81 €, rahoitettava osuus yht. 79 682,99 €, luottohinta 108 847,80 €. Rahoitus esimerkin max ajokilometrit 60000 km. Sopimus sisältää määräaikaishuollot ja korjaukset. Sopimuksen lopussa auton voi palauttaa Santanderille sopimusehtojen mukaisesti. Edellyttää hyväksytyn luottopäätöksen ja kaskovakuutuksen. Palvelun tuottaa Santander Consumer Finance Oy, Risto Rytin tie 33, 00570 Helsinki.

Polttoaineenkulutus ja päästöt: Macan S Diesel Advantage Package: yhdistetty polttoaineenkulutus: 6,1 l / 100 km; CO₂-päästöt 164 g/km *) Arvot vaihtelevat käytössä olevien renkaiden mukaan.

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

Alussa oli vain aate

80 vuoden ystävyyys jatkuu

Niitä miehiä yhdisti into suomalaisen saunakulttuurin voimistamiseen ja tunnetuksi tekemiseen – sekä nähtävästi myös Suomalaisen Klubin jäsenyys. Nimittäin marraskuun 19. päivänä 1937 Klubilla perustettiin Suomalaisen Saunan Ystävät.

Teksti: Leena-Kaisa Simola
Lähteet: Sauna-lehden vuosikerrat sekä
Kiukaan kutsu ja löylyn lumo -kirja
Kuvat: Saunaseuran kuva-arkisto

Kansainvälisiä saunakongresseja on pidetty Helsingissä useasti, ensimmäinen 1958. Kuva vuoden 1974 kongressista.

Uuden Suomen sunnuntailiitteessä oli jo useasti ilmestynyt maisteri H.J. Viherjuuren provosoivia sauna-artikkeleita. Liekö se ollut yhtenä pontimena siihen, että syntyi ajatus perustaa sauna-aatetta vaaliva seura.

Perustavan kokouksen kutsun olivat allekirjoittaneet Viherjuuren lisäksi professori K.F. Hirvisalo, maisteri Toivo Okkola, tarkastaja Arvo Vartia ja tohtori Arvi Vartiomaara.

Perustavan kokouksen puheenjohtajana toimi vuorineuvos K.A. Paloheimo. Läsnäolijat päättivät perustaa yhdistyksen nimeltä Suomalaisen

Saunan Ystävät. Yhdistykseen liittyi 21 jäsentä ja se merkittiin yhdistysrekisteriin helmikuussa 1938. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin K.F. Hirvisalo.

Aatetta ilman kotisaunaa

Yhdistyksen tarkoituksena oli saada perinteinen suomalainen sauna ulkoasunsa, rakennustapansa ja hoitonsa puolesta asemaan, joka vastasi saunan olemukseen sisältyviä arvoja.

Tähän velvoitti sekä kansallinen etu että saunan tunnustettu merkitys kansanterveyden ja kunnon edistäjänä. Perinteiden säilyttämisen ja vaalimisen sekä saunan kehittämisen lisäksi

pidettiin tärkeänä tutkia saunan merkitystä kylpijään. Näissä selvityksissä liikutaan lääketieteen, fysiologian, psykologian ja hygienian piirissä. Kansantieteellä katsottiin myös olevan tärkeä sijansa toiminnassa.

Toimintansa tueksi johtokunta perusti neljä eri jaostoa: lääketieteellisen, teknillisen, historiallisen ja propagandajaoston.

Yhdistys aloitti aktiivisen toiminnan heti. Ensimmäisenä toimintavuotena yhdistyksellä oli kaksi ohjelmallista kokousta, joissa pidettyjen esitelmien johdosta vilkkaasti keskusteltiin.

Kansainvälisiä suhteita päästiin luomaan nopeasti, kun yhdistys sai

Seuran vuosikokous 1962 pidettiin Palacessa.

Nelossauna eli Harald valmistui alun perin 1964, mutta sai nykyisen asunsa suuren tulipalon jälkeen 1987. Silloin saunan vihki käyttöön pormestari Raimo Ilaskivi.

kesällä 1938 kutsun Oslon Nordisk Badekongressiin ja seuraavana vuonna Kööpenhaminassa pidettyyn terveydenhoitonäyttelyyn.

Pian virisi ajatus perustaa oma sauna, jota voitaisiin käyttää kokeiluihin ja tutkimuksiin.

Ensimmäinen edustusauna

Helsingin kaupunki vuokrasi tutkimussaunaa varten seuralle tontin Taivallahdesta soutustadionin vierestä. Metsähallitus toimitti 3 000 juoksumetriä kelohonkaa, mikä varastoitui. Tutkimussaunan hanke jäi kuitenkin odottamaan toteutustaan.

Sillä välin pystytettiin Puutalo Osa-

keyhtiöltä erityiseen ystävähintaan saatu "edustus- ja mallisauna". Ensimmäiset löylyt seuran omassa Humallahden saunassa heitettiin huhtikuussa 1947.

Saunasta tuli hyvin suosittu. Sen hengenhenkijänä oli saunaemäntä Alma Lindholm koko saunan yli 20-vuotisen toiminnan ajan.

Vaskiniemen Saunatalo valmistui 1952 ja sen jälkeenkin Humallahdessa saunottiin ahkerasti. Rakennus tuli elinkaarensa päähän ja siitä luovuttiin 1968. Sauna paloi seuraavana vuonna eikä sen paikalle enää rakennettu uutta.

65-vuotiaan Vaskiniemen Saunata-

lon historiaa on seuraavilla sivuilla.

Paljon enemmän kuin Saunatalo

Saunatalon ylläpitäminen on vain yksi osa seuran toimintaa, vaikka se kovin keskeiseltä saattaakin tuntua.

Seuran tarkoituksena on suomalaisen saunaperinteiden vaaliminen, saunan tuntemuksen syventäminen ja saunomisen merkityksen korostaminen terveyden elämäntapojen ylläpitäjänä.

Seuran toiminta on ollut ja tulee olemaan vilkasta sekä monipuolista. Tulevaisuuden näyttää aika, menneestä kertokoon osaltaan nämä kuvat. ❖

Tuhannen markan hintainen kirja Sauna julkaistiin 1976 Sokeain Keskusliiton näkövammaisten monitoimitalon rakentamisen tukemiseksi. Kirjan laativat Jaakko Okker ja Juha Tanttu. Osa kirjoista oli numeroitu ja Urho Kekkonen antoi niihin nimikirjoituksensa ja exlibriksensä.

Kansainvälinen saunaliitto perustettiin Helsingissä 1977. Kuvassa vasemmalta Dietrich Assman, Pirkko Valtakari, Harald Teir ja Juhani Peräsalu.

Saunaseuran 40-vuotisjuhlia vietettiin kesäisesti Saunatalon pihalla. Ohjelmassa oli muun muassa katkelma Seitsemästä veljeksestä.

Seuran 60-vuotisjuhlan kunniaksi järjestettiin symposium Suomenlinnassa.

Humallahden saunan kotoinen vilvoitteluhuone.

Samuli-palkinto myönnettiin 1993 Kotiharjun saunalle, joka oli silloin ainoa yleinen, puilla lämmitettävä sauna Helsingissä.

Uusi historian lehti kääntyi seurassa vuoden 2016 alussa, kun aloitettiin perhesaunojen kokeilu. Se otettiin hyvin vastaan ja perhesaunoja jatketaan parina sunnuntaina vuodessa.

Sauna-lehti täytti viimevuonna 70-vuotta ja seuran kahdeksankymmenen vuoden kunniaksi jäsenille postitettiin vuoden 2017 kalenteri, jossa oli Erkki Tantun sutkauskuvat.

Saunaseuran syys- ja kevätkokouksissa on joskus keskusteltu kovinkin äänenpainoin ja pitkään. Syksyllä 2015 voitiin lehtijuttu jo otsikoida ”Syyskokous sujui sopuisasti”.

Saunaseuran tehtävänä on edistää ja vaalia saunakulttuuria. Se tarkoittaa käytännön töitä asian hyväksi. Yhteistyössä LC Asikkalan kanssa järjestettiin monipuolinen saunataapahtuma joka toinen vuosi 1995–2015. Samalla valittiin pitäjän paras savusauna. Ensimmäisen vuoden voiton vei Uusi-Uiton sisarusten savusauna. Alimmainen kuva vuoden 2015 näyttelystä Päijännetalossa.

Saunaseuran jäsenmäärän kehitys

Pesu- ja hieronta kruunaavat monen saunautinnon. Pesijä Paula Haavisto valmistautumassa työhönsä aikoinaan.

1937	60
1940	100
1947	540
1952	1 050
1957	1 730
1967	2140
1977	1 700 x
1987	1 800
1997	2 120
2005	3 300
2012	4 040
2017	4 480

X: jäsenmäärän lasku johtuu siitä, että kortisto siirrettiin ATK:hon ja esim. vuosimaksunsa laiminlyöneet karsittiin tarkalla seulalla.

Ensimmäiset naiset, 13 henkilöä, hyväksyttiin seuran jäseniksi 25.4.1949 ja vuoden lopussa heitä oli 33. Nyt naisten määrä jäsenistöstä on 26 prosenttia.

Käy itse Saunaseuran arkistossa!

Saunaseuran arvokas arkisto vuosilta 1937–2003 on hyvässä turvassa Suomen Kansallisarkistossa, jonne se luovutettiin 2013. Noin 20 hyllymetrin laajuinen arkisto on kaikkien halukkaiden, niin tutkijoiden kuin seuran jäsentenkin käytettävissä Kansallisarkiston tutkijasalissa.

Näin pääset tutkimaan arkistoa:

- Mene Kansallisarkistoon (Rauhankatu 17) ja tee aiheita tilaukset tutkijasaliin paikan päällä. Toimitusaika on noin yksi tunti.

- Voit tehdä tilaukset myös sähköisesti etukäteen Astia-verkkopalvelussa. Tilauspalvelun käyttö edellyttää rekisteröitymistä.

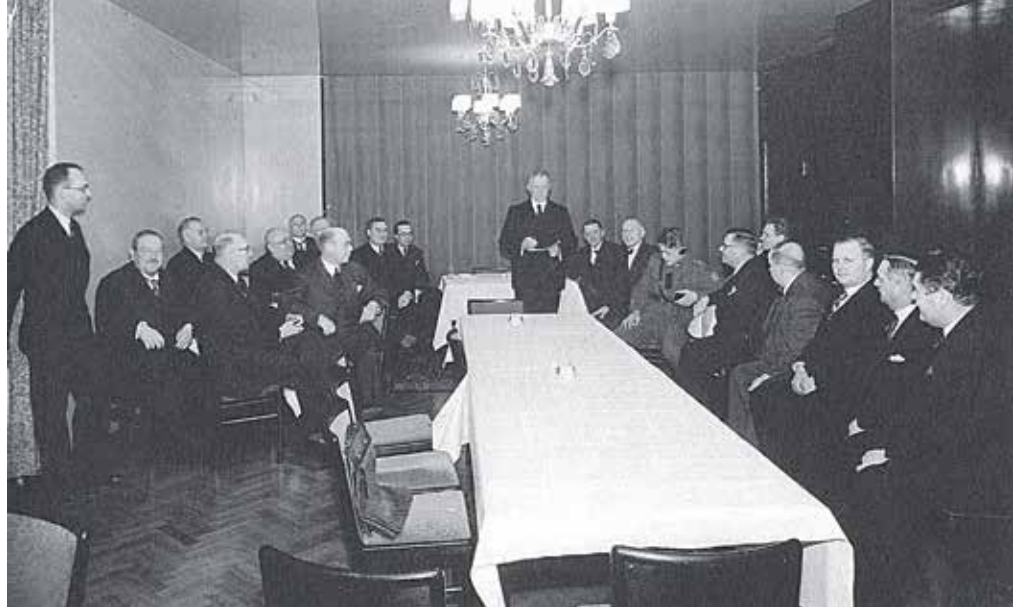
www.arkisto.fi/astia

Saunaseuran virstanpylväitä

- 1937 Suomalaisen saunan ystävät ry perustetaan
- 1947 Nimeksi muutetaan Sauna-Seura r.y.
- 1947 Humallahden sauna valmistuu
- 1947 Sauna-lehden ilmestyminen alkaa
- 1949 Ensimmäiset naiset jäseniksi
- 1952 Vaskiniemen saunatalo valmistuu
- 1955 Kaivetaan oja aluerajalta Saunatalolle ja vedetään vesijohto – jäsenten talkootyönä
- 1958 Kansainväliset saunapäivät Helsingissä
- 1959 Nelikielinen saunasanasto valmistuu
- 1963 Saunaseura avaa toimiston tutkimussaunan tiloissa
- 1965 Julkaistaan englannin-, saksan- ja ruotsinkieliset, kuvitetut saunan rakennusohjeet
- 1977 Kansainvälinen Saunaliitto perustetaan
- 1984 Suomalaisen Saunan Tutkimussäätiö perustetaan
- 1987 Suomalaisen Saunan päivää vietetään ensimmäisen kerran
- 1987 Saunatutkimus eilen–tänään–huomenna -symposium: 17 suomen- ja 12 englannin- ja saksankielistä esitelmää
- 1988 Ensimmäinen Vuoden Saunoja -palkinto UKK-instituutille, 1991 nimeksi vaihdettiin Samuli-palkinto ja 2010 Löylyn henki -palkinto
- 1992 "Lauteinen" korvaa pefletti-sanat jäsenten antamien ehdotusten perusteella
- 1997 Seuran jäsen, kuvaveistäjä Hannu Siren lahjoitti 60-vuotiaalle seuralle graniittisen Läsnä-veistoksen, joka pystytettiin sisäänkäynnin viereen
- 2012 75-v. historiikki Kiukaan kutsu ja löylyn lumo -historiikki
- 2013 Saunaseuralta julkilausuma: Yleiset saunat ja suomalainen saunakulttuuri pelastettava

KARL FREDRIK HIRVISALO – ensimmäinen puheenjohtajamme

Karl Fredrik Hirvisalo syntyi Kotkassa 29.1.1875 sahanhoitaja Johan Englundin kolmilapsisen perheen nuorimmaiseksi. Lahjakas poika pantiin kouluun ja pääsi ylioppilaaksi Hämeenlinnan lyseosta vuonna 1894. Lääkäriksi hän valmistui Helsingin yliopistosta 1904, väitelti tohtoriksi 1909 ja sai professorin arvonimen 1937.

Valmistuttuaan Hirvisalo työskenteli Viitasaaren ja Pihtiputaan kunnanlääkärinä, mutta kiinnostus tutkimustyöhön ja Helsingin seuralämä houkuttelivat takaisin pääkaupunkiin. Kunnanlääkärin palkasta oli parissa vuodessa säästetty varat Kalevankatu 11:ssä sijaitsevan huoneiston ostoon. Asunto oli Hirvisalon koti koko loppuiän eli yli viisikymmentä vuotta. Hirvisalojen perheeseen kuuluivat äiti, isä ja tytär.

Helsingissä Hirvisalo työskenteli muun muassa yliopiston hygienian laitoksella ja Henkivakuutusyhtiö Pohjan ylilääkärinä, mutta pääasiallisen lääkärinuransa hän teki toimimalla yksityislääkärinä yli viisikymmentä vuotta.

Hirvisalo oli Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin puheenjohtaja ja Helsingin Suomalaisen Klubin aktiivinen jäsen. Hän osallistui eri tavoin tukerkuloosin vastustamistyöhön viiden vuosikymmenen ajan ja oli yksi sairaala Mehiläisen neljästä perustajasta. Ystäväpiiriin kuuluivat muun muassa runoilijat L. Onerva ja Eino Leino.

Hirvisalo oli myös Suomen Saunaseuran perustajajäsen ja sen en-

*Piru vie,
mun täyty se
tehdä itte,
ei siit olis
muuten mitään
tullu.*

simmainen puheenjohtaja. Hänen kautenaan seura kasvoi tyhjästä yli 1 600 jäsenen kansallisesti ja kansainvälisestikin arvostetuksi yhteisöksi. Puheenjohtajan tehtävä oli vaativa, sillä voimavarat olivat pienet, mutta tavoitteet suuret. Seuran menestykselle Hirvisalon uupumaton henkilökohtainen työ oli ratkaiseva. Hänen väitettään joskus todenneenkin, että "Piru vie, mun täyty se tehdä itte, ei siit olis muuten mitään tullu."

Hirvisalo piti tärkeänä saunaan kohdistuvaa lääketieteellistä tutkimustyötä. Vaskiniemen sauna, yksi

Hirvisalon ajan suursaavutuksista, rakennettiin ensi sijassa tutkimus- ja koesaunaksi, jossa liitännäisenä oli yleisöllekin tarkoitettu osa.

Hirvisalon johdolla perustettiin Kansainvälinen Saunaliitto ja hän oli senkin ensimmäinen puheenjohtaja sekä järjestettiin kansainvälinen saunakongressi, julkaistiin nelikielinen sauna-sanasto ja kehitettiin Saunalehti vakiintuneeksi kulttuurilehdeksi. Hirvisalo lienee ollut ketterä myös fyysisesti, sillä Sauna-lehdessä hänen 75-vuotispäivänsä johdosta olleessa kirjoituksessa todetaan, että "sielultaan aloiterikkaana ja vireänä hän keskellämme kärppänä pyörähtelee ja oravana saunan lauteillekin kiipeilee".

Karl Fredrik Hirvisalo luopui puheenjohtajan tehtävästä 22 vuoden jälkeen tammikuussa 1960 neljä päivää ennen 85. syntymäpäiväänsä ja hänet kutsuttiin seuran kunniajäseneksi sekä kunniapuheenjohtajaksi. Hän eli tämän jälkeen kolme kuukautta ja kuoli perustamassaan Mehiläisen sairaalassa 25.4.1960. Mahasyöpä oli vienyt voiton. ♦

KESKITY HETKIIN JOTKA VAHVISTAVAT SINUA

AJATON KLASSIKKO VUODESTA 1949

- Kokonaishyötysuhde 72%
- Savukaasujen pitkä kierto jo vuodesta 1949
- Nopea
- Pieni puunkulutus
- Ilmankostutin = riittävä ilmankosteus saunomisen ajan
- Makoisan pehmeät kunnon löylyt
- Tasainen lämpö lattiasta kattoon
- 100% Suomessa suunniteltu ja valmistettu
- Korkealaatuiset ja kestävät materiaalit
- Tulipesä paksua terästä, saumat hitsattu molemmin puolin
- Markkinoiden pisin tuotetakuu 5 vuotta!
- Kiiltävä ruostumaton teräs, emaloitu musta tai valkoinen
- Säädetävät jalat
- Liitännät: alhaalta sivuilta, takaa ja ylhäältä päältä
- Kaiken kokoiisiin saunoihin: VETO1 (6-21 m³) ja VETO2 (18-40 m³)

**VAATIVILLE SAUNOJILLE
JOTKA ARVOSTAVAT HYVIÄ LÖYLYJÄ JA KESTÄVIÄ KIUKAITA**

VETO
HELSINKI • FINLAND

Ahkerat saunojat kertovat saunomisesta ja sen kulttuurista

Saunaan kuuluu puhtauden pyhitys

Saunalehti kysyi osana seuran juhlavuoden tapahtumia jäsenten näkemyksiä saunakokemuksista ja seuran tulevaisuudesta. Vastauksissa korostuu rauhoittumisen tärkeys. Jäsenmäärää olisi kasvatettava harkiten, jotta viihtyvyys ei laskisi.

Makoisat lölyt, pulahdus veteen ja saunatalon hyvä sijainti Lauttasaaren Vaskiniemessä ovat Saunaseuran jäsenyyden antamaa konkreettista hyvää. Pesupalvelu, hieronta, kahvilan herkut ja keskustelut saunakaverien kanssa täydentävät saunakäyntiä. Saunaseura on jäsentensä keskeinen rentoutumisen paikka.

Yhdistyksen toiminnan kuvauksen mukaan Suomen Saunaseura vaalii perinteisiä, kohteliaita saunomistapoja, joiden perustana on toisten saunarauhan kunnioittaminen. Seura kehittää suomalaista saunaa, edistää sitä koskevaa tutkimusta ja jakaa tietoa suomalaisesta saunasta ja saunomisesta ympäri maailmaa.

Seuran toivotaan jatkavan aktiivisesti saunakulttuurin edistämistä ja tutkimusta. Myös huolenpito saunatalon tiloista ja ympäristöstä on tärkeää.

Jäsenyydessä monia näkökulmia

Vuosikymmenten varrella Saunaseuraan on tultu tutustumalla paikkaan ensin vieraana, ihastumalla ja sitten jäseneksi liittymällä.

Reija Hyväriselle paras saunomisen kokemus on oman miehen rakentama rantasauna Hollolassa, jossa jälkipolvikin on kasvanut saunan ystäviksi.

Vielä melko uuden jäsenen Reija Hyvärisen mukaan Saunaseurassa toteutuu nyt kaikki se mikä aiemmin toteutui saunomisen suhteen vain lomilla.

– Nyt pääsen saunomaan ja kylpemään hyvään saunaan omassa arjessani.

Jörn Donner haluaa saunaa Helsingissä.

– Liityin Saunaseuraan koska halusin saunaa Helsingissä, pelkistää pitkäaikainen jäsen Jörn Donner.

Myös Liisa Uurtamolalle päällimmäisenä oli aluksi saunominen. Hän tutustui yli kaksikymmentä vuotta sitten vieraana Vaskiniemen saunoihin ja ihastui niin, että anoi heti jäsenyyttä. Harrastus on sittemmin vienyt saunoihin ulkomaita myöten.

Liisa Uurtamolalle sauna on oleellinen osa elämää.

– Kansainvälisen saunaliiton kokouksien yhteydessä Japanissa ja Liettuassa olen saanut tutustua sikäläisiin saunoihin ja saunatapoihin. Saunaseurasta saamieni ystävien mukana olen ollut saunamatkoilla myös Venäjällä ja Saksassa sekä tietenkin myös Suomessa. Saunasta on tullut suuri osa elämäni ja Saunaseura tarjoaa siihen hienot puitteet.

– Saunaseuran tulee seurata aktiivisesti saunakulttuurissamme tapahtuvia muutoksia, sanoo Pekka Laaksonen.

Tätä kysyttiin

- Sinulle tärkeimmät syyt olla Saunaseuran jäsen?
- Mitä asioita kuuluu parhaaseen saunakäyntiin?
- Miten haluaisit saunaseuran toiminnan edistyvän seuraavan 10 vuoden aikana? Miten sinä olet mukana?

Pekka Laaksonen kertoo tutustuneensa Saunaseuraan 40 vuotta sitten erään tutkimushankkeen yhteydessä.

– Ymmärsin, että seura vaalii keskeisen identiteettisymbolimme perinteitä sekä tutkimuksin että käytännön toimin. Halusin olla avuksi ja liityin jäseneksi. Huumori, asiantuntemus ja yhteiskunnallinen toimeliaisuus olivat ensimmäiset tuntemukset paikkan hengestä. Kyllä se henki leijuu edelleen Vaskiniemen lauteilla, jotka vääjäämättä kutsuvat luokseen joka viikko.

Yhteistä Saunaseuran jäsenille on rakkaus suomalaiseen saunakulttuuriin.

– Sauna on olennainen osa suomalaaisuutta, suomalaista kulttuuria. Sen kulttuurin elinvoimaisuuden turvaaminen on mielestäni seuramme keskeinen tehtävä, kertoo Jaakko Iloniemi.

Immo Fritze täytti 15 vuotta ja haki heti seuran nuorisojäseneksi – sitä ennen Immo oli saunonut Vaskiniemessä jo viikottain neljän vuoden ajan.

– Saunaseuran jäsenenä oleminen on kunniallista, komppaa häntä 15-vuotias uusi jäsen Immo Fritze.

Terhi Kivinen haluaa edistää ja vaalia suomalaista saunakulttuuria ja mahdollisuuksien mukaan siirtää näitä perinteitä omille lapsille.

– Saunomista on mukava esitellä myös laajalle verkostolle ulkomaalaisia ystäviä ja tuttavuuksia.

Saunomiseen kuuluu kiireettömyys

Saunakäynnille kehittyy usein oma rutiininsa, joka vie irti arjesta. Savusauna ja pulahdus mereen – siinä eniten mainitut autuaan olon tuottajat. Kokemuksen kiireettömyys ja häiriötömyys on tärkeä asia.

Jussi Niemelälle keskiössä ovat arjen huolien hälventyminen, rentoutuminen ja kokonaisvaltainen hyvinvointi.

Petteri Ormiolle on tärkeää kiireetön vierailu ja rentoutuminen arjen keskellä. Siihen kuuluvat löylyttely oman tietyn ohjelman mukaisesti, välipalat kahviossa ja keskeytykset lehtien luku.

Marketta Forsell on iloinen saunan sijainnista Lauttasaaressa, joka on ollut lapsuuden ja nuoruuden kotipaikka.

Marketta Forsellille parasta ovat hemmottelevat eri saunojen, erityisesti savusaunojen löylyt, meri ja talven avanto. Viikoittainen pesijällä käynti ja toisinaan koko paketti hieronnan kera viimeistelevät nautinnon.

Hyvä keskustelu samanhenkisten ihmisten kanssa on mukavaa, mutta joskus on parasta vain huilata rauhasa saunan jälkeen.

– Kolmosen kiuas lämmitetty kuumaksi, hyvä saunaporukka koolla, avantouinti, pesu, iltapala ja kahvi takan äärellä yhdistettynä keskusteluun tai puheensorinaan, johon voi

halutessaan ottaa osaa, kuvailee Esko Maaranen.

Mikko Meroselle onnistunut saunakäynti on löylykokemus useissa eri ”makuisissa” löylyhuoneissa yhdistettynä ympärivuotiseen uintiin.

– Vähintään yhtä tärkeä osa on sosiaalinen seurustelu löylyttelyn lomassa hyvistä kahvion antimista nauttien. Jokaisen saunakäynnin voi muovata kulloisenkin mielialansa mukaan, saunoa omissa oloissaan tai liittyä mieluiseseen löyly- ja juttuporukkaan.

Pekka Laaksosen mukaan paras saunakäynti vaatii aina riittävän ajan ja rauhallisen mielen. Mukavaa on sekin, että melkein aina tapaa tiettyjä saunakavereita, joita ei puku päällä kaupungilla tunnekaan. Mutta joskus on kyllä mukava istuskella yksikseenkin. ”Saunan vuosisataisiin perinteisiin kuuluu puhtauden pyhitykseen sovelias nöyrä ja hiljainen olo”, sanoo jo Sakari Pälsi.

Gideon Bolotowskyn parhaaseen saunakäyntiin kuuluvat hyvin lämmitetyt saunat, siistit pesu- ja oleskelutilat, hyvä pesijätär eikä liikaa kävijöitä yhtä aikaa.

Petteri Ormiolle on tärkeää kiireetön vierailu ja rentoutuminen arjen keskellä.

Ben Grassille jokainen saunakäynti on paras.

– Huonoa saunakäyntiä ei ole enkä sellaista muista. Tähän kokemukseen liittyy aina jonkinlainen henkinen-

*Hyvää keskustelu samanhenkisten ihmisten kanssa on mukavaa,
mutta joskus on parasta vain huilata rauhassa saunan jälkeen.*

kin puhdistautuminen ja jutustelu saunanlauteilla tai hiljentyminen ja eräänlainen kunnioitus löylyn lumoon.

Saunarauha halutaan keskiöön

Seuran toimintaan ollaan enimmäkseen hyvin tyytyväisiä, mutta jäsenmäärää ei haluta kasvattaa nopealla tahdilla, jotta viihtyvyys ja mahdollisuus rauhoittumiseen ei kärsisi.

Esko Maaranen sanoin toiminta on ollut hyvää.

– Ehkä en ottaisi uusia jäseniä ihan samalla tahdilla kuin viime vuosina. Saunoissa ja takkatuvassa on välillä vain seisontapaikkoja.

– Sauna on oiva paikka myös maailmanparannukseen, minkä Suomen poliittinen historia todistaa, sanoo Pentti Lumme.

Pentti Lumme ehdottaa, että uusia jäseniä voisi ottaa vain kerran vuodessa ja vain sen verran kuin vanhoja poistuu.

– Nykyinen jäsenmäärä, joka on sinänsä varsin korkea – ehkä jopa liian korkea, voitaisiin asettaa vakioksi. Klubihenkeä voisi korostaa rajoittamalla vieraiden tuontia Saunaseuraan. Tunnelma on joskus kuin ennen vanhaan yleisessä saunassa ja se ei liene klubisaunan tarkoitus. Edustussau-

nomisen voi hoitaa – jos sellaiseen on tarvetta – helsinkiläisissä tai espoolaisissa hotelleissa.

Marketta Forsell toteaa, että seuran joustavan toimivuuden kannalta saunojen ja saunatalon eri tilojen tarkka huolto ja ylläpito on ensisijaisen tärkeää.

– Yleisen viihtyvyyden ylläpitämiseen tulee jatkossakin panostaa, huomioiden sekä sosiaaliset tilat että jäsenten ja toimihenkilöiden keskinäinen hyvähenkinen yhteistoiminta.

Reija Hyvärinen toivoo seuran olevan valppaana ja riittävän ajoissa heireillä myös Länsimetron rakentamisen yhteydessä tapahtuvaan rakentamisen tiivistämiseen Lauttasaaressa.

Saunaperinteitä ja tutkimusta

Jussi Niemelä toivoo aktiivisempaa ja yhteiskunnallisesti näkyvämpää otetta suomalaisen saunan edistämisessä.

– On mukavaa, että saunomme kodikkaasti keskenämme, mutta pelkäämme sitä varten tätä yhdistystä ei ole perustettu. Osallistun mielelläni monenlaisiin saunakulttuuriprojekteihin ja levitän ilosanomaa myös median ja kansainvälisten vieraiden kautta.

Saunojat muistuttavat myös saunan tutkimuksen tärkeydestä niin terveyden kuin tekniikankin osalta.

– Vaskiniemen saunalaitoksen hyvän ylläpidon lisäksi toivon, että Saunaseura edelleenkin seuraa aktiivisesti saunakulttuurissamme tapahtuvia muutoksia, on mukana tutkimushankkeissa ja vaalii parhaita saunaperinteitämme. Meidän hyvin toimitetusta Sauna-lehdestämme, jota on kutsuttu kulttuuriaarteeksi, on pidettävä hyvää huolta, Pekka Laaksonen sanoo.

Berit Virtanen-Thewlis toivoisi Saunaseuran vaaliman saunaetiketin jalkautuvan standardiksi muihinkin julkisiin ja kaupallisiin saunoihin Suomessa.

– Näin auttaisimme muiden saunojen ja saunayrittäjien toimintaa ja tukisimme saunakokemuksen tasalaatuisuutta muuallakin kuin vain Saunaseuran saunassa. Tämä auttaisi puolestaan myös suomalaisen saunan maineen rakentamista ja saunomisen tuotteistamista matkailualalla.

Pentti Lumpeen mielestä Saunaseura voisi sponsoroida – ainakin henkisesti – veljesseuran perustamista Helsingin itäpuolelle ja kenties myös naapurikuntiin kuten Espooseen ja Vantaalle.

– Naapurimaista ainakin Viro ja Tallinna tarvitsisi oman suomalaistyyppisen Saunaseuran. Pietarissakin voisi olla tulevaisuudessa vaikka presidentti Urho Kekkosen nimeä kantava suomalainen sauna, kun marsalkka Mannerheimilläkin on Pietarissa hänen nimeään kantava hotelli. Miksei jokin jälki Kekkosestakin. ♦

He vastasivat

Gideon Bolotowsky
Immo Fritze
Esko Maaranen
Jaakko Iloniemi
Jussi Niemelä
Reija Hyvärinen
Berit Virtanen-Thewlis
Petteri Ormio
Jörn Donner
Terhi Kivinen
Ben Grass
Liisa Uurtamo
Pentti Lumme
Marketta Forsell
Mikko Meronen
Pekka Laaksonen

Sattumia vuosikymmenten varrelta

Pitkä marssi tutkimus-saunaan

Nykypäivänäkin yhä yllättävä rakennuskustannusten yllättävä nousu rasitti myös Saunaseuran taloutta vuosikymmenien ajan ja vei energiaa muulta toiminnalta.

Vaskiniemen tutkimussaunan rakennuskustannukseksi laitteineen arvioitiin vuonna 1950 kymmenen miljoonaa markkaa. Maaliskuussa 1952 kustannusten arvioitiin kohonneen jo 27 miljoonaan, mutta varoja oli koossa vasta 11 miljoonaa.

Rakennustyöt jatkuivat kuitenkin kiivaana, koska Vaskiniemi haluttiin kylpykuntoon olympiakisoja varten. Koekylpyihin päästiinkin heinäkuussa 1952, vaikka tutkimussaunan varustelu olikin vielä kesken. Juhlavien saunahetkien ja -puheiden taustalla pohdittiin jatkuvan rahoitusvajeen paikkaamista.

Syksyllä 1952 Vaskiniemen viimeis-

vasta 1958, jolloin Kansainväliset Saunapäivät Helsingissä osuivat sopivasti avaamaan täysimittaisen saunatutkimuksen.

Vaskiniemen saunalaboratorion tutkijalääkäriksi tuli Pekka Piironen Työterveyslaitokselta ja saunalaboratorion esimieheksi tutkija Erkki Äikäs VTT:ltä.

Sisu kasvaa saunassa

Vaskiniemen sauna valmistui juuri Helsingin olympialaisten alla ja se luovutettiin viikoksi olympiatoimikunnan käyttöön, jolloin saunomaan pääsivät koti- ja ulkomaantoimittajat. Jo aiemmin ennakkotuntumaa saunaan olivat ottaneet naistoimittajat. Myös pääministeri Urho Kekkonen kävi muutaman hallituksensa jäsenen kanssa saunassa heti kisojen jälkeen.

Kävijät eri puolilta maailmaa kummastelivat ja ylistivät suomalaisia

Iloa jäsenille ja saunakulttuurille

Sauna-Seura sai ensimmäisen saunansa Humallahteen huetikuussa 1947, jolloin lauteille kiipesi 16 ensisaunojaa. Jäsenmäärä kasvoi oman saunan myötä nopeasti. Seuran toimintakertomuksessa vuodelta 1947 todettiin, että 222 jäsenen yhdistykseen liittyi vuoden aikana 363 uutta jäsentä.

Humallahdesta puhuttiin edustus- ja kokeilusaunana, vaikka kokeiluihin oli niukasti mahdollisuuksia ja edustus tarkoitti virallisten tai arvovaltaisten vieraiden saunottamisen ohella myös jäsenkunnan perhe- ja lähipiirin saunomista.

Vuosikymmenten aikana seurassa onkin usein pohdittu, miten jäsenillä olisi parhaat olosuhteet saunomiseen ja miten samalla yleinen saunakulttuurikin edistyisi, kuten seuran tarkoituksena on alusta alkaen ollut.

Vaikka Sauna-Seuraa ja sauno-

Vaskiniemen saunalaboratorion lääkäri Pekka Piironen tutkii saunomisen vaikutuksia.

Lehdistö saunoo Vaskiniemen saunassa olympialaisissa 1952. Penkit poistettiin suihkujen alta kesällä 1974 toteutuneen peruskorjauksen yhteydessä.

Vas. ekonomi Veikko Oksanen, rouva Alma Lindholm, hovioikeudenneuvos Olli Herva ja rouva Aino Uotila juhlivat 25-vuotiaasta Sauna-Seuraa Hildénin kahvilassa.

telyt olivat loppusuoralla ja lopulliset rakennuskustannukset voitiin laskea. Menot olivat hieman yli 39 miljoonaa markkaa.

Saunalaboratorion kalustus saatiin kuntoon loppuvuodesta 1954, jolloin kaikki oli valmista omien lämpökokeiden suorittamiseen ja tutkimustoiminnan aloittamiseen. Laboratorion laitteisto saatiin kuitenkin käyttöön

saunatapoja. Toimittaja Milton Mayer keksi saunakäyntinsä seurauksena selityksen sille, miksi Suomi-Finland tunnetaan vain sisusta. Sisu oli sietää jotakin aivan sietämätöntä.

mista ovat julkisuudessa profiloineet näkyvimmin tutkijat ja edustusvieraat, klubiluonteon säilyttämistä on pidetty tärkeänä siksikin, että saunoja ylläpidetään jäsenmaksuilla. Jäsenet ovat lahjoituksillaan ja työllään myös olleet pelastamassa seuraa huonoina aikoina.

Professori Harald Teir oli sekä Sauna-Seuran että kansainvälisen Saunaliiton kunniapuheenjohtaja sekä Suomalaisen Saunan Tutkimussäätiön ensimmäinen puheenjohtaja. Tässä hänellä on pari saunatyttöä kainalossaan: seuran vt. kassanhoitaja-emäntä Eeva Miinin (vas.) sekä pesijä Kirsti Lipsunen. Kuva vuodelta 1989.

Sopiva määrä teirejä

Kuivasta ja kuumasta löylystä oli puhuttu saunomisen ideaalina Suomalaisen Saunan Ystävien ensimmäisistä vuosista lähtien. H.J. Viherjuuren mielestä saunassa ei välttämättä tarvinnut heittää kiukaalle vettä lainkaan. Löylynheiton puuttuessa myös vihtominen kävi mahdottomaksi.

Sinivalkoinen ääni Pekka Tiilikainen arvosteli olympialaisten jälkeen kuivan saunan villitystä kun ”kunnon löyly- ja vihtomissaunasta ollaan propagandan voimalla siirtymässä kurkkua kurista-vaan kuivasunaan”.

Taistelu kuumen ja kuivan löylyn ja kosteamman löylysaunan paremmuudesta kääntyi lääkäreiden ja insinöörien tutkimusten myötä kohtuuden kunnioitukseksi 1960-luvulla. ”Aidon saunan” viralliset uudet kriteerit esiteltiin Sauna-lehden artikkelissa vuonna 1969. Vuosikymmenen laboratoriotutkimusten tulokset esiteltiin 1970 kansainvälisten Interbad-messujen yhteydessä.

Periaatteena oli, että saunailman

tuli olla sopivasti kosteaa, ei missään nimessä liian kuivaa. Ideaalikosteus oli välillä 40–70 g/kg ja lämpötila 70–110 astetta. Arvoja seuraamaan tuli markkinoille pikaisesti Sauna – ”Sauna-Seuran laboratoriossa” kehitetty Saunahygro-mittari.

Saunaprofessori Harald Teir kansanomaisti saunaohjeessaan 70–80 astetta olevan hyväksyttävä lämpötila, 90 astetta jo sallitun rajoilla ja 100 astetta jo yllilämpöä. Lääketieteen opiskelijat pyysivät lupaa puhua kylpy-yksiköstä ”teir”, joka tarkoittaisi vartin oleskelua 80 asteen saunassa. Teir kelpuutti yksikön, mutta 10 minuutin oleskelu sai riittää.

Kehittelyä kiuasviennille

Sauna-Seura on ollut jo varhain rahoittamassa myös kiuastutkimusta. VTT:n raporttisarjassa julkaistiin vuonna 1959 tulokset tutkimuksesta, jossa vertailtiin saunan lämmityskustannuksia sähkö-, puu- ja nestekaasukiukaalla. Puukiuas osoittautui tällöin edullisemmaksi.

Puukiukaalle oli 60-luvulla sähkön lisäksi muitakin kilpailijoita. Helsingin kaupungin kaasulaitos mainosti Sauna-lehdessä vuonna 1962 kaupunkikaasulla lämmitettävää kiuasta, jonka käyttö olisi uskomattoman halpaa. Tarvittaessa kustannuksista oli esitettävissä VTT:n tutkimusseloste, joka oli sodanjälkeisessä Suomessa hyvä myyntivaltti.

Tarjolle ilmestyi myös öljyllä toimivia kiuasmalleja. Niistä ei tullut kuitenkaan menestystä ja merkit katosivat myynnistä yleensä nopeasti.

Tekniikan maailma -lehdessä testattiin 1960-luvulla ”Suomen kiukkuisimmat kiukaat”. Maassa oli yli 200 kiuasvalmistajaa, jotka valmistivat vuosittain noin 60 000 kiuasta. Testiin kelpuutettiin vain jatkuvalämmitteiset tehdasvalmisteiset puukiuasmallit.

Sauna-Seura halusi edistää sauna-asiaa myös kiukaiden viennillä, joten maaliskuussa 1964 Vaskiniemessä perustettiin uusi yhteistyöorganisaatio, vientitoimikunta. Sen tavoitteeksi tuli hoitaa jäsenyritysten intressejä viennin tehostamiseksi. 1973 toiminta keskitettiin Ulkomaankauppaliittoon, missä sitä ryhdyttiin kutsumaan Saunan Tiedotustoimikunnaksi. ♦

Arkkitehti Matti Suurosen Sauna-Spirit-kiuas vuodelta 1970 ei saavuttanut kaupallista menestystä ja unohtui.

SAUNATALO – pala palalta

Leppoisasti terassilla vuonna 1953.

Vaskiniemen Saunatalo valmistui Olympiavuonna 1952. Rakennusta on vuosikymmenien aikana laajennettu, pidetty kunnossa ja teknisesti toimivana siten, että alkuperäinen henki on säilynyt.

Kymmenen vuotta sitten Erkki Helamaa kirjoitti Sauna-lehdessä Saunatalon siihenastisesta historiasta. Erkki Helamaa oli professori, arkkitehti ja ansaitusti Löylynhenki-palkinnon saanut saunakulttuurin vaalija. Hän kirjoitti myös asiantuntevia artikkeleita Sauna-lehteen.

Tässä lyhennelmä Erkki

Suomen Saunaseura päätti vuonna 1948 aloittaa uuden saunan suunnittelun Vaskiniemeen. Arkkitehdiksi valittiin Heikki Sysimetsä.

Helamaan artikkelista Sauna-lehdessä 3/2007. Toimitus on mukaillut tekstiä ja lisännyt väliotsikot.

Suuri takkakiista

Kun seura vuonna 1948 päätti aloittaa Vaskiniemen saunan suunnittelun, rakennustoimikunnan puheenjohtaja Lauri Kärkäisen mukaan se oli hankalaa, koska ”tutkimus- ja klubisaunalle” ei ollut minkäänlaisia esikuvia.

Suurin vaikeus hänen mielestään oli takkakiista, joka jakoi rakennustoimikunnan ja johtokunnankin kahteen leiriin. Nuorem-

mat innostuivat arkkitehti Heikki Sysimetsän ehdottamaan pyöreään takkaan, vanhemmat halusivat ehdottomasti perinteisen seinätakan.

Pellistä tehdyllä mallitakalla osoitettiin, että avotakka huoneen keskelläkin voi toimia. ”Kunnon takkaa” varten muurattiin kuitenkin seinään varahormi.

Tutkimussaunan pojat

Tutkimussaunan rakentaminen oli seuran ohjelmassa jo perustamisesta alkaen. Vasta Vaskiniemen saunaa suunniteltaessa se voitiin ottaa huomioon.

Tutkimussauna sai tutkimuksiin soveltuvan löylyhuoneen sekä riittävästi laboratoriotilaa monipuolisine laitteineen. Tilat olivat nykyisen sähkösaunan, neuvotteluhuoneen ja toimistoti-

kokonaisuudeksi vailla vertaa

lojen paikalla.

Aluksi tutkimustoiminta oli vilkasta ja ensimmäisessä tutkimuksessa seuran jäsenetkin olivat mukana koehenkilöinä, kun selviteltiin äkkinäisissä lämpötilan vaihteluissa tapahtuvia muutoksia verenkierrossa.

”Tutkimussaunan pojat” Pekka Piironen ja Erkki Äikäs saivat laboratorion käyttöönsä viideksi vuodeksi. He tutkivat lämpöfysiologian ja saunan sisäilmaston vaikutusta kehon eri osiin. Samalla he lähtivät kokonaan uusille urille tutkiessaan aivojen lämpötilan muutoksia saunomisen aikana.

Tutkimustoiminnan siirryttyä muualle – lähinnä VTT:lle ja yliopistoihin – tutkimustilat vapautuivat muuhun käyttöön.

Kolmella saunalla aloitettiin

Vuonna 1952 uudessa Saunatalossa oli jäsenistön käytössä kolme saunaa. Sittemmin vuonna 1996 saunoille annetut erisnimet eivät näytä juurtuneen käyttöön. Edelleen puhutaan saunoista niiden numeroilla tai muilla nimityksillä.

Ykkönen eli Aino on kuiva ja mieto hikoilusauna. Sellaiseksi se on alun perin tarkoitettukin. Valitettavasti vain harvat antautuvat Ainon hellän lämpöiseen syleilyyn.

Kakkonen eli Väinö on alun perin vihtasaunaksi tarkoitettu suomalaisen ”uloslämpiävän” perussaunan mallikappale. Se on niin hyvä sauna, että moni ensikertalainen luulee olevansa savusaunassa. Kakkoseen mennessään tietää tasan tarkkaan, millaiset löylyt sieltä saa.

Kolmonen eli Louhi on tehty alun perin herkuttelijoiden savusaunaksi, mutta keskustelua ja kiistaa on saunan lämpötilasta riittänyt.

Haraldista Citysaunaan

Nelonen eli Harald valmistui 1964 Irmeli Visannin suunnitteleman mukaan ja sai 1987 nykyisen asunsa suuren tulipalon jälkeen. Aikanaan arvostelua herättänyt takaseinän nä-

Yleisnäkymä koesaunasta, joka on rakennettu valmiisiin sisätiloihin. Kiukaan yläpuolella on säädettävä ja automaattinen vedenannostelija ja sen yläpuolella tarkkailuikkuna. Seinällä on kuiva- ja märkälämpömittaripari.

köalaikkuna tehtiin silloin.

Nelonen on oikea sauna nimellään kunnioittamaan edesmennyt puheenjohtajaamme Harald Teiriä, sauna-apostolia, joka aikanaan saarnasi yhdeksänkymppin riskirajasta sekä saunassa että liikenteessä.

Viitonen eli Sampo valmistui 2001 purkamaan Nelosen ruuhkaa. Juhani Katainen onnistui sijoittamaan se sopivasti vanhempien saunojen joukkoon.

Viitonen on perinnesauna parhaimmillaan. Mitoitukseltaan (huonekorkeus 2,8–3,0 m) vanhaa hämäläistä savusaunaa muistuttavana se on avara ja ilmava. Lauteet ovat korkealla kuin lehterillä. Kirkkosaunaksi sitä sanotaankin.

Sisääntulokerroksen Citysauna tehtiin 1999 käytöstä pois jääneen tutkimussaunan tiloihin malliesimerkiksi hyvästä kaupunkisaunasta. Monet pitivät silloin sähkösaunan tekemistä Vaskiniemeen täysin tarpeettomana. Näin virisi taas kerran kiistely sähkökiukaasta, jota pidetään kunnon saunan sopimattomana laitteena, vaikka meillä sauna-aatteen säilyminen ja saunojen määrän kasvu on ollut sen

Edelleen puhutaan saunoista niiden numeroilla tai muilla nimityksillä.

varassa. Millä muulla kuin sähkökiukaalla kaupunkisaunamme lämpiävät?

Ilmatar viimeistelee sarjan

Erkki Helamaan tuolloinen teksti ei yllä seuran uusimpaan saunaan eli kuutoseen.

Seuran johtokunta toi ehdotuksen uuden saunan rakentamisesta syyskokouksen päätettäväksi 2013. Virisi todella vilkas keskustelu ja lopulta asiasta äänestettiin. Uusi sauna päätettiin rakentaa yhden äänen erolla. Johtokunta päätti yksimielisesti, että siitä tulee savusauna.

Arkkitehti Juhani Katainen suunnitelti erinomaisesti tontille sijoittuvan saunan. Rakennuslupa saatiin maaliskuussa 2014 ja rakennustöihin alettiin ripeästi jo huhtikuussa.

Saunaseuran puolesta valvojana ja vastaavana mestarina toimi seuran jäsen, rakennusmestari Matti Soivio, jonka vetämänä sauna rakentui vauhdilla. Ensimmäiset lölyt otettiin joulukuun alussa.

Jäsenille järjestettiin saunasta nimikilpailu, johon tuli 130 ehdotusta. Näistä johtokunta valitsi Kalevalaan pohjautuvan Ilmatar-nimen.

Ilmatar vihittiin arvovaltaisesti käyttöön, kun Englannin prinssi, Wessexin jaarli Edward ja vaimonsa kreivitär Sophie vierailivat Vaskiniemessä helmikuussa 2015.

Saunatalon historia oli vähällä saada ikävän käänteen, kun 2015 viitossauvan seinässä havaittiin kytopalo. Tuli oli ehtinyt polttaa yli metrin pituisen ja viiden hirsivarvin kokoisen reiän seinään. Sammutustilanteessa kytkökohta oli enää viiden sentin päässä hirsisalvoksesta ja ulkoilmasta. Pالمestarin arvion mukaan koko sauna-osaston tuhoutuminen tulipalossa oli noin tunnista kiinni.

Ilmatar tulee todennäköisesti olemaan myös Vaskiniemen viimeisin sauna. Saunatalo on käyttänyt kaupungilta vuokratun tontin rakennusalan ja mahdolliset laajennukset edellyttäisivät kaavamuutosta. ❖

Laboratoriosiivessä syttyi tulipalo aivan joulusaunan alla, 22. joulukuuta 1962. Laboratorion "jälleenrakennus" haukkasi monena vuonna siivunsa Saunatalon rahoituksesta.

Saunatalolla on perinteisesti tehty talkoilla pihatöitä. Tässä pilkkotaan koivuja poltto-
puiksi keväällä 2002

Sauna ja urheilu ovat liittyneet aina yhteen. Pikkuleijonat voittivat upeasti alle 18-vuotiaiden jääkiekon MM-kultaa keväällä 2016 USA:ssa. Joukkueen Managerina toimi Hannu Saintula. Totta kai "poika" pääsi Vaskiniemeen ja on tässä menossa kolmosen löyliihin.

Prinssi Edwardin ja kreivitär Sophien vierailu Vaskiniemessä oli merkittävä kunnianosoitus sekä Saunaseuralle että suomalaiselle saunakulttuurille.

Kestävää rakentamista 50-luvulta

Sanaa "muuntojoustavuus" tuskin tiedettiin 65 vuotta siten. Kestävästi rakennettu Saunatalo ja sen ylläpito tuottavat tietoa, josta hyötyy moni muukin kuin seura itse. Talon korjausvelat on pian maksettu.

– **S**aunatalo on koko toimintansa ajan ollut eräänlainen "koesauna" ja on sitä edelleenkin, sanoo kunnossapitotoimikunnan puheenjohtaja, arkkitehti Gina Sundgrén. Hän on toiminut ansiokkaasti toimikunnan jäsenenä vuodesta 2009 ja puheenjohtajana vuodesta 2012 suunnitellen myös paljon saunatalon korjaus- ja muutostöitä.

Saunaseuralta kysytään jatkuvasi ohjeita saunojen rakentamiseen ja kunnossapitoon.

– Seuran kokemuksia ja asiantuntemusta hyödynnetään esimerkiksi juuri julkaistavissa, saunaa koskevissa RT-korteissa, Sundgrén kertoo. RT-kortisto on rakennusalan monipuolisin tietopalvelu ja laatujärjestelmä kestävään rakentamiseen.

– Ihan käytännön tietoa saadaan esimerkiksi lauteiden järkevistä vaihtovälistä ja paneelien paksuudesta sekä lukemattomista muista asioista. Mielellämme tätä kokemusperäistä tietoa myös jaamme.

Aikansa arkkitehtuuria

Saunatalo ilmentää hyvin 50-luvun arkkitehtuurisia arvoja.

– Niitä ovat esimerkiksi valkoinen, maalattu tiilijulkisivu ja leveät tiilikatopinnot. Liuskekiveykset ulkona on myös 1950-luvun piirteitä. Sisätiloissa parhaiten on säilynyt takkahuoneen sisustus korituoleineen, takkoineen ja ajanmukaisine valaisimineen, Gina Sundgrén luettelee.

– Olemme pyrkineet säilyttämään 1950-luvun tunnelman ja ilmeen, pesuhuonekorjaukset ovat tosin uudistettu ajan hengen mukaisesti, hän lisää.

– Rakennus sopii myös hyvin Vaski-

Saunaseuran kunnossapitotoimikunta tekee asiantuntevaa ja ahkeraa työtä, jotta Saunatalo pysyy hyvässä kunnossa ahkerasta käytöstä huolimatta.

Tällä hetkellä toimikuntaan kuuluvat Gina Sundgrén (pj) sekä A-P Paavola (lämmittäjä), Hannu Holma, Risto Pitkänen, Tuulikki Terho, Katariina Styrman (tj, nyt vt. Jussi Nuortimo) sekä Juhani Katainen.

Vaskiniemen Saunatalo valmistui sopivasti Olympialaisiin vuonna 1952. Arkkitehtuuri on kestänyt aikaa ja rakennus on säilynyt hyvin, vaikka onkin kovan sään armoilla kallioisella merenrannalla.

niemen tunnelmaan, toteaa kunnossapitotoimikunnan jäsen arkkitehti Juhani Katainen.

Kataisen panos saunatalolle on merkittävä, sillä hän on suunnitellut viitos- ja kuutossaunan, tutkimussaunan muutoksen sähkösaunaksi sekä paljon erilaisia korjauksia ja muutoksia.

Kestävää rakentamista

Merenrannalla saunatalo on kovien säiden armoilla.

– Säärasitukset ovat suuret ja ne vaativat materiaaleilta paljon. Tiili- ja hirsipinnat ovat kestäviä. Hirsipintoja on uusittu lähinnä saunapalojen takia. Saunatalo on rakennettu kestävästä materiaaleista ja on hyvässä kunnossa, Sundgrén tiivistää.

Hänen mukaansa hyvän rakennuksen tulee olla muuntojoustava. Saunatalo täyttää tämän kriteerin.

– Perustoiminta saunarakennuksena

Toiminnan laajentueessa tiloja on pystytty muuttamaan tarpeita vastaaviksi.

Saunatalon sisätiloissa parhaiten ovat säilyneet takahuoneen sisustus korituoleineen, takkoineen ja ajanmukaisine valaisimineen.

Pyöreä takka oli arkkitehti Heikki Sysimetsän ehdotus, mutta se jakoi mielipiteitä. Perinteistä seinätakkaa varten on muurattu seinään varahormi.

on toki säilynyt koko ajan, mutta toiminnan laajentueessa tiloja on pystytty muuttamaan tarpeita vastaaviksi.

Saunatalon kunnossapito on suunnitelmallista, jatkuvaa toimintaa, joka vaatii sekä taloudellisia että ajallisia resursseja. Saunatalon ollessa jäsenilleen kesätauolla, talon sisällä tehdään töitä.

– Ensi vuonna tulisi mielestäni uusia sähkösaunan viereinen pesutila ja kellarin wc-tilat. Eteistä tulisi laajentaa, jotta kengille saataisiin lisää tilaa. Huoltohissi helpottaisi paljon huolto-toimia ja olen miettinyt sille paikkaa, Gina Sundgrén suunnittelee.

Ikäisekseen terve

Saunaseuralta kysytään usein neuvoja yleisten saunojen rakentamiseen. Gina Sundgrén antaa kolme hyvää ohjetta.

– Saunatilojen lisäksi riittävät huolto- ja varastotilat täytyy suunnitella

hyvin. Polttopuut tarvitsevat tilaa ja ne on syytä sijoittaa käytännöllisesti oikein.

– Lauteet kuluvat kovassa käytössä ja vaihtoväli sekä kustannukset on otettava huomioon ylläpidossa.

– Palo- ja käyttöturvallisuus sekä esteettömyys ovat itsestään selvyyksiä ja niitä säätelevät rakennusmääräyksetkin. Niihin kannattaa kuitenkin panostaa tinkimättä esteettisyydestä.

Saunatalossa on viime vuosina tehty mittavia korjauksia ja maksettu korjausvelkaa.

– Vielä on jotain jäljellä, mutta eikö hän loppusuoralla olla, Gina Sundgrén toteaa.

– Saunojen osalta on saatu aikaan toimiva huoltojärjestelmä, josta olen tyytyväinen. 65-vuotias saunatalomme taitaa olla kuten ikäisensä ihmiset: hyväkuntoinen, perusterve ja julkisivut kunnossa. ❖

Kaikille löytyy sopiva sauna

Aino eli Ykkönen on mietolämpöinen, hiljainen lekottelusauna, jossa ei vihdota.

Väinö eli Kakkonen on melko kuuma vihtasauna.

Louhi eli Kolmonen on kuuma savusauna, jossa voi vihtoa.

Harald eli Nelonen on mieto savusauna, jossa ei vihdota.

Sampo eli Viitonen on keskilämmmin parvisavusauna, jossa voi vihtoa.

Ilmatar eli Kuutonen on keskilämmmin parvisavusauna, jossa ei vihdota.

City-sauna eli Koesauna on pehmeälöylyinen sähkösauna. Siinä ei vihdota.

10 kysymystä Saunatalosta – tiedä tai arvaa!

Kysymykset

- Montako kiloa kiviä kiukaissa on keskimäärin?
 - Mitä kiveä se on?
 - Kuinka paljon Saunatalolla käytetään polttopuuta?
 - Kuinka kauan saunojen lämmitys kestää?
 - Kuinka paljon vuodessa menee laudepuuta lauteiden kunnostukseen?
 - Kuinka paljon Saunatalolla käytetään vettä vuodessa?
 - Kuinka monta saunomiskertaa rekisteröityi viime vuonna Saunatalon kassajärjestelmään?
 - Montako pulloa virvoitusjuomia kuluu kuukaudessa?
 - Kuinka paljon pyyhkeitä ja lauteisia yhteensä toimitetaan vuodessa pesulaan?
 - Mistä aihepiiristä on otettu valtaosa saunojen nimistä?
- Oikeat vastaukset alla.

10 kysymystä – tiesitkö vai arvasitko?

Vastaukset

- 800–900 kiloa
- Peridotittia, kivet vaihdetaan noin neljän kuukauden välein
- Noin 475 mottia: kuorittua koivua noin 400, leppää 60 ja takkapuuta 16 mottia
- 5–6 tuntia siintymisineen
- 600 metriä lämpökäsiteltyä laudepuuta
- 3 000 kuutiota
- 40 638
- 1 500: noin 700 pulloa himsaa ja kivennäisvettä ja 800 pulloa ykkösolutta
- noin 45 000
- Kalevalasta

VUOKRATURVA MYYNTITURVA

Harkitsetko asuntosi vuokraamista?

Vuokraamme asuntosi markkinajohtajan ammattitaidolla. Soita meille, niin asiat hoituvat helposti ja nopeasti.

Takaamme myös välitystyömme laadun. Normaalin vuokravakuuden lisäksi saat ylimääräisen takauksen koko ensimmäisen vuoden vuokranmaksusta.

Soita niin keskustellaan tarkemmin!
p. 010 2327 300, www.vuokraturva.fi

Oletko myymässä asuntoasi?

Myyntiturva on turvallinen valinta. Et maksa liikaa välityspalkkiota, ja asuntosi myynti on osaavissa käsissä.

Palvelumme on tehokas. Lue tyytyväisten asiakkaidemme palautteita kotisivuilta ja totea itse. Markkinoimme asuntoja erityisen monipuolisesti, myös lehti-ilmoituksilla.

Soita ja sovi tapaaminen!
p. 010 2327 400, www.myyntiturva.fi

yksiöt	2 480 €
kaksiot	3 720 €
kolmiot	4 960 €
suuremmat	8 680 €

 MYYNTITURVA

Suomen Saunaseura esittää:

Saunominen osaksi elävän perinnön luetteloa

Suomen Saunaseura on esittänyt, että saunominen otetaan osaksi elävän perinnön kansallista luetteloa. Tavoitteena on päästä Unescon kansainväliseen aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon.

Aineeton kulttuuriperintö on elävää perinnettä, joka on läsnä ihmisten arjessa. Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta hyväksyttiin vuonna 2003 ja Suomi hyväksyi sopimuksen vuonna 2013.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on vastuussa sopimuksen toteuttamisesta ja seurannasta Unescolle. Käytännössä sopimuksen toteuttamisesta vastaa Museovirasto.

Museovirasto käynnisti keväällä haun elävän kulttuurin ilmiöistä, jotka voitaisiin ottaa osaksi kansallista luetteloa.

Saunaseura esitti luetteloon saunomista, joka sisältää monimuotoisen ja jatkuvasti kehittyvien saunomistapojen lisäksi yleisesti saunan merkityksen suomalaisten elämässä ja kulttuurissa.

Tämä ensimmäinen hakukierros Elävän perinnön kansalliseen luetteloon keräsi lähes sata hakemusta. Suosio yllätti Museoviraston.

Innostusta perinteisiin

Unescon sopimukseen kuuluu myös aineettoman kulttuuriperinnön luettelointi, kansainvälisellä sekä kansallisella tasolla. Luettelointi on työkalu, jonka avulla voidaan tunnistaa, kuvata ja välittää tietoa elävästä perinteestä.

Suomessa luettelointi aloitettiin viime vuoden alussa avaamalla Elävän perinnön wikiluettelo.

Luettelossa yhteisöt voivat esitellä omaa aineetonta kulttuuriperintöään. Luettelo on elävä asiakirja, jota täydennetään ja päivitetään jatkuvasti.

– Erilaisten yhdistysten ja yhteisöjen tekemiä ilmoituksia on kertynyt alustalle reilussa vuodessa yli 120. Tämä kertoo valtavasta perinteiden kirjosta ja suuresta innosta tuoda esille eläviä perinteitä, kertoo aineettoman kulttuuriperinnön koordinaattori Leena Marsio Museovirastosta.

Saunominen on mukana wikiluettelossa Saunaseuran ilmoittamana.

Seuraava askel otettu

– Elävän perinnön kansallinen luettelo tarjoaa vahvempaa näkyvyyttä ja julkisuutta luetteloiduille perinteille. Tämä on luetteloinnin seuraava askel, joka vie syvempiin pohdintoihin aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta ja vaalimisesta, Leena Marsio sanoo.

Saunaseura on ottanut ensimmäisen askeleen, jotta saunominen saadaan luetteloon. Johtokunnan jäsen Ritva Ohmeroluoman koordinoimana valmistui laaja ja vakuuttava hakemus, jota olivat työstämässä kunniapuheenjohtaja Lasse Viinikka ja toiminnanjohtaja Katariina Styrman.

– Lasse Viinikan vahva saunakulttuurin tuntemus on ollut erittäin suureksi hyödyksi, Ritva Ohmeroluoma kiittää.

– Hakemus oli mahdollinen, koska Suomi on hyväksynyt Unescon sopi-

muksen. Esimerkiksi Viro oli hyväksynyt sen jo paljon aikaisemmin ja pystyi myös jättämään oman hakemuksensa Unescon luetteloon muutamia vuosia sitten, Ohmeroluoma huomauttaa.

Museovirasto on antanut hakemuksille toukokuun aikana teknisen kommentoinnin, jonka jälkeen hakemukset ovat avautuneet vertaisarviointia varten.

– Erilaiset elävän perinnön parissa toimivat yhdistykset ja organisaatiot voivat jättää kommenttinsa sähköiselle alustalle. Ne ovat mukana Museoviraston, aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmän sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön punnitessa, mitkä ehdotukset päätyvät kansalliseen luetteloon, Leena Marsio sanoo.

Tulokset ensimmäisen kansallisen hakukierroksen tuloksista saadaan syksyllä 2017.

Koko kansan hanke

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää, mitkä suomalaiset ilmiöt pääsevät kansalliselle listalle ja mitä ehdotetaan Unescon listalle.

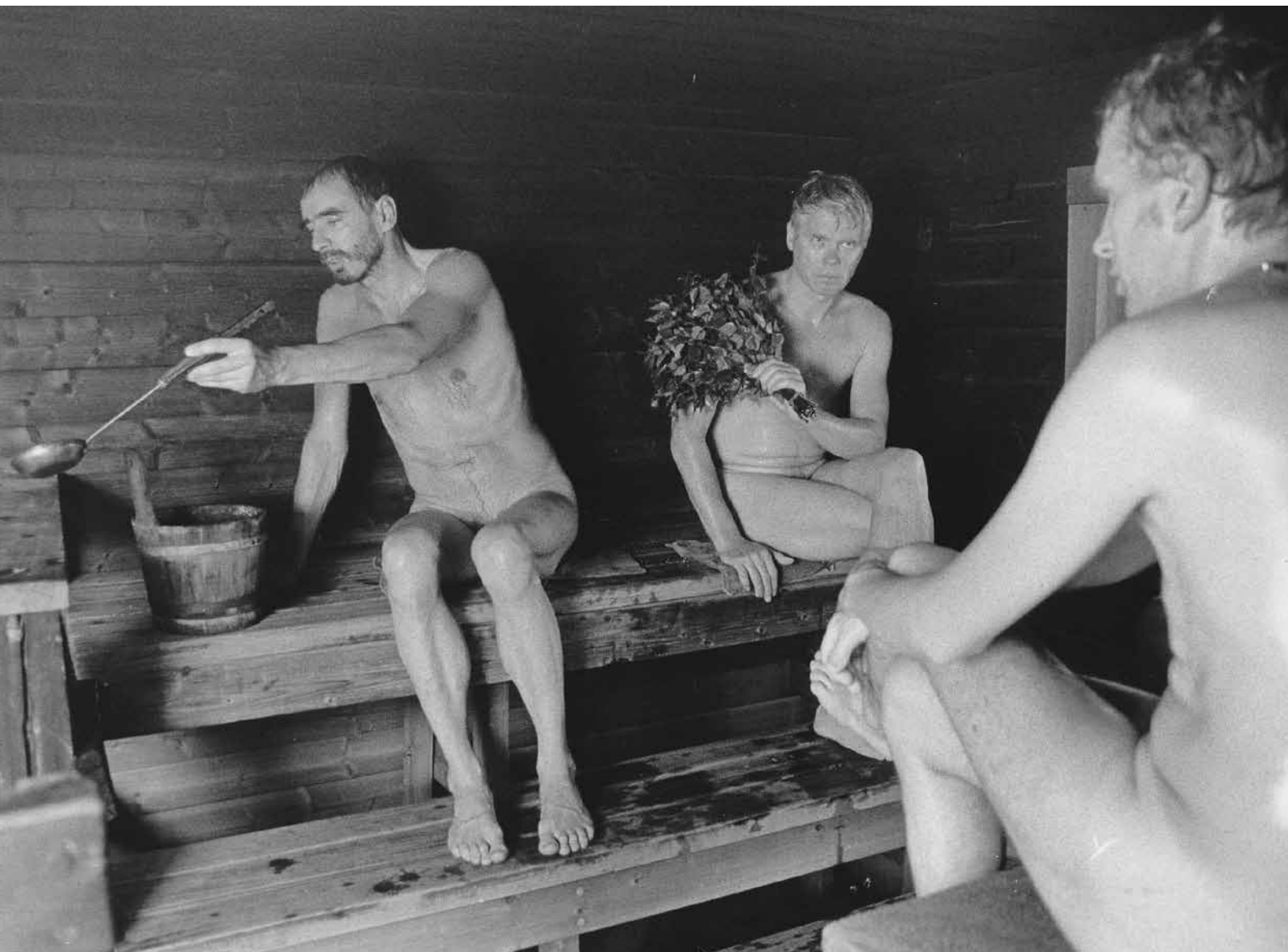
– Unescon luetteloihin hakemiseksi tulee aloitteen nousta kentältä, eikä ehdokkaita olla ”poimimassa”. Tiedossa on jo useampia eri perinteitä edustavia tahoja, joita kansainvälinen näkyvyys kiinnostaa, Leena Marsio sanoo.

Hänen mukaansa hakeminen on käytännössä useamman vuoden prosessi, jonka tarkoituksena on laajasti osallistaa alalla toimivia tahoja ja yhteisöjä.

Mikäli loppusuoralla on hyvän hakemuksen kanssa useampia tahoja, tekee ministeriö silloin päätöksen, mikä lähetetään eteenpäin Suomen ehdokkaana. Unesco ottaa vuosittain käsiteltäväksi 50 hakemusta ja niistä valitaan 30–40.

– Tämä on ensimmäinen kerta, kun

Suomessa on tällainen hakuprosessi käynnistetty eli meillä ei ole mitään toimintamalleja valmiina. Hakemuksen jättäminen Museovirastolle on vain suuren työn alku. Jotta pääsisimme ehdolle Unescon listalle, meidän on käynnistettävä kansallista toimintaa ja näyttää, että hanke on kaikkien yhteinen – niin suomalaisten kuin kaikkien saunaseurojenkin, Ritva Ohmeroluoma sanoo.

Valmiina töihin asian puolesta

Jos esitys ei tule hyväksytyksi Unescon listalle, voi sitä muokata ja esittää uudestaan. Kerrotaan, että Vironkin

”Tuskin mikään elävä perinne on Suomessa yhtä vahva kuin saunominen”

hakemusta valmisteltiin kahdeksan vuotta.

– On tärkeää, että Suomestakin voidaan nostaa kansainväliseen tietoisuuteen elävän perinnön esimerkkejä. Wikiluettelon valtaisa menestys osoittaa, että meillä todella on aihetta ylpeyteen. Käytännössä tämä tarkoittaa kansainvälistä näkyvyyttä asialle

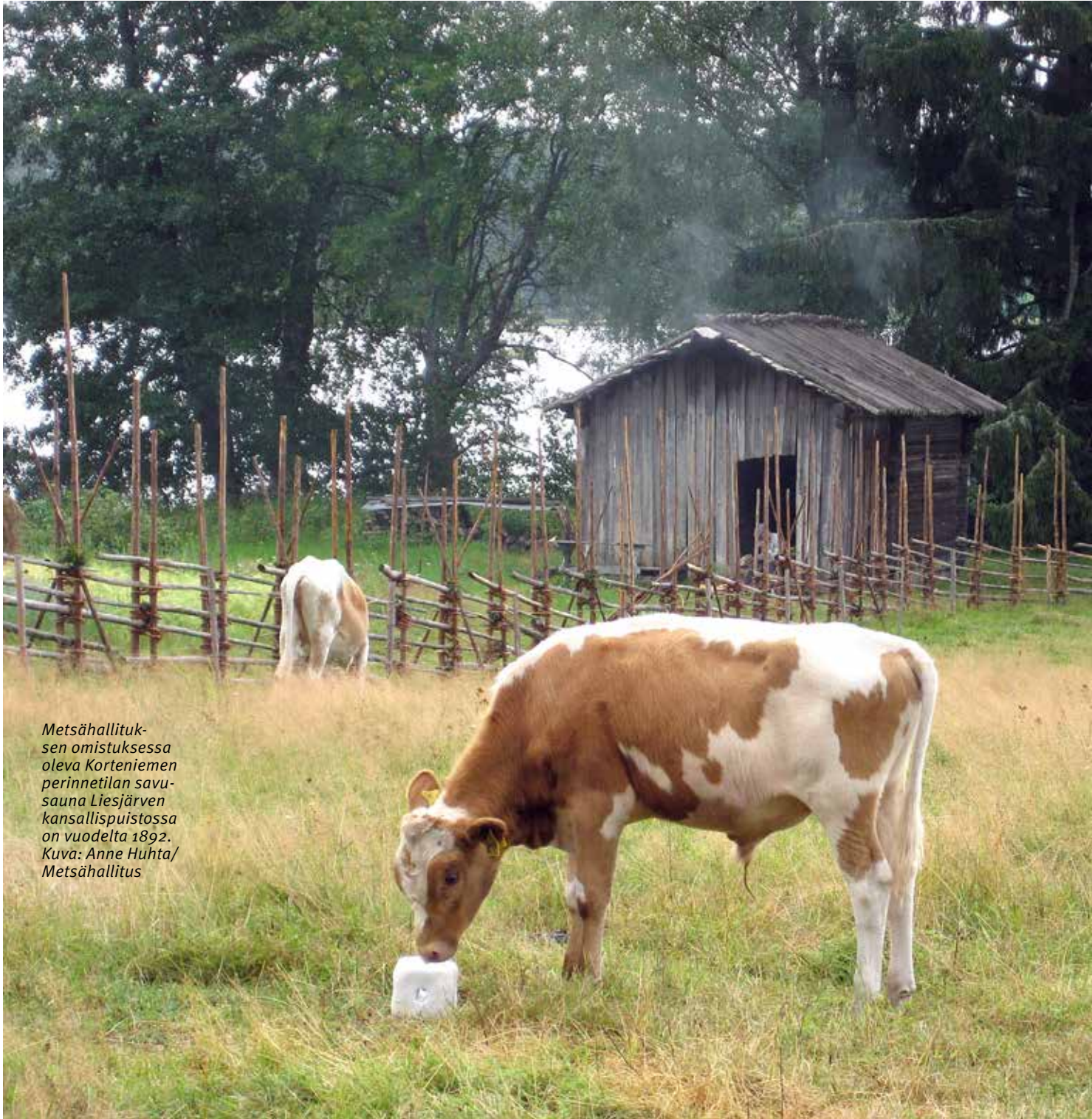
ja toki myös maalle. Monet maat nostavat kohteitaan näkyvästi esimerkiksi matkailun markkinoinnissa, Leena Marsio sanoo.

– Me olemme Saunaseurassa vakavissamme liikkeellä ja valmiina panostamaan sekä aikaa että tekemistä, jotta saunominen saadaan Unescon listalle, Ritva Ohmeroluoma painottaa.

– Tuskin mikään elävä perinne on Suomessa yhtä vahva kuin saunominen, se on koko kansan yhteinen asia. Jo Mikael Agricola kirjoitti, miten saadaan höyryä heittämällä vettä kuumille kiville. ♦

Satavuotiaita saunoja löytyi yli

*Metsähallituksen omistuksessa oleva Kortenien perinnetilan savusauna Liesjärven kansallispuistossa on vuodelta 1892.
Kuva: Anne Huhta/
Metsähallitus*

odotusten

Suomen Saunaseura päätti osana maamme 100- ja omia 80-vuotisjuhliaan kerätä tietoa ja sellaisista saunoista, joissa on kylvetty koko itsenäisyytemme ajan. Tavoitteena oli löytää sata tällaista saunaa, mutta niitä kertyi yli 230. Nyt näiden saunojen tiedot ovat käytettävissä.

Edelleen käytössä olevia, vähintään satavuotiaita saunoja etsittiin koko Suomen alueelta. Keräyksen tarkoituksena on tuoda esiin suomalaista saunakulttuuria ja saunan merkitystä monipuolisesti esimerkiksi saunomisperinteen ja rakennushistorian kautta. Samalla suomalaisuus näyttäytyy positiivisessa hengessä.

100-vuotiaat saunat -keräys julkaistiin maaliskuussa 2016 Sauna-lehdessä, Suomen Saunaseuran kotisivuilla sekä lehdistötiedotteena, joka nostikin asian näkyvästi esiin sekä lehtien palstoille että radioon.

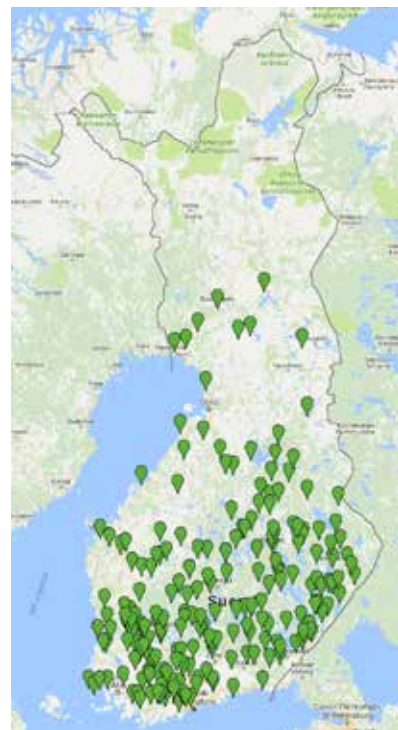
Keräys toteutettiin ensi sijassa elektronisella kyselykaavakkeella. Siinä pyydettiin tietoja saunan iän, sijainnin ja koon lisäksi mm. myös siitä, mihin arvio rakentamisajankohdasta perustui ja siitä, milloin saunassa oli kylvetty viimeksi. Saunoista toivottiin mahdollisuuksien mukaan myös kuvia.

Risto Vuolle-Apialan saunatutkimusten perusteella oletuksena ja toiveena oli saada kattava aineisto erityyppisistä saunoista maantieteellisen jakauman mukaisesti.

Tämän lehden painoon mennessä yli satavuotiaita saunoja oli ilmoitettu eri puolilta Suomea 232 ja määrä tulee varmasti vielä kasvamaan.

Paikallisia perinteitä

Oletettavasti lähes kaikki ilmoitetut saunat ovat alunperin ikänsä perusteella olleet savusaunoja joskin pönttökiukaita sata vuotta sitten jo oli käytössä. Ilahduttavasti savusaunaperinnettä on kuitenkin arvostettu ja jatkettu. Yli puolet on edelleen varustettu

Lähes kaikki tähän mennessä löydetty satavuotiaat saunat on sijoitettu Google Map -karttapohjalle. Linkki karttaan on seuran kotisivuilla www.sauna.fi. Voit helposti tutustua saunoihin ja tehdä oman saunaretkesi eri puolille Suomea.

joko raunio- tai muuratulla sisäänlämpiävällä kiukaalla. Muissa kiuastyypissä on vaihtunut kerta- tai jatkuvalämmitteiseen puukiukaaseen tai jopa sähkökäyttöiseen. Joissakin tapauksissa saunan elinkaareen on sisällynyt kaikki puulämmitteiset kiuasversiot, savusta pöntön kautta jatkuvaan.

Rakennustyyppit noudattelevat perinteistä aluejakoa. Länsi-Suomen saunat ovat tyypillisesti korkeita monikäyttöisiä palvelen kylpykäytön ohella maatalouden apurakennuksena maltojen teossa ja lihan savustamisessa. Itäisen ja pohjoisen Suomen matalammat saunat on rakennettu lähinnä kylpemistä varten.

Savusaunakiukaiden rakenne noudattelee samaa jakoa, lännessä tyypillisesti liuskakivestä tai tiilistä muurattuja, muualla ilman sidosainetta ladottuja.

Kajaanissa on Metsäyhtymä sauna, jonka seinässä on vuosiluku 1746. Sauna on nykyisin yhteiskäytössä, 50-luvulla saunassa on palvattu lihaa ja kesällä 1952 siinä on viimeksi asuttu. Sauna on kooltaan 3600x3600x1900 ja kiuas 1900x1900x1000. Kuisti on lisätty 1959.

Kaikki tieto yhdessä kartassa

Melko aikaisessa vaiheessa ideoimme keräysmekanismin tuottaman, hieman puisevan luettelon rinnalle muuta esitystapaa. Syntyi ajatus elektronisesta kartasta, johon kerätyt tiedot sekä saadut kuvat tallennettaisiin.

Kaikki ilmoitetut saunat on nyt koottu Google Map -karttapohjalle.

Kartta visualisoi hienolla tavalla keräyksen tuloksen sekä saunojen maantieteellisen jakauman. Samalla aineisto on helposti saunan ystävien selailtavissa.

Kartta löytyy Saunaseuran verkkosivuilta www.sauna.fi ja se on hyvin

*Keräys tuotti
varsin
mielenkiintoisen
tiedoston.*

helppokäyttöinen. Vihreää merkintä klikkaamalla voit tutkia tietoja saunakohtaisesti. Kuvien selailu on kätevää alareunan nuolien (< >) avulla. Zoomaus-nappulat löytyvät kartan oikeasta alareunasta. Liikuttelu sujuu nuolinäppäimillä tai osoittimella raahaten.

Rohkeasti vaan kokeilemaan ja etsimään!

Ilmoittajien aktiivisuudesta riippuen aineistoon päätyi vaihtelevan tasoisia tietoja. Joukossa on hyvinkin mainioita kuvauksia saunojen historiasta ja käyttötavoista.

Kaikista saunoista emme saaneet

Forssassa Museotila Hevossillassa on kaikkiaan seitsemän saunaa, joista peräti kolme on aitoja vanhoja yli satavuotiaita savu- ja perinnesaunoja. Kuvan riihisauna on siirretty Forssan Kuhlasta vuonna 2004. Sauna on peräisin vuodelta 1882 ja alun perin se on kuulunut forssalaiseen Räynyn torppaan.

Kuohun kylässä, parikymmentä kilometriä Jyväskylän keskustasta on viime vuosisadan alussa rakennettu Hattulan savusauna. Paavo Vehkalan omistuksessa olevassa saunassa on kylvytty viimeksi viime kesänä.

kuvia ja joissakin tiedoissa on linkki kyseisen saunan kotisivulle, jossa on yleensä kattavasti kuvia sekä lisätietoja saunasta.

Mihin suomalaisia siirtolaisia ikinä päätyikin, sauna seurasi aina mukana. Tästä on muutama kiinnostava esimerkki tallennettu kartta-aineistoon.

Arvokas ja mielenkiintoinen aineisto

Keräyksen tuloksena hallussamme on varsin mielenkiintoinen tiedosto vanhoista saunoista. Se muodostaa arvokkaan materiaalin suomalaisen saunan historian ja saunakulttuurin tutkijoille.

Omalle jäsenistöllemme saunoja on tarkoitus esitellä muun muassa tulevilla Sauna-lehdissä ja järjestää mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä. Toivottavasti pääsemme joihinkin niistä saunomaankin. Seuran kotisivujen kautta kuka tahansa pääsee tutustumaan koko aineistoon.

Tarkoituksena on myös saattaa keräyksen tulos median tietoon. Aina-kin paikallislehdet näyttäisivät olevan kiinnostuneita omilla alueillaan olevista vanhoista saunoista.

Kerätystä aineistosta lähetetään lisäksi tiedot mahdollisimman monelle oppilaitokselle, jotta ne käyttäisivät

sitä opinnäytetöissään. Seuramme talousarvioon on varattu pieni tutkimusmääräraha, josta opiskelijat tarvittaessa voivat hakea satavuotiaisiin saunoihin kohdistuvaan tutkimukseensa taloudellistakin tukea.

Saunojen omistajien innostus keräystä kohtaan tuotti siis ainutlaatuisen aineiston – suuri kiitos osallistuneille. Resurssipulan vuoksi kaikkia vastauksia ei kuitenkaan ole vielä saatu kartalle. ♦

Satavuotiaita saunoja esitellään Sauna-lehden seuraavissa numeroissa.

Haikolan kylässä päästiin itse lämmittämään sauna. Varovaisen neljän tunnin lämmityksen jälkeen päästiin nauttimaan oikein simaisista mesilöylyistä.

Väinämöisen kylyissä Karjalan laulumaille

*Ajatus tehdä tarkempaa tut-
tavuutta Vienan-Karjalan
maagisten mustien kylyjen
kanssa oli kytynyt mielessä jo
pidempään. Aiemmat sauna-
seikkailumme muun muassa
Aunuksessa, Kannaksella,
Tverissä ja Marinmaalla oli-
vat olleet antoisia kokemuk-
sia, jotka innoittivat Väinä-
möisen hengessä eteenpäin.
Heinäkuussa 2016 toteutettiin
tämä unelma.*

*Jyskyjärvi on ehkä Vienan kylistä elinvoimaisin. Päätimme yöpyä
siellä vastoin alkuperäistä matkasuunnitelmaamme.*

Luonnonvoimat luovat taidetta.

ienan tiestön länsiautoille sopimaton kunto oli tiedossamme, joten saunakampeet ja matkavarustus pakattiin paikallisten standardien kanssa paremmin yhteen sopivaan nelivetoiseen Lada Nivaan. Tulisimme yöpymään kylissä perheiden luona, mutta odottamattomien vastoinikäymisten varalta suksiboksiin pakattiin myös telttaleiri, olivathan kylien väliset etäisyydet pitkiä ja harvakseltaan liikennöityjä.

Seuramme kunniajäsenen Pekka Laaksosen toimittama I. K. Inhan kirja Kalevalan laulumailla, erinäiset Viena- ja Kalevala-oppaat ja Värttinän koko tuotanto oli myös lastattu mukaan. Pekka Laaksosen antoi mukaan myös Kalevalan ja kehotti runokyllien rannoilla saunan jälkeen tutkimaan erityisesti kansalliseepoksemme 18. runoa. Siinä kosioretkelle lähtevän Seppo Ilmarisen sisar Annikki lämmittää veljelleen saunan.

Itäraja ylitetäisiin Kuhmon Vartiuksesta eli sitä ennen oli päästävä pääkaupungista noin 700 kilometriä pohjoiseen. Osalla meistä matka oli vieläkin pidempi, Mika lensi varta vasten Lontoosta. Hyödynsimme tilaisuuden ja matkalla pohjoiseen vierailimme kahdessa suomalaisten 100-vuotiaiden saunojen keräykseen ilmoitetussa hienossa savusaunassa. Rakennukset dokumentoitiin ja – kiitos vieraanvaraisten isäntien – historiallisissa ja pehmeissä löylyissä

*Sanoi seppo Ilmarinen:
"Annikki sisarueni!
Taon sulle sukkulaisen,
taon sormukset soreat,
kahet, kolmet korvaskullat,
viiet kuuat vyöllisvitjat.
Lämmittä kyly metinen,
saustuta simanainen sauna,
hienosilla halkosilla,
pienillä pirastehilla.
Laai pikkuisen poroa,
lipeäistä liuvahuta,
millä päätäni pesisin,
varruttani valkuaisin,
syksyisistä sysistä,
taonnoista talvisista."*

*Annikki hyöänimikkö
lämmitti saloa saunan
puilla tuulen taittamilla,
ukon ilman iskemillä,
kivet koskesta kokosi,
saattoi löyllyn lyötäväksi,
ve'et lemмен lähtehestä,
heraisesta hettehestä.*

*Taittoi vastan varvikosta,
lempivastasen lehosta,
hauteli metisen vastan
metisen kiven nenässä,
laati piimäistä poroa,
ytelmästä saipuata,
saipuata säihkyväistä,
säihkyväistä, suihkuvaista,
sulhon pään pesettimeksi,
vartalon valattimeksi.*

*Siitä seppo Ilmarinen
kävi itse kylpemähän,
sekä kylpi kylläksensä
valelihe valkeaksi.
Pesi silmät sirkeäksi,
silmäkulmat kukkeaksi,
kaulansa kanan muniksi,
koko varren valkeaksi;
tuli saunasta tupahan,
tuli tuntemattomana,
kasvot vallan kaunihina,
poskipäät punertavina.*

*Vienasta suomalainen matkailija löytää
ne oman kulttuurinsa juuret,
joiden hän on luullut jo ammuin kadonneen
historian hämärään.*

Ensimmäinen musta kyly, Lesosen sauna, koettiin Venehjärvellä.

Suurin osa Vienan saunoista on nykyisin valkoisia kylyjä kuten tämä Antti Urbanovitsin kyly.

päästiin kylpemäänkin.

Kuhmossa vierailimme tutkimusmatkamme teeman kannalta hyvin keskeisessä paikassa, Kalevalan ja karjalaisen kulttuuriin vaalimiseen syventyneessä Juminkeko-säätiössä. Retken suunnitteluun oltiin jo saatu erinomaista apua säätiön Markku ja Sirpa Niemiseltä, jotka selvittivät vierailukohteita ja auttoivat majoitusten järjestämisessä.

Rajan ylityksen jälkeen suuntasimme Kostamukseen. Kombinaatin eli suunnattoman rautapellettitehtaan jälkeen asfalttitie jäi taakse ja jatkoimme rauhallisempaa vauhtia EU-rahoitustakin saaneella leveällä, mutta hyvin jännittävässä kunnossa olevalla hiekkatiellä, kiven murkuloita ja jättimäisiä monttuja väistellen. Ensimmäinen runokylä oli Vuokkiniemi. Tämä runolaulualueen emäpitäjä on säilynyt elinvoimaisimpien joukossa neuvostoaikojen ”näköalattomien kylien likvidoinnin” aikana. Tuolloin pienimpien kylien asukkaat pakkosirrettiin ja keskitettiin ajatuksena rakentaa ”tehokkaita” sovhooseja maataloustuotantoon. I. K. Inhan ikuistamat maisemat sekä runonlaulaja Miihkali Perttusen patsas olivat tallessa. Kylän vanha saunaranta sen sijaan oli jäänyt kalankasvattamoyrittäjän datshan alle.

Ensimmäinen musta kyly koettiin Venehjärvellä, jossa yövyimme karismaattisen Santeri Lesosen vieraana. Sauna oli perinteinen karjalainen malli, matalahko löylyhuone, pukuhuone saunarakennuksen päädyssä. Venehjärven kylä on Vienan kauneimpia ja Lesosten suku on hallinnut sitä vuosisadat. Jotenkin kyläläiset piti yksilöidä ja apuun tuli lisänimet: Vitsa-Iivana, Hökkä-Petri, Njäppy-Riiko, Ruisukko Pitkä-Lari. Tiedustellessamme isännältä, mihin asti Venehjärveä pitkin pääsisi kulkemaan, vastasi hän: ”vaikka Japaniin”. Ateriat nautimme pääarakennuksessa, joka oli rakenteilla I. K. Inhan valokuvassa vuodelta 1894. Luonnonkaunis Venehjärven Kalmisniemi lienee vaikuttavin hautausmaa, joka on vastaan tullut.

Ennen seuraavaa etappia ohjelmaan kuului vielä kyläkierros ja tutustuminen Venehjärven korkeimmalla paikalla sijaitsevaan tsasounaan.

Matka jatkui Vuonnisen kylään, jossa katseltiin Inhan valokuvien mukaan entisöityä tsasounaa Jyrkisen penkereellä. Uhtualla, jonka nykyinen nimi on Kalevala, hämmästeltiin Lönnotin mäntyä, jonka alla perimätiedon mukaan eepoksen kokoaja itse laulatti runonlaulajia ja joka oli sittemmin joutua

saunapuiksi. Matkalla edelleen itään ohitimme Eldankajärven jää -laulusta tutut Kis Kis -kukkulat. VPT 40 -merkinnällä varustettuja kiväärin hylsyjä löytyi vieläkin muutamia.

Haikolan kylässä päästiin todelliseen mieli-puuhaan. Isäntämme kuuluisan kansankirjailijan Ortjo Stepanovin poika Miihkali, totesi että kun kerran olette sauna-asiantuntijoita, niin voitte itse lämmittää Haikolan savusaunan mieleisекsenne. Hartaan ja varovaisen neljän tunnin lämmityksen jälkeen päästiin nauttimaan oikein simaisista mesilöylyistä. Haikolan kylässä meille esiteltiin vanhan rakennuksen mukaan rakennettu tuore kulttuuritalo sekä esiintymislava, jossa Värttinä Vienan matkallaan esiintyi. Uudisrakennuksia Haikolan kylään on voitu rakentaa, kunhan toteutus on noudattanut perinteistä arkkitehtuuria.

Paanajärven kylään päästäksemme oli Kemijoki ylitettävä neuvostoakaisella lossilla. Kylä on arkkitehtonisesti hienoin Vienan kylistä. Tämä johtuu aiemmasta rakennuskiellosta sittemmin unohdetun vesivoimalaprojektin takia. Näin komeita suuria karjalaistaloja on säilynyt, kun uutta ei ole saanut rakentaa. Kylä on nykyään World Monuments Watchin maailman sadan uhanalaisimman kulttuurikohteen listalla, sillä mikäli vesivoimalasta jälleen innostuttaisiin, jäisi koko kylä veden alle. Paanajärvellä pääsimme kylvämään perinteisen mallin mukaan

tehdyssä mustassa kylvssä.

Komeista puisista Tsirkka-Kemiojen yli kulkevista riippusilloistaan tunnettu Jyskyjärven kylä osoittautui Vienan kylistä tänä päivänä ehkä elinvoimaisimmaksi. Alkuperäisen matkasuunnitelman mukaan meidän olisi pitänyt poiketa Jyskyjärvellä vain lyhyesti, mutta paikka vaikutti kiehtovalta joten päätimme kysellä majoitusmahdollisuuksia, silläkin uhallä, että joutuisimme luopumaan paluumatkan yöpymisestä ja ajamaan yhtä kyytiä Vienasta Helsinkiin. Asia järjestyi ja mukava perhe majoitti meidät taloonsa. Isäntä ajelutti meitä perinteisellä puisella jokiveneellä ja näimme kuinka ison kylän miltei jokaisesta pihasaunasta nousi savu – olihan lauantai-iltapäivä. Näimme myös, kuinka paikalliset palasivat vastojen kanssa metsästä. “Siinä on veres vasta”, totesi isäntämme Antti, ojentaessaan meille tuoretta vastaa heidän valkoisen kylänsä lauteilla. Valkoinen kyly, jollaisia suurin osa Vienan saunoista nykyisin on, on tyypillisesti varustettu itse tehdyllä kertalämmitteisellä kiukaalla. Traktorin vanne, puolikas öljytynnyri, hitsattu peltilaatikko tulipesän ympärille, luukku tynnyrin kylkeen ja valualumiininen vesipata muodostivat mainion pönttökiukaan. Kivet oli kuulemma parasta kerätä karjalaisilta hiekkateiltä, sillä siellä hyvän kokoisia murkuloita riitti. Opimme myös, että näillä hiekkateillä ajellessa rengaspaineita kannattaa laskea reilusti. Loppumatkan kyyti olikin selvästi pehmeämpää.

nnen paluuta Suomen puolelle lisäsimme rengaspaineet asfaltille sopivaksi ja teimme toivoretken Kostamuksen kyljesä olevan Kontokin rautakauppaan.

Kotiin viemiseksi löysimme komean 40 litran valualumiinisen vesipadan, jolle tulisi olemaan käyttöä tulevaisuuden maasavusaunaprojektissa. Myös kiuaskäytössä kestävimmiä tiedetyt venäläiset tulitiilet olisivat houkuttaneet, mutta saivat painonsa vuoksi jäädä kauppaan. Samojahan saa Suomestakin, toki kolminkertaiseen hintaan.

Oli hienoa huomata, että seikkailu Vienan-Karjalassa onnistui mainio-
sti, vaikka seurueessa ei ollut yhtään venäjänkielentaitoista. Viranomaisten kanssa kaikki sujui hyvin ja telttaleiriä ei lopulta tarvittu, joskin avustimme kyllä yhden pahasti hiekkään juuttuneen länsiauton jatkamaan matkaansa. Paikalliset ihmiset puhuivat riittävässä määrin karjalaa ja suomea, joten keskustelu oli helppoa. Tarjottu ruoka oli maistuvaa ja perheiden tarjoamat majapaikat siistejä. Mustia kylvä alueelta löytyy ja hyviä valkoisia vieläkin enemmän. Vienassa I. K. Inhan maisemat ja Lönnrotin tarinat tulevat vaikuttavalla tavalla todeksi. Juminkeko-säätiön Markku Niemistä lainataksemme: “Vienasta suomalainen matkailija löytää ne oman kulttuurinsa juuret, joiden hän on luullut jo ammuin kadonneen historian hämärään.” ❖

Paanajärvellä saimme kylpeä perinteisen mallin mukaan tehdyssä mustassa kylvssä.

Vienassa I. K. Inhan maisemat ja Elias Lönnrotin tarinat tulevat vaikuttavalla tavalla todeksi. Tässä kansankirjailijan savusauna ja talo.

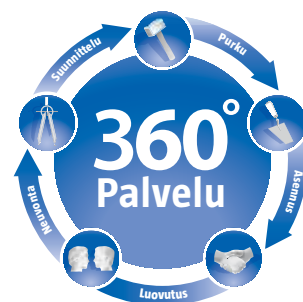
Juhlitaan 100-vuotiaasta Suomea yhdessä!

Saunominen on yksi vahvimpia ja tärkeimpiä suomalaisen kulttuuriperinnön symboleja. Sauna on yhdistänyt sukupolvia ja toiminut suomalaisuuden näyttämönä jo vuosisatojen ajan.

Itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhlavuonna myös me Bauhausissa haluamme vaalia perinteitämme ja tarjota jokaiselle koti- ja mökkisaunojalle miellyttävän kokemuksen sellaisissa löylyissä ja sellaisessa ympäristössä, jossa parhaiten viihdytään ja nautitaan.

Meiltä löydät kiukaat, lauteet ja paneelit, saunatarvikkeet sekä tyylikkäästään valaistusratkaisut, joilla rakennat varmasti toimivan sauna- ja kylpyhuonekokonaisuuden – vieläpä edullisesti. Kaiken saat myös halutessasi asennettuna, vaikkapa Avaimet käteen -toimituksena.

Tehdään yhdessä Sinun saunasi, tule ja tutustu!

Avaimet käteen -remontit luotettavasti ja edullisesti BAUHAUSista!

Espoo	Rusthollarinkatu 6, Espoo	(09) 5841 1400	info.espoo@bauhaus.fi
Oulu	Kaakkurinkulma 2, Oulu	(08) 886 8600	info oulu@bauhaus.fi
Tampere	Palmrothintie 4, Pirkkala	(03) 381 0500	info.tampere@bauhaus.fi
Turku	Kuloistentie 1, Raisio	(02) 211 1300	info.turku@bauhaus.fi
Vantaa	Tammiston kauppatie 19, Vantaa	(09) 5841 1200	info.vantaa@bauhaus.fi

**Tavaratalomme palvelevat
ma - pe 7 - 21, la 9 - 18,
su 10 - 18.**

**Verkkokauppa 24 h
www.bauhaus.fi**

Narvilla 80 vuoden perinteet, mutta

KOKO AJAN PITÄÄ KEHITTYÄ

Narvi aloitti kiukaiden valmistuksen 50-luvulla ja Aito-kiukaan lölyistä ovat nauttineet jo useammat sukupolvet.

Eräs sepän paja aloitti toimintansa Rauman Lapinkylässä vuonna 1937. Sittemmin paikallisesta järvestä nimensä ottanut Narvi on kasvanut isoksi kiuasvalmistajaksi, joka uskoo kotimaiseen tuotantoon. Sen turvin yhtiö aikoo panostaa myös vientiin.

Aluksi sepän pajassa taottiin kymmenysvaakoja ja Lapin salpoja. Kiukaiden valmistus aloitettiin 50-luvulla. Sen jälkeen Narvi on pitänyt ehdottomana periaatteenaan, että kaikki sen saunatuotteet suunnitellaan ja valmistetaan Suomessa.

– Yhtiön pitkä historia velvoittaa toimimaan vastuullisesti. Me haluamme

– Me haluamme tehdä Narvin näköisiä tuotteita sekä valmistaa kaiken Suomessa, toimitusjohtaja Arto Sainio Narvi Oy:stä sanoo.

tehdä Narvin näköisiä tuotteita eikä Narvia voi syyttää kopioinnista.

– Alalla on kova kilpailu, joten pitää kehittyä jatkuvasti. Tulee kuitenkin tarkoin miettiä, mihin suuntaan uudistukset veisivät yritystä, toimitusjohtaja Arto Sainio sanoo.

Tällä hetkellä yhtiö työllistää noin 60 henkilöä, joiden joukossa jopa 40 vuotta palveluksessa olleita.

– Narvissa on kiuasrakentamisen perinteet syvällä ja yhtiössä on aina uskottu ihmisiin, Sainio toteaa.

Kolmen brändin yritys

Narvi on kasvanut maltillisesti. Suurempi harppaus tehtiin 2008, jolloin Narvi osti 600 metrin päässä toimivan kilpailijan Aito-Lämpö Oy:n. Sen jäl-

Klassikko Aito-kiuas on päivittynyt modernisti valkoisella emalipinnalla.

keen Narvilla on ollut markkinoilla kolme kiuasmerkkiä: Narvi, Kota ja Aito.

– Kaikilla brändeillä on kuitenkin oma asiakaskuntansa, Arto Sainio toteaa.

Tuotantojohtaja Manu Nummela mukaan toimiminen kolmen brändin kanssa on toki hieman haastavaa ja työläämpää verrattuna vain yhteen brändiin.

– Kuitenkin brändimme ovat niin vahvoja ja pitkältä ajalta tunnettuja kuten kertalämmitteinen Aito AK, että on järkevää vaalia perinteitä.

– Kunnioitamme brändien ominaispiirteitä myös uutta suunnitellessa. Narvi-kiukaille luomme uusinta uutta eniten eikä sen tuotteille ei ole yhtä tiukkoja raameja kuin vastaavasti pe-

Narvi Slim ja Narvi Trio edustavat uutta kiuasmuotoilua, joka antaa erilaisia vaihtoehtoja kiukaan sijoittelulle joko lattialla tai upotettuna lauteisiin.

rinteisimmillä Aito- ja Kota-kiukailla, Manu Nummela kertoo.

Kasvua viennistä

Narvin viime vuoden liikevaihto oli noin yhdeksän miljoonaa euroa, joka kerääntyi lähes tasaisesti kaikista kiuasmerkeistä. Narvi on ollut vahvasti orientoitunut kotimarkkinoille, noin 15 prosenttia liikevaihdosta on tullut viennistä.

Uuden kasvusuunnitelman mukaan kolmen vuoden päästä liikevaihdosta kolmannes tulisi viennistä, jonka kohdemaita ovat Venäjä, Ruotsi ja Keski-Eurooppa. Viennin kärkenä on sama asia kuin kotimarkkinoillakin.

– Tuotteet itse, Arto Sainio sanoo lyhyesti.

– Kiukaamme kiinnostavat muotoilultaan ja tuotteiden maine on kestävä sekä laadukas. Emme voi olla markkinoiden halvin, koska valmistamme kaiken Suomessa. Periaatteessa vientituotteemme ovat samoja kuin kotimaassakin, mutta kohtuullisia muutoksia voidaan tehdä markkina-kohtaisesti.

Muutakin kuin mustaa

Aitokiuas on jo klassikko, jonka löylyistä nautti Urho Kekkonenkin. Sen pyöreä muoto ja musta väri ovat olleet lähes pyhä asia – kunnes Arto Sainio totesi olevan muitakin värejä.

– Halusin valkoisen Aito-kiukaan ja sellainen myös tehtiin.

Joissakin Aito-kiukaissa käytettävä

*Emme vähättele uusia määräyksiä,
vaan täytämme ne mieluummin etuajassa.*

*Narvi on perustettu Rauman Lapis-
sa, jossa se toimii edelleen. Tällä hetkellä
yhtiö työllistää noin 60 henkilöä,
joiden joukossa jopa 40 vuotta palve-
luksessa olleita.*

emalipinnoite vaihdettiin valkoiseen ja lopputuloksena onkin lähes uusi tuote, joka ottaa paikkansa saunan sisustuksessa.

– Emali poltetaan teräksen päälle 850 asteen kuumuudessa. Kiukaan pinnasta tulee erittäin kestävä ja helppohoitoinen. Emali ei esimerkiksi korrosoidu kuten maalipinta, Arto Sainio sanoo.

– Muut kiuasvalmistajat eivät käytä emalointia. Kestävyytensä ansiosta se on myös ekologinen valinta, Manu Nummela lisää.

Hänen mukaansa Narvin tuotteissa on paljonkin muista poikkeavia ominaisuuksia.

– Kiukaiden paino kertoo, että käytetyt materiaalivahvuudet ovat markkinoiden suurimpia. Arinat puulämmitteisissä tuotteissa ovat paksuja ja painavia. Useassa puulämmitteisessä mallissa on vakiona puiset kahvat lisäämässä käyttömukavuutta, toisio ilman syöttö vähentämässä päästöjä, säätöjalat asennuksen helpottamiseksi ja monessa kohdin korroosiota kestäviä materiaaleja.

– Sähkökiukaiden vastuissa on suurempi halkaisija, jolloin saadaan pienempi pintalämpötila ja parempi kestävyys.

Päästöjä kuriin

Narvin puulämmitteisten kiukaiden suunnittelussa on otettu huomioon päästöjen vähentäminen jo ennen CE-vaatimuksia.

– Narvin tavoitteena oli jo vuonna 2011 luoda erittäin vähäpäästöinen kiuas tulevia CE-merkintävaatimuksia ajatellen. Vaatimus astui voimaan 2013. Narvi NC -kiuassarja on vähäpäästöinen, luultavasti Narvi NC 16 -kiuas on maailman vähäpäästöisin. VTT:n testien mukaan sen hiilimonoksidipäästö CO on 0,07 prosenttia, kun sallittu raja on yksi prosentti, Nummela kertoo.

– Emme vähättele uusia määräyksiä, vaan täytämme ne mieluummin etuajassa. Omassa testilaboratoriossam-

me voimme testata tuotteita monipuolisesti, Arto Sainio sanoo.

Suomalainen osaa saunan

Manu Nummelan mukaan Narvin kotimaisuus on mahdollisuus eikä rajoite.

– Sauna on suomalainen asia, vain suomalaiset osaavat tehdä suomalaisille parhaat kiukaat. Kun tuotanto ja tuotekehitys ovat lähellä markkinoita, voimme nopeasti ja joustavasti reagoida muutoksiin ja uusiin toiveisiin. Tuotekehitystä helpottaa myös se, että tuotanto on samalla tontilla.

Narvin tuotekehityksen uusimpia tuotteita valkoisen Aito-kiukaan lisäksi ovat kolmion muotoinen, valukivinen Narvi Trio ja helposti sijoitettava Narvi Slim.

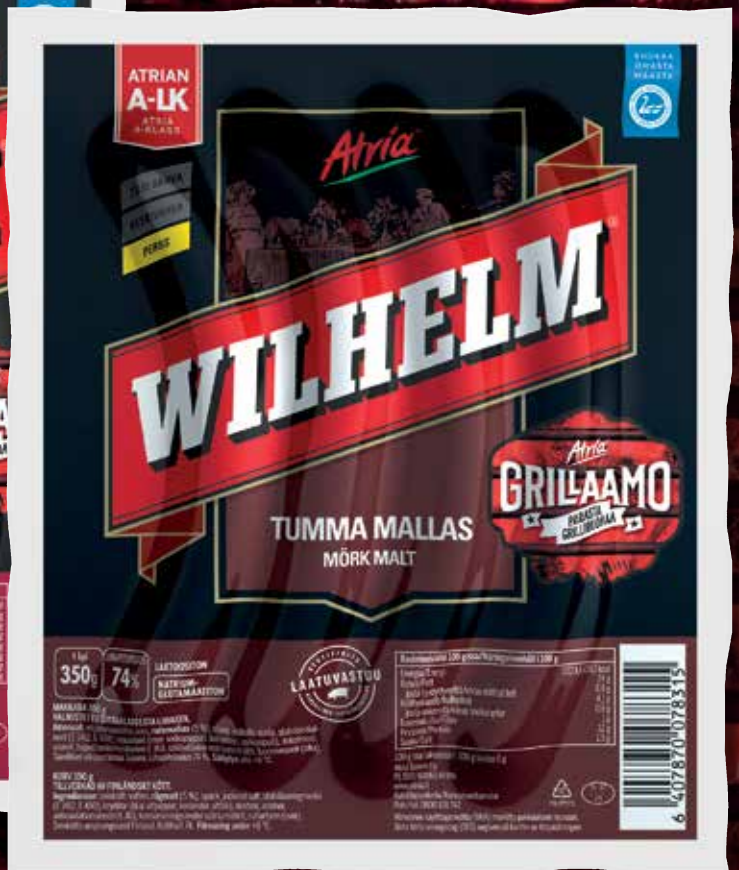
– Varmistamme tuotekehityksessä aina, että tuote on myös meillä tehtävissä. Emme tingi kotimaisuudesta ja Narvin tuotteet myös tunnistaa. Tärkeintähän on miellyttävä saunakokemus ja hyvä löyly. Siksi Narvin kiukaissa on aina tarpeeksi kiviä, pitää vain osata valita löylyhuoneen kokoon nähden oikean kokoinen kiuas. Siihen saa apua kiuasvalmistajien verkkosivuilta, Arto Sainio neuvo. ❖

Narvi Oy

- perustettu 1937 Rauman Lapis-
sa, jossa toimii edelleen
- tuotemerkit Narvi, Kota ja Aito
- noin 60 työntekijää
- liikevaihto 9 milj. euroa
- kaikki saunatuotteet tehdään
Suomessa
- www.narvi.fi

GRILLAAMO

**PARASTA
GRILLIRUOKAA**

ATRIA WILHELM UUTUDET.

Hyvä grilliruoka, parempi mieli.

Piilaakson liikkuvat laatulöylyt – SV SaunaBus

Koripallojoukkueen keikkabussi uusiokäytössä hikimajana. Kivien kastajaisten 26.8.2016 iloinen osallistujajoukko.

Monet hyvät hankkeet alkavat pienestä kipinästä ja näin tapahtui myös Piilaakson saunahankkeen kanssa. Olin marraskuussa 2015 löylyttelemässä ystäväni kanssa Saunaseuralla ja hän vinkkasi unelmakseen aiheuttaa Piilaaksoon liikuteltava puulämmitteinen sauna. Unelma kuulosti riittävän höyrypäiseltä edistettäväksi ja aikomus jäi kytemään.

Saunan synty

Muutamaa viikkoa myöhemmin olin valmistelemassa työreissua San Franciscoon ja pari päivää ennen lähtöä olimme illastamassa rakkaan rouvan

kanssa. Illallisen jälkeen löylynveli Wili kutsui meidät mukaan illanviettoon. Liityimme seurueeseen, joka oli juuri saanut oivallisen neronleimauksen ”mennään ensi vuonna yhdessä Burning Maniin ja viedään sinne suomalainen sauna!”. Suunnitelmat synkronoituivat nopsaa tahtia, kun vinkkasin sopivia juonia jo punotun. Wililtä tuli vinkkiä sopivista Piilaakson yhteyksistä, joilla voisi olla hankkeelle annettavaa.

Joulukuun alussa vierailin San Franciscon suomalaisyhteisön eli Finnin löylyjen pikkujouluissa. Juttukumppaniksi sattui oululaismurteella tarinoiva Ville, joka olikin saunahankkeelle vin-

kattu aikaansaava paikallisvahvistus. Saatoin hänet sekä saunasponsorimme yhteen ja sattuma oli saanut riittävästi pelimerkkejä sauna-asian edistymiseen.

Päädyimme perässä vedettävän saunalaitoksen sijasta yhtenä yksikkönä liikkuvaan bussiin. Sopiva ajopeli löytyi Pekan, Jannen ja Villen tomeran toiminnan tuloksena. Saunan alustaksi tuli entinen koripallojoukkueen keikkabussi, valkea Ford E-450 vuosi-mallia 1999. Auto oli ikäänsä nähden hyvässä kuosissa ja säännöllisesti huollettu, joten saunalla on toivottavasti monta matkamailia edessä.

*SaunaBusissa on sekä
puu- että sähkökius eli se on
modernisti hybridi.*

Lauteet 10–12 lölynautiskelijalle.

Saunanrakentaja Eurekaassa

Saunan sisätilojen muuntamiseen löylyhuoneeksi löysimme onnekaasti Pohjois-Kalifornian Eurekaasta Jeremy Chapmanin (Sauna Surround You), joka rakentaa ammatikseen saunoja ja on tehnyt jo puolenkymmentä liikuteltavaa saunaa. Siispä bussimme Eurekaan rakennettavaksi. Alkoi jännitys ja odotus tulevasta.

Kiukaan valinnassa päädyimme Harvian puulämmitteiseen malliin, kun sen sai kätevästi suoraan paikalliselta toimittajalta varastosta. Tai näinhän me tässä kohtaa luulimme.

Facebook-ryhmässä näimme ajoittai-

sia päivityksiä ja rakennus eteni omaa tahtiaan.

Tammiklapia kiukaan kuumotukseen

Kiukaan kuumennus vaatii polttopuuta ja Piilaakson suunnalla tuo perushyödyke on joko kallista tai hankalasti saatavaa. Onneksi vakiintuneen Piilaakson Airbnb-majapaikkani isäntä Tom lämmittää talonsa takkaa puulla ja hakkaa itse tarvittavat halot. Saatuamme saunaprojektin tulille, tein ennakkotilauksen kuutiosta polttopuuta noin kuusi kuukautta ennen tulevaa aavikon saunareissua.

Saunabussin varusteluun hankittiin myös tarvittavat oheisvarusteet:

kiulu, jumpstarter varakäynnistykseen, harja, matka-Kalevala (osat 1 ja 2) ja pino lahjoituksena saatuja pellavaisia lauteisia.

Viimeinen viikko ja sankariteot

Aavikkotapahtuma Burning Man alkaa elokuun lopussa ja saunan oli ajatuksena valmistua sinne. Myös ki vien kastajaisia ja saunan ensimmäistä lämmitystä aseteltiin kalenteriin. Enää puuttui se tärkein eli sauna.

Mustakarhujen voimahahmo Janne lähti saunanhakureissuun ja lensi Eurekaan bussia noutamaan. Perillä ilmeni pieni käytännön ongelma: kiuastoimitus oli jäänyt matkalle ja

Harviamme sijaitsi vielä väliavarastolla Sacramentoissa 500 kilometriä väärässä sijainnissa.

Pian Janne oli tien päällä saunanrakentajan pickupilla matkaten kohti kiukaan sijaintia. Eureka-Sacramento-Eureka suoritui kiukaan pakkaamista lukuun ottamatta lähes yhtä kyytiä ja lopulta kaivattu kiuas oli rakennuspaikalla keskiviikkoiltana. Yön tunteina kiuas ja viimeiset listat saivat oikean paikkansa, joten torstaina Janne pääsi saunabussilla matkaan kohti Altoa.

Jannelle myönnettäköön vielä saunabussimestarin arvonimi ja kaunis kiitos sankarisuorituksesta, joka auttoi saunamme aavikkoreissulle muutama tunnin marginaalilla. Bussi kävi vielä paikallisella mekaanikolla pika-huollossa ja tarvittiin enää erinäinen määrä kauppareissuja varustelun saatamiseksi aavikkokuntoon.

Saunabussin kummi Mikkel Aaland.

Kivien kastajaiset

Uusi sauna ja hieno hanke ansaitsi arvoisensa avajaiset, jotka järjestettiin saunan tulevalle kotosijalla Mustakarhujen hakkerihotellissa Palo Altossa elokuussa 2016. Paikalla oli noin 30

pääosin suomalaista piilaaksolaista muutaman paikallisvahvistuksen ja vierailevan tähden kanssa.

Märten rikitti ensimmäiset tulet ja saunan kiuas lähti kuumottumaan. Erityisvieraista saunatietäjä ja useiden saunaseuralaisten tuntema Mikkel Aaland piti pienen puheen sekä lahjoitti kiukaan komistukseksi pyhän kiven Mount Kalashilta. Tommi lausui loitsuja ja runoili Kalevalaa, jollaisen matkamalli kuuluu jatkossa saunan vakiovarustukseen. Ilta oli leppoisa ja löylyjä keuhuttiin vuolaasti.

Sauna aavikolle ja toinen tarina

Saunan matka suuntasi seuraavaksi aavikolle Burning Man -vertaiskulttuuritapahtumaan ilostuttamaan ja virkistämään sen osallistujia suomalaisten saunamestareiden toimesta. Eeppinen aavikkomatka ja sen kokemukset ovat oman tarinansa arvoiset, joista tulee myöhemmin oma tarinansa

FINN-FREIGHT

RUNWAY TO THE WORLD

Miksi et käyttäisi pientä kotimaista, ison sijaan.

FINNFREIGHT OY on suomalainen, yksityinen logistiikka-alan yritys. Meillä on pitkä kokemus logistiikkapalveluiden tuottamisesta ja olemme parhaimmillamme meri- ja lentorahtien parissa.

Yrityksemme sijaitsee Helsinki-Vantaan lentokentän läheisyydessä ja kokeneet asiantuntijamme ovat käytössäsi. Neuvomme ja opastamme mielellämme kaikissa logistiikkaan liittyvissä kysymyksissäsi.

Manttaalitie 5-7 A
01530 Vantaa
FINLAND

Puh: + 358 10 322 5220
info@finnfreight.fi
www.finnfreight.fi

*SaunaBussin aavikkomatka on oman tarinansa arvoinen.
Sen voi lukea Sauna-lehden syksyn numerosta.*

yksinoikeudella Sauna-lehdessä.

Saunan sisätilat ovat upeaa puutyötä ja varusteluun kuuluu myös pieni suihkutila, harmaavesitankki ja vesitankit. Talvella saunaan asennettiin sähkökiuas, joten bussi on modernisti hybridi.

Saunan omistaa nyt Pro Valhalla -non profit yhdistys, joka ylläpitää saunaa. Sauna sijaitsee Palo Altossa ja on varattavissa omakustannehinnalla kenen tahansa suomalaisen käyttöön tai kannatusmaksulla yritysten tapahtumiin. Etsi Facebookista "SV Sauna-Bus" tarkempia tietoja varten.

Kyllä, löylyt ovat bussisaunassa kerrassaan upeat ja lempeät. ❖

Kauniit kiitokset Saunaseuran jäsenille Mårten Mickos, Janne Tamminen, Pekka Pärnänen ja Ville Wili Miettinen sekä Ville Hulkolle ja Miikka Skaffarille.

Saunahuoneen sydän.

LÖYLY

**LÖYLY TARJOAA UPEITA ELÄMYKSIÄ
JA LÄMPIMIÄ HETKIÄ YMPÄRI VUODEN.**

Savusauna ja kertalämmitteinen puusauna ovat lämpimiä
ma 16-22, ti-to & su 13-22, pe-la 13-23

Saunoista pääsee vilvoittelemaan terassille ja uimaan mereen
ympäri vuoden. Kahden tunnin saunavuoro 19€/hlö.

Löylyssä on lämpimänä myös aamusauna maanantaisin ja
torstaisin klo 7.30-9.30. Aamusaunan hinta on 19€/hlö.

Hinnat sisältävät pyyhkeen, pefletin ja pesuaineet.

SUN - SEA - SAUNA

f Löyly

@helsinkisauna

HERNESAAREN RANTA 4 - 09 6128 6550 - WWW.LOYLYHELSINKI.FI

Saunoin täällä:

SUOMALAISESSA SAUNASSA Sonoman

Sea Ranchin puisia, maalaamattomia taloja.

FAHA on nelisenkymmentä vuotta vanha suomalais-amerikkalainen asuntosäätiö Sonoma Countyssä. Sen kaksi saunaakin ovat ahkerassa käytössä.

Harvat alueet ovat luonteeltaan enemmän vanhaa Kaliforniasta kuin Sonoma County, jota voidaan pitää Amerikan ensimmäisenä viinimaana.

Sonoma-sana on vanhaa intiaani-kieltä. Se tarkoittaa ”Kuun laaksoa” eli paikkaa, jossa kuu tai kuut lepäävät. Aikoinaan alue oli Pomo-, Miwok- sekä Wappo-intiaanien asuinalueita, jonne venäläiset (Fort Ross) uudisasukkaat tulivat 1600-luvun puolivälissä hyödyntämään alueen turkiksia, puutavaraa sekä hyviä viljelysmaita.

Olin keväällä Kaliforniassa vaimoni kanssa matkalla Oregonin Portlandiin valokuvanäyttelymme ”Suomalaisten arkkitehtien kesähuviloista” avajaisiin. Muutaman San Franciscossa vietetyn kaupunkilomapäivän jälkeen vuokrasimme auton ja ajoimme kauniista rannikkotietä (Highway 1) pitkin pohjoiseen Sonoman piirikuntaan, joka rannikolla etelän Bodega Baysta ylettyy noin 40 mailia pohjoisempaan Sea Ranchiin.

Adrian ja Mary Martinez Niebaum-Coppola Estate Winery -viinitilalla. Suomalais-syntyinen Gustaf Niebaum oli aikoinaan perustanut viinitilan, joka sittemmin siirtyi kuuluisan elokuvaohjaajan omistukseen.

**FAHAssa saunat
lämpiävät lähes joka päivä,
myös vieraat ovat
tervetulleita
saunomaan.**

Heijastumia Hitchcockilta ja Aallolta

Bodega Bay on monelle filmifriikille tuttu Alfred Hitchcockin ”Linnut”-elokuvan keskeisenä tapahtumapaikkana, jossa linnut hyökkäävät ihmisten kimppuun.

Sea Ranch oli meille tuttu paikka häämatkaltamme 1984. Silloisesta käynnistämme muistan lähinnä alueen hotellin ja modernin arkkitehtuurin helmenä tunnetun linnakemaisen päärakennuksen, johon suunnitteli arkkitehti Charles Moore oli kuulemamme mukaan saanut innoituksensa Alvar Aallon Säynätsalon kunnantalosta.

Nyt oli pitkin rannikkoa pienempiä samanhenkisiä punapuisia maalaamattomia moderneja puutaloja jo liki pari tuhatta.

Kalifornian rannikolla on kesäisin usein sumuista, toisin on muutaman mailin päässä sisämaassa, jossa mikroilmaston lämpötila voi kohota useitakin asteita korkeammaksi. 1800-luvulla espanjalainen Isä Jose Altimera istutti sinne tuhansia viiniköynnöksiä aloittaen näin viininviljelyn alueella, jossa nyt sijaitsee Sonoman kaupunki.

viinimailla

Adrian Martinez on suunnitellut FAHAN kaikki rakennukset mukaan lukien saunat, jotka sijaitsevat mukavasti uima-altaan äärellä. Löylyhuone on tilava ja ilmaa riittää makoisiin löylihin.

Suomen ja saunan ystäviä

Olimme saaneet kutsun tulla tänne joitain vuosia sitten, kun kesähuvilänäyttelymme oli esillä San Franciscossa. Avajaisissa Adrian Martinez ja vaimonsa Mary esittivät meille kutsun tulla Sonomaan saunomaan sekä tutustumaan Sonoman ja Napan viinitiloihin ja viineihin.

He tunsivat yhden näyttelymme huviloista oikein hyvin eli arkkitehtien Heikki ja Mirja Castrenin Villa Skatan. Adrian oli arkkitehtina 1970-luvun alussa muutamia vuosia Castrenin toimistossa Helsingissä ja Mary työskenteli tekstiilitaiteilija Dora Jungin studiossa. Silloinhan elettiin suomalaisen arkkitehtuurin ja muotoilun kulta-aikaa. Vietnamin sota ja presidentti Nixon sai monet San Franciscon nuoret lähtemään maasta, niin myös Maryn ja Adrianin.

Suomalaissyntyinen viinipioneeri

Napan viinitiloista suomalaisille tunnetuin lienee helsinkiläissyntyisen merikapteeni Gustaf Ferdinand Nybomin (s.1842) tila (myöhemmin nimellä Niebaum). Hän oli rikastunut Alaskassa myymällä hylkeennahkoja San Franciscoon ja ostanut 180 hehtaaria

maata Napan laaksosta perustaakseen vaimonsa Susannen kanssa viinitilan.

Niebaumista tuli yksi amerikkalaisen viininviljelyn pioneereja, joka oppinsa ja rypäleensä Euroopasta, varsinkin Ranskasta. Tuloksena oli, että Inglenookin tilan viinistä tuli maailmankuulu, joka voitti muun muassa kultamitalin Pariisin maailmannäyttelyssä 1889.

Gustafin kuoltua 1908 tilaa jatkoi hänen veljenpoikansa John Daniel, Jr. Hänen kuolemansa jälkeen perikunta myi 650 hehtaariksi kasvaneen tilan 1975 elokuvaohjaaja Francis Ford Coppolalle, joka puolestaan oli vaurastunut Kummisetä-elokuvan myötä. Tilan nimeksi tulikin komeasti "Niebaum-Coppola Estate Winery".

FAHAssa vilkasta toimintaa

Päivän viinitiloilla kierreltyämme lähdimme saunomaan FAHAan (Finnish American Home Association), joka on nelisenkymmentä vuotta vanha suomalais-amerikkalainen asuntosäätiö Sonoman viinimailla. Säätiölle kuuluu kaksi asuintaloa, joissa on 48 yksiotä senioreille, toimiva kirjasto sekä kaksi suomalaista saunaa paviljonkina uima-altaan äärellä.

FAHAssa järjestetään suomenkielen kurseja ja kulttuuritapahtumia ympäri vuoden. Pääsiäisen, juhannuksen ja joulun vieton ohella järjestetään myös matkoja Suomeen. Suomalaista ruisleipää ja pullaa leivotaan ahkerasti. Adrianin suunnittelemat asuinrakennukset ja saunat valmistuivat 1980. Kävimme saunomassa hänen kanssaan toisessa sähkösaunassa, joka oli tilava ja ilmaa riitti eli sen löylyt olivat oikein makoisia.

Mieleen nousivat kotikonnut ja Juhannin sanat Aleksis Kiven seitsemän veljeksien joulusaunasta: "Täällähän itsiämme oikein paistelemme kuin pylimakkarat pätsin oljilla, ja lämmintä antaa meille kiukaan kuumat kivet".

Maaliskuinen lämmittämätön vesi uima-altaassa oli varsin virkistävää.

Saunaperinne jatkuu näin hienosti, sillä Sonoman Countyn alkuperäiskansoihin kuuluneet Pomo-intiaanien miehet ja naiset saunoivat päivittäin Sweat Lodgessa (intiaanien sauna). Nytkin FAHAssa saunat lämpiävät lähes joka päivä, ja hinnatkin ovat kohtuulliset. Myös vieraat ovat tervetulleet sinne saunomaan. ❖

Jouluvasta ilahduttaa ystävääkin

*Juhannuksen jälkeen on aika
tehdä vastat talven varalle.
Ennen ne laitettiin orsille,
nyt vakuumissa pakastimeen.*

Näin ennen

Pienenä poikana 1950-luvulla mentiin joukolla noin viikko juhannuksen jälkeen vastasmetsään. Aluksi kaadettiin sopivalta paikalta pari isoa rauduskoivua, joissa oli topakat oksat ja kaksoissahalaitaiset lehdet, mutta ei missään tapauksessa koivun urpuja.

Koivuista karsittiin kokonaiset oksat vastaksi, mutta jätettiin huonommat oksat kuivattamaan koivua niin sanottuun rasiin myöhempään hyötykäyttöön polttopuuna.

Vastakset vietiin varjoisaan latoon ja ruvettiin koko lapsikatra taittamaan käsin noin 40 sentin pituisia lehteviä oksia pikkukätösten sallimissa rajoissa reiluiksi nipuiksi. Usein sateen ropina ladon pärekattoon säesti mukavasti työtä.

Varttuneemmat talkoolaiset pannoitivat ne retvakoista pidemmistä oksista punotuilla kierrepannoilla vastoiksi.

Vastat paritettiin yhteen pujottamalla kahvaosassa olevat kaksihaaraiset oksat lukkoon. Vastaparit piti saada kiiruusti ja ilmastavasti pyöröpuuorsille kuivumaan, etteivät tiiviissä kasassa olisi "palaneet" ja homehtununeet pilalle.

Voi niitä aikoja, kun jouluaattona sekä muiden pyhien ja juhlapäivien aattoina kilvan saunottiin ja hangessa piehtarotiin viiden "vihaisen" veljeksensä voimin.

Vastoja tehtiin kesällä pari sataa ja niiden kierto oli saunomisen jälkeen kepitettyinä tuvan arinauunin tuhkaluutana ja lopuksi useamman vastan nivaskana lumiluutana. Kierrätyskin oli siis jo silloin keksitty.

Vastan tuoksu muistona menneestä ja odotetusta uudesta kesästä jäi ikuisesti pieneen mieleen.

Kesän muistot ja
tuoksut ovat
joulusaunassa läsnä.

Vastamestari Moppe Väisänen ja vastat, joista nautitaan jouluna.

Rantaremmi vastatalkoissa, vasemmalta rovasti Hannu Savinainen, vastamestari Moppe Väisänen, Anna Liisa Sihvonen, kunnallisneuvos Armas Kananen, Martta Kananen ja piispa Matti Sihvonen.

Ystävät saavat joulutervehdykseksi vakuumoidun ja pakastetun vastan käyttöohjeiden kera.

Näin nyt

Perinne jatkuu edelleen vastarintamalla juhannuksen jälkeisillä viikoilla Riis-taveden Lohiniemessä. Vastasmetsään mennään kuusipuulla uudistetulle taimikolle, jossa on ihan vaivaksi asti kotopihaan vietäväksi autokuormittain vastasaineksia.

Ikiystävien "Rantaremmi" on kutsuttu koolle jouluvastatalkoisiin. Elämä on opettanut, että pitää aina käyttää itseään parempia asiantuntijoita ja tekijöitä. Vastatalkoita johtaa vuosittain Martti "Moppe" Väisänen, jolla on hallinnassa perinne ja näpeissä potkua tehdä aidot kierrevitaspannat lenkkikahvoilla.

Vastoista tehdään pieniä ja näpäköitä, etteivät ne vie pakastimessa liiaksi tilaa. Tuoksu ja kesän muistot ovat tärkeimmät.

Itse olen huoltopuolella kainuulaisen lohison keitossa ja vastojen vakuumoinnissa.

Käytämme sitä leveämpää vakuumointiputkea sopivan pituisena pätkinä ja kirjoitamme siihen leveällä sinisellä permanettitussilla joulutervehdyksen. Vakuumoinnissa tehdään kaksoissaumat molempiin päihin. Kosteutta tai vastan lehtiä ei saa jäädä saumojen väliin. Näitä näpäköitä ja tönkköjä vastalituskoita mahtuu pakastimen hyllykoriin ainakin kymmenen kappaletta.

Tavaksi on tullut tervehtiä joulun alla ystäviä vastoilla muutamien käyttöohjeiden keralla.

Tämä luomujen luomutuote kuoritaan vakuumikelmusta ja pistetään tyvi edellä löylyvesikiuluun lämpimään veteen alalauteelle pariksikymmeneksi minuutiksi saunan siintymistä odotellessa.

Vasta puhkeaa kuin uuteen kukkaan ja sillä voi pirskotella vettä lauteille ja kiukaalle. Kesän tuoksut ja muistot ovat läsnä, kun menet saunaan ja vastot ensin ystäväsi ja sitten itsesi ja miksi ei kilpaa vuorotellen. Kun maltat vielä olla saunassa kiroilematta, riitelemättä ja juopottelematta, niin vasta suojelee sinua seuraavana kesänä itkoiden ja paarmojen syömiseltä.

Kukaan ei ole vielä palauttanut vastoja takaisin kiertoon, mutta toivottavasti ovat nauttineet kesän tuulahduksesta talven keskellä. ❖

SAUNATUNNELMAA TEKSTIILEILLÄ JA PIKKUESINEILLÄ

Puhtaan saunan, hyvän löylyn ja rentouttavan kokemuksen nautintoa lisäävät sisustuksen laadukkaat tekstiilit sekä käytännölliset ja oivaltavat tuotteet.

Sauna kuuluu suomalaiseen kotiin ja saunahetki tuo luksusta arkeen. Olipa saunasi kerrostalon huoneistosauna, taloyhtiön yhteinen sauna tai kesämökillä järven rannalla, niin tekstiilit, säilyttimet ja astiat helpottavat käytännön toimia. Niillä teet tiloihin myös tunnelmaa.

*Tunnelmaa mökkisaunaan.
Pellavaiset saunatekstiilit lisäävät
niin saunomisenautintoa kuin helpot-
tavat lauteiden puhtaana pitoa.
JOKIPIIN PELLAVA*

*Kuviointia rennolla otteella. Uusi pellavainen
perinnetekstiili on kotimaista tuotantoa.
LAPUAN KANKURIT*

PELLAVAA SEN OLLA PITÄÄ

Pesu- ja saunatilat ovat yleensä melko pieniä, joten yhtenäinen väriskaala niin pyyhkeissä, saunatakeissa kuin muissakin tuotteissa takaa rauhallisen yleisilmeen. Perinteiset muoviset pesuvadit ja löylykauhat saa nyt uusissa väreissä. Voit siis valita nekin sopimaan tekstiileihin.

Lauteet pysyvät puhtaina ja hygieenisinä, kun käytät omaa laudeliinaa tai lauteista. Saunatyyny niskan takana tekee rentoutumisen entistäkin miellyttävämmäksi.

Rapea rouheinen pellava on tällä hetkellä suosikkimateriaali saunatekstiileissä. Se on kevyt, imukykyinen ja kestävä. Pellava sopii herkkälekin iholle, koska sitä ole käsitelty kemiallisilla aineilla.

Pellavapyyhe kuivuu nopeammin kuin paksu frotee eikä kerää tunkkaista hajua kosteissa tiloissa. Pesu 60 asteisessa vedessä ennen käyttöön ottoa poistaa irtonukan. Sekä sileän että pellavafroteen voi mankeloida, mikä auttaa tekstiiliä pysymään kauniina.

Pyyhekoukkulista on tehty vanhasta laudasta ja siihen kiinnitetyistä puuta-peista. Isot naulat ajavat saman asian. Pellava sopii monenlaiseen ympäristöön.
LAPUAN KANKURIT

Kauniisti sointuvat laudeliina ja löylykiulu tuovat väriä tummaan saunaan.
RENTO SAUNA

Myös muoviset saunatarvikkeet voivat näyttää tyylikkailt. Orthexin tuotteissa on uusi, trendikäs kuparin sävy.
ORTHEX

VÄLTÄ KIRJAVUUTTA

Jokainen saunoja ansaitsee tyylikkään saunatakin. Kuinka ihana onkaan kietoutua pehmeään takkiin ja sujauttaa jalkaan lämpöiset kylpytohvelit. Pellavainen kylpytakki on kevyt ja imukykyinen, froteeta oleva taas paksu ja lämmin. Kullakin on omat mieltymyksensä, minkä perusteella valita. Kun takit ja pyyhkeet ovat samasta mallistosta, ei lopputulos ole kirjava, vaikka kullekin perheenjäsenelle valitaan eri väriä olevat tuotteet.

Pukuhuoneen voi somistaa mummola-tyyliin hankkimalla istuimeksi vanhan penkin ja sen viereen pikkupöydän. Penkille ja pöydälle levitetään puhtaat pellavaliinat ja kaunis, vanha mehukannu laseineen. Lattialle sopii perinteinen räsymatto tai kevyt kaislamatto, joka ei pelkää pientä kosteutta. Lattialämmitys auttaa niin tilojen kuin tekstiilien kuivumisessa. Tunnelma viimeistellään kauniilla sisustuslyhdyillä.

Uudet tekstiilit, pesuvadit ja löylykiulu kruunaavat juhannussaunan. Päivitä mökkisauna kirpparilta ostetulla räsymatolla, omatekoisilla saunavihdoilla ja perinteisillä pellavapyyhkeillä. Kerää portaalle isoon lasipurkkiin kimppu kedon kukkia ja juhannusvieraasi ihastuvat ikihyviksi.

Alumiininen löylykiulu on tyylikäs modernin saunan lauteilla. Puiset kädensijat pysyvät viileinä.
RENTO SAUNA

KORIT KUNNIAAN

Omat saunatekstiilit kulkevat kerrostalon yhteiseen saunaan kauniissa, kahvallisessa korissa tai punotussa kassissa. Kaisla- ja rottinkikoreissa voi myös säilyttää pyyhkeitä, pesuaineita ja vartalovoiteita oman saunan pukuhuoneessa tai pesuhuoneen nurkassa, suojassa roiskevedeltä. Pukuhuoneen istuimen alle voi sijoittaa useampiakin säilytyskoreja. Pienen taloyhtiön yhteistiloissa voi jokaisella huoneistolla olla oma nimetty korinsa.

Kun vaihtaa pyyhkekoukut uusiin, saa heti uutta ilmettä saunatilaan. Valinnan varaa on designnaulakoista tikapuihin. Ripustimeksi sopii myös vanha puinen hattuhylly tai vaikkapa poron sarvet.

Pyyhekoukkujen lisäksi pyyhkeitä voi säilyttää lämpimillä pyyhkekuivaimilla, missä ne myös kuivuvat nopeammin. Kuivaimen voi soinnuttaa vaikkapa lattialaattojen sävyyn. Sähkökäyttöisen kuivaimen voi asentaa vanhaan pesutilaan, kun pistorasia on sopivalla kohdalla ja turvallinen käyttö varmistettu. ❖

Pyyhkeet ja muut tavarat säilyvät kauniissa koreissa.
IKEA

MAISTA ERIKOISEN HYVÄ UUTUUS

Sun Sauna Oy 20 vuotta

Koti- ja yhteisösaunojen innovatiivinen osaaja

Swing Clean -lauteet Helsingin Allas Sea Poolin saunassa.

Sun Sauna Oy on ottanut paikkansa saunamarkkinoilla sekä koti- että yhteisösaunojen toimittajana, suosituilla verkkokaupalla, suunnitteluohjelmalla ja sitä tukevalla verkkoavusteisella palvelulla.

Kotimainen perheyrittäjä Sun Sauna Oy perustettiin vuonna 1997 Jyväskylässä. Nyt sillä on myymälät sekä Jyväskylässä että Vantaalla, maan kattava yhteistyökumppanien verkosto ja merkittävänä myyntikanavana verkkokauppa. Verkkokaupassa käy satoja asiakkaita viikoittain, joista osa myös Suomen ulkopuolelta.

Sun Sauna valmistaa lauteita seitsemällä mallistolla saunatilan mittojen mukaan räätälöitynä. Mallin valintaan vaikuttavat luonnollisesti asiakkaan

toiveet ja tarpeet, ulkonäkö sekä käytöympäristö.

Laudemateriaaleina käytetään pihkaamattomia lehtipuita, joista suosituimmat ovat tällä hetkellä lämpökäsitelty haapa, lämpökäsitelty tervaleppä ja tervaleppä.

Sun Sauna suosittelee, että saunan kiuas valitaan samaan aikaan laudemallin kanssa. Näin ne saadaan soveltumaan mahdollisimman hyvin yhteen. Sun Saunalta saa kiukaita kaikilta kiuasvalmistajilta.

Savusaunan tunnelmaa

Sun Saunan uutuuksena on Log-mallisto. Sen leveästä massiivilankusta valmistettu laude henkii perinteisen suomalaisen savusaunan tunnelmaa myös kaupunkikodissa.

Sun Saunan lauteiden tapaan myös Log-malliston lauteet ovat purettavissa siivousta varten massiivisuudestaan huolimatta. Login valmistaminen aloitettiin ensin kuusiaihiosta, mutta nyt on löydetty sopiva aihio myös lämpökäsittelystä apassista. Apassi on helppo työstää ja kestää hyvin käyttöä.

– Suurin osa lauteista valmistettiin apassista 90-luvun alkupuolella. Tuoloin ongelmaksi tulivat materiaalin saatavuus ja laatuvaihtelut. Nyt lämpökäsittelyn myötä nämä ongelmat ovat korjaantuneet, kertoo yrittäjä Juha-Pekka Huusko Sun Sauna Oy:stä.

– Lämpökäsittelyllä saadaan puuhun nykytrendin mukainen, tumma kaunis sävy, jossa käytön jälki ei näy yhtä voimakkaasti kuin vaaleissa materiaaleissa.

Kestävyyttä ja helppoutta yhteisösaunoihin

Sun Sauna suunnitteli yhteisösaunoihin käyttöympäristön vaatimuksien pohjalta Swing Clean -laudejärjestelmän, jossa on helposti ylösnostettavat lauteet ja teräsrunko tai laatan päälle

Sun Sauna valmistaa lauteita seitsemällä eri mallistolla. Suosituimpia materiaaleja ovat lämpökäsittelty haapa, lämpökäsittelty tervaleppä ja tervaleppä.

tarkoitettu kiinnitysmekanismi.

Laudejärjestelmä on nyt käytössä noin 30 uimahallissa, lukuisissa taloyhtiöissä, hoivakodeissa sekä muissa kovassa käytössä olevissa yhteisösaunoissa. Käyttökokemukset ovat olleet erittäin hyviä.

– Kun esimerkiksi johonkin uimahalliin on yhteen saunaan vaihdettu yksi Swing-järjestelmän laude, poikkeuksetta sama laudejärjestelmä on otettu käyttöön kaikissa hallin saunoissa, Juha-Pekka Huusko kertoo.

Swing Clean -lauteet kestävät käytössä kaksi kertaa pidempään kuin perinteiset ratkaisut ja siivoustulokset on omavalvonnassa todettu paremmiksi. Varsinkin uimahalleissa puhtaanapidolla on merkitystä, sillä huono siivoustulos saunoissa heikentää allasveden laatua.

Kevyempien ja helposti nostettavien rallirakenteiden ansiosta siivoushenkilöstön työn rasittavuus laskee jopa niin, että työperäisten sairauspoissaolojen määrä on vähentynyt.

Massiivilankusta valmistettu laude henkii perinteisen suomalaisen savusaunan tunnelmaa myös kaupunkikodissa.

Suunnitteluohjelman avulla saadaan tarjous nopeasti, suunnitelma on toteutuskelpoinen ja tuotekehitys seuraa mukana.

– Hyvä siivoustulos laskee myös ympäristökuormitusta, kun kovien puhdistusaineiden käyttöä voidaan vähentää, Juha-Pekka Huusko lisää.

Uuden tuotteen kysyntä on voimakkaassa kasvussa. Esimerkiksi Helsingin Allas Sea Poolin remontoitujen lauteiden tehtiin juuri Swing Clean -järjestelmällä.

Suunnitteluohjelma takaa myös laadun

– Saunanmyynnin ongelmana on usein asiantuntemuksen ja tuoteosaamisen puute. Saunan suunnittelu koetaan vaikeaksi ja tarjouksen saaminen hitaaksi. Hitaan tarjouspro-

sessin vuoksi kunnollisia suunnitelmia ei aina tehdä, vaan timpuri valmistaa lauteiden rakennuspaikalla karkean hinta-arvion perusteella, Juha-Pekka Huusko toteaa.

– Tällaisella toimintamallilla suunnitelmallinen tuotekehitys jää helposti tekemättä eikä työn laadussakaan päästä tehtaalla valmistetun tuotteen tasoon.

**KIINTEISTÖALAN
KUSTANNUS OY**
Asumisen asialla

kirjat | lehdet | sähköiset palvelut | lomakkeet | ekurssit

www.kiinkust.fi

Asukas ja osakas | Hallitus | Isännöinti | Talous | Juridiikka | Kiinteistönhoito | Talotekniikka | Rakentaminen & remontointi | Kiinteistönvälitys | Vuokraus

Swing Clean -laudejärjestelmässä on helposti ylösnostettavat lauteet. Puhtaanapito on helpompaa ja lauteet kestävät pidempään.

hitys seuraa mukana. Tämä on eduksi kaikille. Tietenkin tärkeintä on, että loppukäyttäjä saa käyttöympäristön mukaan valmistetun laadukkaan tuotteen. ❖

Sun Sauna on ratkaissut ongelman omalla suunnitteluohjelmallaan. Sen neljäs sukupolvi on käytössä sekä Sun Saunan omassa myynnissä että yhteistyökumppaneilla. Ohjelman

avulla saadaan Kotikylpylästä tarjous ja suunnitelma kuvineen viidessä minuutissa.

– Tarjous saadaan nopeasti, suunnitelma on toteutuskelpoinen ja tuoteke-

Sun Sauna Oy

- Perustettu 1997
 - Kotimainen perheyrittäjä
 - Työllistää 20 henkilöä
 - Liikevaihto 3 M€
 - Verkkokauppa, 2 myymälää, yhteistyökumppanien verkosto
- www.sunsauna.fi

**On asioita,
joita digitalisaatio
ei muuta.**

Kun data on töissä, on aikaa rentoutua. affecto.com

Affecto

Senton pääkylpylä on nostettu toiseen kerrokseen parhaiden näkymien ja intimiteetin saavuttamiseksi.

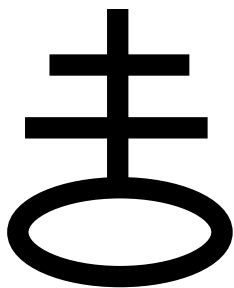

Sanni Sipilän diplomityö oli *Mieto sauna-yu* – puinen japanilainen kylpylä Miyatojimassa. Havainnekuvassa on julkisivu pohjoiseen päin.

SAUNA-SENTO

yhdistää Suomen ja Japanin kylpemiskulttuurin

Valmistuvin keväällä 2016 Aalto-yliopistosta arkkitehdiksi. Diplomityöni nimi oli *Mieto sauna-yu* – puinen japanilainen kylpylä Miyatojimassa. Hieman kryptisen nimen takaa löytyy teemoja, joiden avulla toivoin siivittävän tulevaisuuttani saunojen, japanilaisen kulttuurin ja puurakentamisen ammattilaisena.

Japanilaista yleistä kylpylää, jossa vesi on lämmitettyä vesijohtovettä, kutsutaan sentoksi. Jos erillisnimen perässä on -yu, sillä viitataan sentoon tai onseniin eli hienostuneeseen kuuman lähteen kylpylään. Ofuro taas tarkoittaa itse kylpyä tai ammetta, joita löytyy nykyään lähes jokaisesta kodista Japanissa. Kotikylvyt ovat puskenneet monia vanhoja korttelisentoja käyttämättömiksi. Kuitenkin kylpemisen kulttuuri on siis ollut ja on edelleen Japanissa todella vahva.

Diplomityöni on hypoteettinen suunnitelma puisesta julkisesta kylpylästä, jossa Suomen ja Japanin kylpemiskulttuurit sekoittuvat ja maiden samankaltaisuudet muodostavat uudenlaisen kulttuurikollaasin, nykyä unohtamatta.

Luonnollisesti suunnittelemassani kylpylässä saunojen roolia on korostettu poiketen normaalista japanilaisesta taajamakylpylästä. Suunnitelmaa tukevia tutkimusteemoja ovat esimerkiksi puun hiiltäminen japanilaisella menetelmällä, puun käyttö kosteissa tiloissa, wabi-sabi (epätäydellisyyden ja luonnollisuuden kauneus) ja uusi primitiivisyys.

Tsunamin jälkeen uutta rakentamista

Suunniteltu rakennus sijaitsee Miyatojiman saarella Japanissa upean saaristomaiseman ja saarelle johtavan ainoan sillan kupeessa. Rakennus on lähes kokonaan puinen, japanin setrihirsistä rakennettu. Miyatojima tuhoutui pahasti vuoden 2011 tsunamissa. Arkkitehti Toyo Ito perusti tsunamin jälkeen Minna-no-Ie -projektin (Home-for-All), jossa hän Ito-kollegoidensa kanssa suunnittelee puisia kokoontumispaikkoja tuhoalueelle.

Noudatin projektin ajatuksia diplomityössäni. Miyatojima tarvitsi mielestäni kipeästi paikkaa, jossa unoh-

taa arjen vaikeus ja menneisyyden synkkyys sekä joka toisi uutta bisnestä ja turismia alueelle. Tsunamista oli kulunut jo sen verran aikaa, että alueelle alkoi nousta elämän välttämättömyyksen, kuten kotien ja terveyspalveluiden jälkeen muitakin rakennuksia.

Kylpylä, ravintola ja yhteinen "olohuone"

Mieto sauna-yu -rakennus jakautuu kolmeen rakennustypologiaan sen sijaintia tukien: sentoon (yleinen kylpylä, 415 m²), kakigoyaan (yksinkertainen osteriravintola, 150 m²) ja kalastajien banyaan (yleisrakennus kalastajien tavaroille ja lepoon, 85 m²).

Parhaiden näkymien ja intimitietin saavuttamiseksi pääkylpyläpuoli on nostettu toiseen kerrokseen. Alakeran terassi on aina avoin, jotta rakennus toimisi myös aukioloaikojensa ulkopuolella yleisenä olohuoneena lähialueiden asukkaille ja jotta siitä ei hetkeksikään tulisi niin sanotusti käyttämätön rakennus.

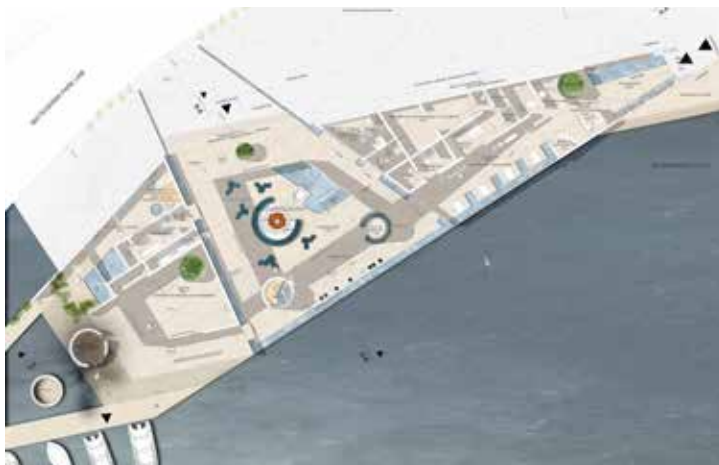
Alakerrasta löytyy myös takkahuone, yukata-sauna, kakigoya (yksinkertainen osteriravintola), banya (venäläisen saunan lisäksi sana tarkoittaa myös kalastajien suojaa japaniksi), perhe-sento ja savusauna.

Iso takkapiipputori, joka kohoaa keskeisesti rakennusta korkealle ylös, luo rakennuksen hahmon. Piippu-

Tarvitsemme särkyläkearkkitehtuuria eli paikkoja, jonne mennä, kun janoamme pientä kivunlievitystä arkielämään.

Alakerran terassi olisi aina avoin, jotta rakennus toimii yleisenä olohuoneena lähialueiden asukkaille eikä siitä tulisi hetkeksikään käyttämätön rakennus.

Ensimmäisen kerroksen pohjapiirros.

tornin rakenne kertoo talon käyttötarkoituksesta, sillä sen kuori on esivalmistettu suuri puinen pyöreä ofuro-tynnyri (japanilainen kylpytynnyri).

Sisätiloissa vallitsee vaalea tunnelma. Vaaleus ja alakerran tilojen lasiseinät avautuvat merelle päin, kun taas lähes mustista hiilleytyistä paaunuista koostuvat katto ja tienpuoleinen fasadi sulkevat rakennuksen tummaan, kalliomaiseen syliinsä.

Onnellisen elämän ydin?

Yleisajatuksena oli luoda kaikille avoin ja hyödyllinen puurakennus, jonne on helppo piipahtaa hetkeksi tai viipyä pidempään, milloin vain. Mieto-sauna-yussa voivat sekä paikalliset asukkaat että turistit unohtaa huolensa ja alueen tumman historian höyryävän kuumaan veteen tai saunan löylyihin.

Rentoutuminen ja huolien unohtaminen hetkeksi onkin mielestäni koko sauna- ja kylpemiskulttuurin ydin ellei koko onnellisen elämän ydin.

Yleisten saunojen ja kylpylöiden tarkoitus ei ole enää pelkkä peseytyminen kuten ei pelkkä huvikaan. Mielestäni nykymaailmassa olemme lähes kokonaan unohtaneet sellaiset yleiset rakennustypologiat, joissa levätä ja kokea parantumista. Liikuntaharastuspaikat ovat tietyille ihmisryhmille rajattuja erityisrakennuksia tai rakennusosia, joillekin taas pakollisia inhokkeja, jonne mennä vain paremman terveyden toivossa eikä niinkään nauttimaan.

Tarvitsemme kipeästi särkyläkearkkitehtuuria: paikkoja, jonne mennä, kun janoamme pientä kivunlievitystä arkielämään.

Japanin sentot ja Suomen uudet kauniit yleiset saunat kuten Löyly ja Kulttuurisauna ovat mielestäni juuri tällaisia nautinnon ja mielen levon paikkoja, joissa kehokin toipuu samalla. Lisää saa tulla! ♦

HERRA SNELLMAN ONNITELEE
80-VUOTIASTA SAUNASEURAA!

TEE KESÄSTÄ ALL NATURAL.

Täysin lisäaineettomien All Natural -makkaroidemme maku syntyy perhetilojemme gm-vapaasta, suomalaisesta lihasta, joka on maustettu aidoilla mausteilla ja merisuolalla. Jos pidät paremmasta.

Avoimin mielin Saunaseuraan

– Tämä on tosi mahtavaa. Vaskiniemi on kaunis paikka, Saunatalo hieno ja saunoissa hyvät lölyt, Jussi Nuortimo hehkuttaa.

– Sauna on siisti juttu, olisipa hauskaa tehdä töitä sauna-asioiden parissa!

Näin ajatteli Jussi Nuortimo nähdessään ilmoituksen, jossa haettiin Saunaseuralle toiminnanjohtajan sijaista. Jussi hallitsee järjestöjohtamisen ja Saunaseuralla olisi ”kiinnostavin mahdollinen substanssi”.

Jussi laitoi hakemuksen sisään ja hyvin kävi. Jussi aloitti vt. toiminnanjohtajana toukokuun alusta ja Katariina Styrman jäi perhevapaalle kuukautta myöhemmin.

Ei ennakkoluuloja

Jussi ei ollut käynyt aikaisemmin Vaskiniemessä, mutta jonkinlainen kuva Saunaseuran toiminnasta hänellä oli ystävien kertomana.

– Minulla ei siis ole mitään ennakkoluuloja eli otan tehtävän vastaan avoimin mielin.

Jussi on koulutukseltaan valtiotieteiden maisteri Helsingin yliopistosta. Opiskeluaikoina hän toimi aktiivisesti Helsingin yliopiston luottamustehtä-

vissä. Tuorein työkokemus on kertynyt Ministry of Games -peliyrityksestä, Vasemmisto-opiskelijat ry:n pääsihteerinä sekä oman Aivorieha-ajatuspajan ja viestintätoimiston pyörittämisestä.

– Järjestöjohtamisen lisäksi uskon voivani kehittää Saunaseuran viestinnällistä otetta, Jussi sanoo.

Järjestötoista hän on jo oppinut sen, että välillä tehdään töitä tunteja katsoematta ja joskus on vara ottaa vähän rennommin.

– Saunaseurassa on todella hyvin pyörivä koneisto, perusbyrokratia on kunnossa ja kahvion työntekijät sekä saunojen lämmittäjät ovat asiantuntevia.

Jäsenistöltä Jussi odottaa paitsi innokasta saunomista myös kommunikaatiota siitä, mikä heille on tärkeää.

– Jäsenistö on ihan keskeinen kaikille seuroille. Seuran onnistunut, tulokellinen toiminta vaatii operatiivisen johdon ja jäsenistön luontevaa sekä aktiivista yhteyttä.

Saunaihminen ehkä muita enemmän

Jussi on syntynyt Kainuun Paltamosta. Kotona saunottiin lähes päivittäin.

– Normaalia on kai se, mihin lapsesta tottuu, Jussi sanoo.

Jussi muutti 13 vuotta sitten Helsinkiin. Hän asui kommuunissa, jossa oli yhteinen puulämmitteinen sauna.

– Vasta silloin tajusin, että sauna ei ehkä olekaan kaikille ihmisille niin kova juttu. Kun minä mielelläni lämmitin saunan ja saunoin milloin vain, eivät kaikki sitä mahdollisuutta arvostaneet, Jussi pohtii.

Nyt hän on saunonut Helsingin yleisissä saunoissa ja nimeää suosikikseen Hakaniemen Kulttuurisaunan.

Jussi valmistui vuosi sitten ja intensiivisen opiskelun aikana ei juuri harastuksia kertynyt. Nyt niille saattaa olla enemmän aikaa.

Jussi elämässä on saunan lisäksi toinen nautinto eli hyvä ruoka. Hän on yhdistänyt nämä kaksi asiaa sauna ja ruoka -blogiksi, jota hän virittelee erään ystävänsä kanssa.

Kesäisin Jussi purjehtii kimppa-veneellä, joka on ”vanha, rähjäinen, mutta sympaattinen”.

Nyt Jussin ajankäyttö saattaa muuttua, onhan sauna osa arkista työpäivää. ❖

Lauteilla laatusaunan.

SIPARILA

**Onnittelut Suomen
Saunaseuralle
80 v. juhlavuonna.
Hyviä, lempeitä löylyjä.**

**Onko hyvän saunan rakentaminen
tai remontointi ajankohtainen?
Kysy ensin Puutoimesta.**

Näin ovat jo vuosien ajan tyytyväiset asiakkaamme tehneet yli sukupolvenkin. Meidän vahvuutemme on maan laajimpiin kuuluva valikoima, ammattitaitoinen henkilökunta ja luotettavat materiaalin toimittajat.

Laadukkaat puupaneelit, listat- ja laudemateriaalit tulevat kansainvälisen FSC[®] ja PEFC:n metsäsertifiointijärjestelmän omaavilta yrityksiltä.

Toimimme virolaisen puunjalostuksen ammattilaisen **Ha Serv** jälleenmyyjänä. Voimme tarjota esim. lauteet ja penkit mittojen mukaan, tai jopa saunan elementtitoimituksena.

Jos olet kiinnostunut infrapuna saunasta, sekin onnistuu.

Kauttamme mm. seuraavia puulajeja paneeleita, listoja, laudepuita... Tervaleppä, haapa, myös lämpökäsiteltynä, magnolia, radiata, rajoitetusti myös tuija, hemlock, punapuu, seetri. Siparila pintakäsitellyt Struktuuripaneelit, helmiäisharmaa, musta, hiekka valikoimisamme, samoin pintakäsitellyt haapapaneelit musta, valkoinen ja harmaa.

Aina materiaalin valinta ei ole helppoa, voit ottaa meihin yhteyttä ja pyytää postittamaan mallipalan esim. paneeleista, ota reilusti yhteyttä. Laudemateriaaleissa on tarjolla erikoisuuksia, esim. 45 mm kantaamaton haapa laude, vahvat ja leveät massiivipuulauteet ja tolpat.

Tutustu www.puutoimi.fi
Pyydä lisätietoja, tarjous,
palvelemme lämmöllä...

**Myymälämme on Ylöjärvellä.
Toimitamme tuotteet kaikkialle,
minne tie perille.**

– Rakentajan puutavaratalo –

PUUTOIMI

YLÖJÄRVI Elopellontie 2, puh. (03) 3142 4300, puutoimi.fi
Kaikilla on vahvuutensa - hyvää puuta jo vuodesta 1994.

Onko saunatutkimuksella tulevaisuutta

Toisen maailmansodan jälkeinen uudelleenrakentamisen aika nosti suomalaisen saunatutkimuksen maailman kärkeen. Suomen Saunaseuralla oli myös keskeinen rooli tutkimuksen mahdollistajana. Saunatutkimus on kuitenkin hiipunut 60 vuodessa. Sen tulevaisuus roikkuu hiuskarvan varassa.

Olen nyt reilun vuoden ajan tutustunut saunatutkimusten maailmaan. On ollut hämentävää huomata, millaiseen tilaan saunatietämys Suomessa on vuosikymmenten aikana päätenyt.

Kansallinen saunatietomme on juhluvuonna erittäin hajaantuneessa tilassa eikä kokonaisuudessaan edes kirjallisessa muodossa. Kansainvälinen tilanne on sama. Koska saunatutkimuksesta ei ole muodostunut selkeää soveltavan tutkimuksen aluetta, siltä puuttuu toistaiseksi keskitetty julkaisukanava, joka noudattaisi tieteellisiä julkaisuperiaatteita.

Saunatiedosta liian ruusuinen näkemys

Saunantutkimuksen taustatieteenalat ovat lääketiede, kulttuurihistoria ja suunnittelu- ja rakennustiede. Nämä alat ovat luonnollisesti kulkeneet eteenpäin myös Suomessa, tutkittiin saunoja tai ei.

Suomi on kuitenkin historiallisesti ollut merkittävä tekijä sekä sauna-aatteen että -tutkimuksen kansainvälisen tietoisuuden nostattamisessa. Vahvojen saunaperinteiden vuoksi monilla kansalaisilla on liian ruusuinen näkemys suomalaisen saunatiedon tilanteesta, kuten minullakin oli.

Hyvä esimerkki on ilmanlaatu, joka on lämmityksen ja estetiikan rinnalla yksi kolmesta isosta osa-alueesta. Ilmanlaatuun liittyviä tekijöitä tutkittiin jo 50 vuotta sitten, mutta lämpötilan ja suhteellisen kosteuden jälkeinen maailma on edelleen sekava. Ionit, happi, hiilidioksidi, häkä, PAH- ja pienhiukkaset, otsoni, kiuaskivien kaasut,

uusien puumateriaalien tuoksut – mikä suhteellinen merkitys näillä on sauna-elämukseen tai saunomisen terveysvaikutuksiin?

Lupaava lähihistoria

Suomalaisen saunatutkimuksen tyrehtyminen on erikoista. Yleisesti maassamme tehdyn tutkimuksen määrä lisääntyi julkaisuina mitattuna tasaisesti aina viime vuosiin asti. Saunan jääminen kehitystahdista kertonee siitä, että tutkimusaiheet ja resurssit vähenivät.

Suomessa oli myös aiemmin jonkin verran tutkimussaunoja. Nyt ne on purettu ja jäljellä on kourallinen lauteetomia kiuaslaboratorioita.

Lääketieteellinen saunatutkimus on sinitellyt Suomessa pisimpään. Se on myös ainoa selvästi elossa oleva osa-alue, jos tieteen tekemiselle otetaan kriteeriksi kansainvälinen vertaisarvioitu julkaiseminen. Jyväskylän yliopiston Jari Laukkasen tutkimusryhmän Sauna ja sydänterveys -projekti on ainoa yliopistollinen, pääosin julkisella

Suomessa?

rahoituksella rahoitettu saunatutkimus Suomessa.

Tänä vuonna tehdään tosin myös pienimuotoista tutkimusta puusaunojen päästöistä.

Salatiedettä sivukujilla

Yksittäisiä opinnäytetöitä niin AMK- kuin yliopistotasolla on valmistunut tasaista tahtia. Saunaspesifin asiantuntijuuden puutteesta johtuen ei kysymysten asettelu ole vienyt alaa eteenpäin. Yliopistotasoiset opinnäytteet pystyvät parhaimmillaan tuottamaan alalle uutta tietoa – mutta ainoastaan, jos ne linkittyvät oikein olemassa olevaan tietoon alalla.

VTT oli aikanaan muun muassa Erkki Äikäksen ansiosta mukana saunatutkimuksessa, mutta tämä historia päättyi toistaiseksi 15 vuotta sitten ansiokkaaseen Terveen saunan tekijät-tutkimukseen. Saunaseuran 2010 vuosikertomuksessa mainittu puulämmitteisten saunojen ilmanvaihto-tutkimushanke ei päässyt edes Tekeshakukierrokselle asti.

Todennäköisesti Suomessa tälläkin hetkellä tehdään jossakin kammiossa aihepiiriin liittyvää tutkimusta kaikessa rauhassa ja radiohiljaisuudessa. Jonakin päivänä saatamme iloisesti yllättyä uuden sauna-aiheisen väitöskirjan valmistumisesta.

Ulkomailla tapahtuu

Muun muassa japanilaiset ja amerikkalaiset ovat edistäneet hikoilukylpyjen vaikutuksiin liittyvää tutkimusta viime vuosina. Tällä vuosikymmenellä kiinnostavimpia tutkimuksia on tullut rakennustekniikan osalta muun muassa Norjasta. Siellä on tutkittu puurakentamisen teknologiaa mukaan lukien saunoja.

Tietokonemallintamista on kokeiltu ulkomailla niin saunan lämpiämisen kuin saunojen lämpökuorman ymmärtämiseksi. Simulointi on rakennustekniikan kannalta erinomainen työkalu, jonka avulla voidaan kustannustehokkaasti testata ratkaisuja etukäteen.

Ranskalainen insinööri Corentin

Macqueronin on suomalaisten tutkijoiden avustuksella mallintanut puulämmitteisen saunan lämpiämistä ja löylyjä amerikkalaisen NIST:n kehittämällä palosimulaatio-ohjelma FDS:llä. Myös suomalaiset alan asiantuntijat uskovat, että menetelmä on hyödynnettävissä.

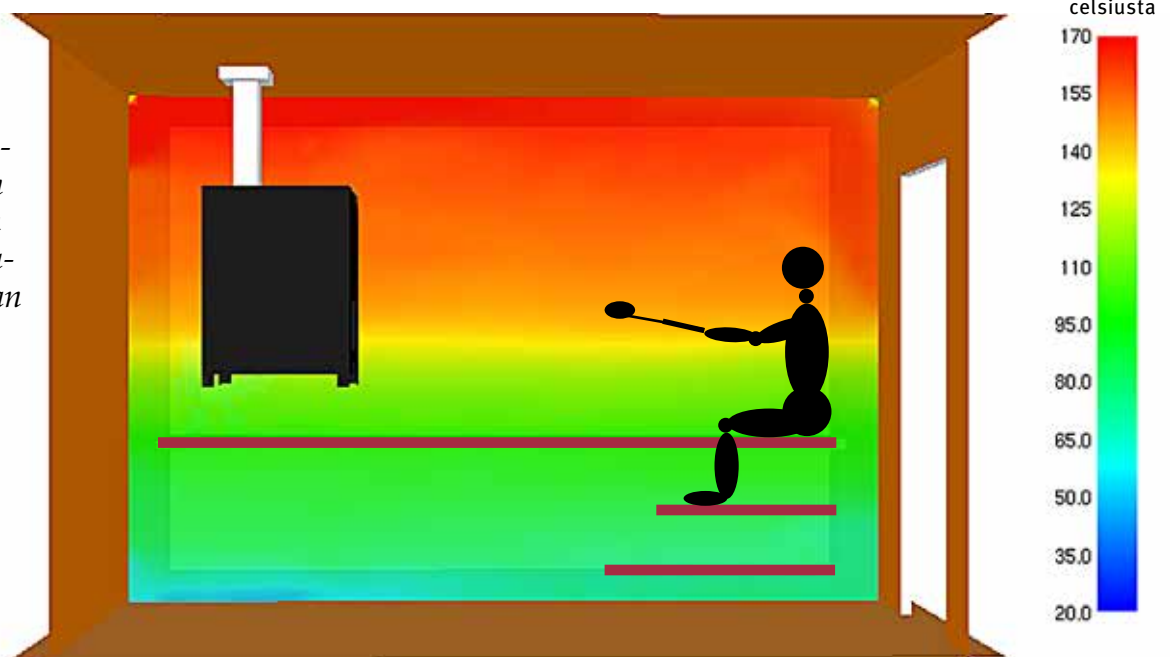
Yhteistyötä tarvitaan

Tutkimuksen tekeminen vaatii resursseja. Saunatutkimuksen rahoittaminen ei ole koskaan ollut helppoa. Saunaseuran tutkimus- ja kulttuuritoimikunta on ainoa tuntemani erityisesti saunatutkimusta rahoittava taho, mutta se ei ole eikä ole ollut riittävän suuri yksin rahoittamaan tutkimusta. Rahahanoja on siis katseltava perinteisistä, kilpailluista lähteistä.

Tarvitaan ulkopuolista rahoitusta. Kilpaillun TEKES/Akatemia-rahoituksen ohella joukkorahoitus tai yksittäiset suuremmat lahjoitukset voisivat olla eräs vaihtoehto – jos ne voisi kohdentaa johonkin.

Yksittäiset hankkeet eivät takaa jatkuvuutta, vaikka auttavat sau-

Luonnossimulaatio kahden eri korkuisen kiukaan vaikutuksesta saunan lämpötilajakaumaan. Huomaa asteikko-vaihtelut.

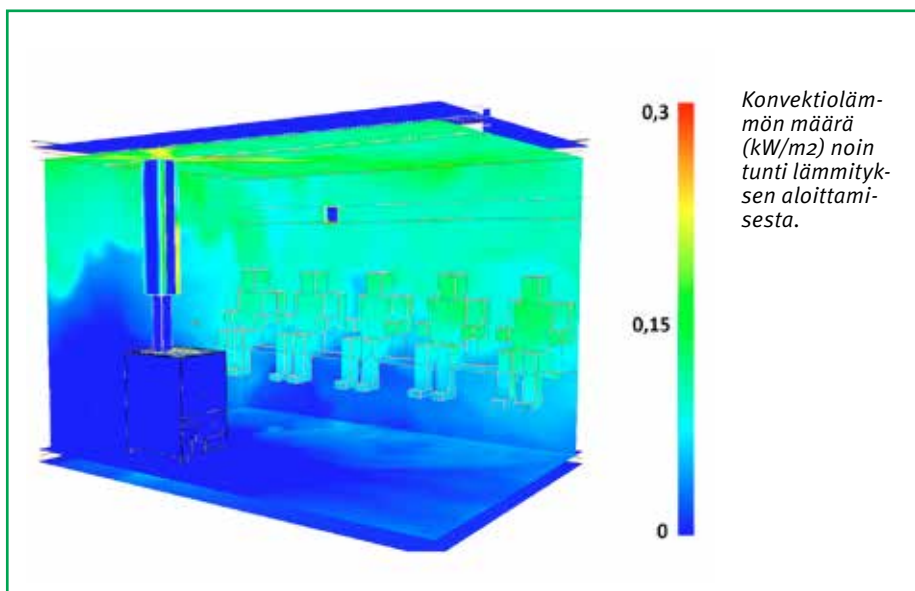

*Saunatieto on erittäin hajaantunutta
sekä Suomessa että kansainvälisesti.*

natutkimuksen liikkuvien kulujen kattamiseen. Pysyvyyttä synnyttäisi myös jonkin yliopiston sitoutuminen aiheeseen. Saunaan liittyvää oppitutiä tuskin voisi kuvitella paremmin mihinkään toiseen maahan. Toisaalta vallitseva tiedepoliittinen ympäristö ei suosi poikkitieteellisiä aiheita.

Rakennusteknisen tiedon edistäminen on yhtä tärkeää kuin terveystieteellisen tiedon, sillä terveysvaikutuksia saunomisesta ei voi toivoa ilman saunoja, joissa kykenee hyvillä mielin saunomaan riittävän pitkään.

Yhteistyö on välttämättömyys. Suomi on pieni maa ja saunatutkimuksen jatkuvuus on voimakkaasti kiinni eri

Made by
Narvi Finland

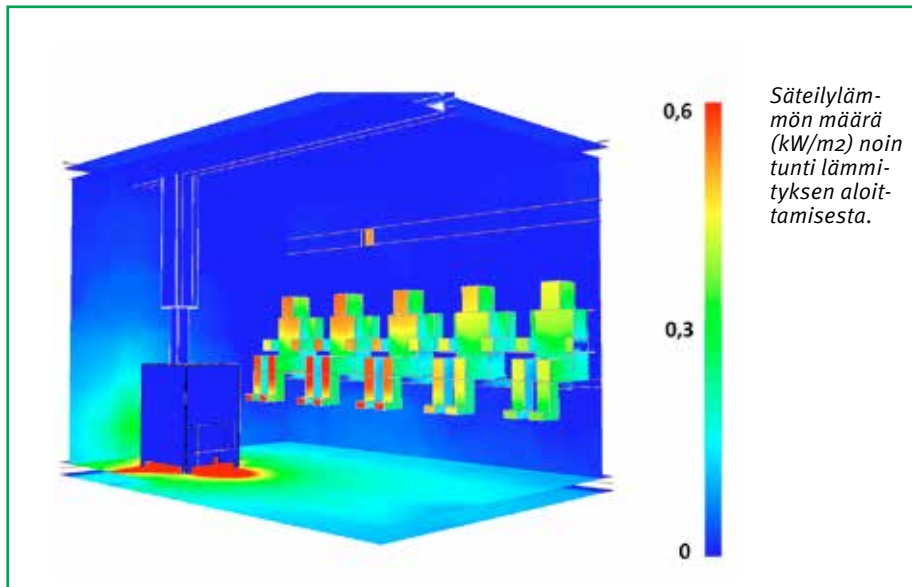
HILJENNY AIDON ÄÄRELLE.

Kertalämmitteiset AK-Kiukaat.
Tutustu osoitteessa: narvi.fi

Rakennusteknisen tiedon edistäminen on yhtä tärkeää kuin terveystieteellisen tiedon, sillä terveysvaikutuksia saunomisesta ei voi toivoa ilman saunoja, joissa kykenee hyvillä mielin saunomaan riittävästi pitkään.

toimijoiden yhteistyöstä. Tutkimuksen pitäisi olla myös lähtökohtaisesti julkista, jotta tieto ja osaaminen liikkuvat ja verkostovaikutuksia voi syntyä. Tutkimusrahoituksessa vallitseva kilpailuasetelma on ruokkinut salailevaa linjaa, johon en itse usko. Saunan kaveriksi tarvitaan avoimuutta, yhteistyötä ja sisua.

Toivon, että se tämä kirjoitus luo inhorealismiin lisäksi myös toivoa tutkimusten jatkamiselle. ♦

Lue pidempi versio verkossa:
<http://saunologia.fi/blogi/saunatutkimuksen-tulevaisuus>

Miksi rakentamiseen käytetään kohtuuttoman paljon aikaa, vaikka hommat voitaisiin tehdä laadukkaasti nopeamminkin?

Miksi asuntoja hinnoitellaan m² perusteella vaikka se ei liity juurikaan rakentamisen saati asumisen hintaan?

Miksi käydään julkista keskustelua siitä, pitäisikö rakentaapuusta vai kivistä?

Miksi rakennuksissa ei ole käyttöjärjestelmää, jolla voidaan ohjata tekniikkaa, poistaa hukkaa, säästää energiaa ja tuoda mukavuuksia käyttäjälle?

Miksi asunto saattaa olla kuukausia tyhjiällä valmistuttuaan, vaikka niistä on suuri pula?

Miksi kaikkiin asuntoihin pitää rakentaa keittiö, vaikka sitä ei koskaan kukaan käyttäisi?

Miksi autoteollisuus on aina 50 vuotta rakentamisen edellä?

RATKAISUJA HYVIIN
KYSYMYKSIIN

SSA GROUP

... JA MUITA
AIHEITA LAUTEILLE

OTA YHTEYTTÄ:
WWW.SSA.FI
PUH. +358404120716

Missä on Suomen kaunein mökkisauna?

Osallistu kisaan! Kesä ei ole mitään ilman kunnon löylyjä!

Meidän Mökki -lehti ja Sauna-lehti etsivät koko kesän ajan Suomen kauneinta mökkisaunaa.

Onko se sinulla?

Lataa 2–3 kuvaa mökkisaunastasi 24.7. mennessä kisasivuille www.meillakotona.fi.

Raati valitsee finalistit. Näistä te, hyvät lukijat, äänestätte voittajan. Voittaja julkaistaan 20.9. Meidän Mökki -lehdessä ja sauna.fi:ssä sekä lokakuussa Sauna-lehdessä. Osallistujien kesken arvotaan Rentosauunan tuotepaketti arvoltaan 200 euroa!

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

MAAKARIT®

KÄDEN TAIDOILLA, SUOMALAISESTA LIHASTA.

KUN MAKKARAN ON PARAS OLLA PARAS

HK Maakarit® valmistavat omin käsin artesaanimakkaroita suomalaisesta lihasta. Inspiraationa ovat maailman klassikot ja maut syntyvät aistien varassa sekä käden taidoilla. Aitojen mausteiden ja lempeän leppäsavun saattelmana.

AINA
SUOMALAISTA
LIHAA

HK Maakarit® ovat mukana tekemässä suomalaisen saunan päivästä vakiintunutta liputuspäivää. Liity sinäkin mukaan ja nosta lippu salkkoon! Allekirjoita adressi osoitteessa HK.fi

Telttasauna yllätti Vaskiniemessä

Richie Mattila ja löylynheittäjä, saunamajuri Timo Martikainen toivat telttasaunan Vaskiniemeen toukokuussa. Palaute oli erittäin positiivista. – Saunaseuralaiset diggaavat saunaa ja keskittyvät oleelliseen eli hyvään löylyyn, Richie tuumaa.

Toukokuun toisella viikolla Vaskiniemen pihalla ollut telttasauna taisi yllättää suosiossaan sekä järjestäjät että saunojat.

—Eipä olisi tarvinnut muita lämmittääkään, kuului yksi kommentti.

Richie Mattila kumppaneineen lähti telttasaunan kanssa kiertämään maailmaa jo vuosikymmeniä sitten.

– Kaikki alkoi Lepakkoluolasta, jonka hyvässä saunassa Höyryklubi piti

yhä. Kun Lepakko purettiin 1990-luvun lopussa, klubi jäi orvoksi, Richie muistelee.

Sattumoisin Richie ja Kimmo Helistö törmäsivät muotoilija Stefan Lindforssiin, jonka mielestä suomalaisen saunan voisi viedä New Yorkiin hotellin katolle. Toiminnan miehet laittoivat asian kuntoon parissa viikossa. Manhattanilla Hotelli Gershwinissä löylytelttiin neljän päivän ajan ja saunasta tuli tosi hitti.

– Se oli tavallaan lähtölaukaus koko

telttasaunan toiminnalle, Richie sanoo.

Ei pelkkä sauna

Telttasauna on lämmitetty pitkälti yli kymmenessä maassa.

– Kyse ei ole vain teltasta ja kiukaasta, vaan suomalaista saunaa on viety maailmalle ja kerrottu meidän saunakulttuuristamme. Saksassa eräs rouva tuli kysymään, missä on saunomisen säännöt. Hän ilahtui suuresti, kun kerroin, että suomalaisessa saunassa

*Manhattanilla Hotelli Gershwinissä
löylytelttiin neljän päivän ajan ja
saunasta tuli tosi hitti.*

saunotaan oman tuntemuksen mukaan.

Telttasauna toimii kaikkialla seka-saunana.

– Ensin jotkut saattavat olla hyvin-kin arkoja, mutta lopulta kaikki vapautuvat saunomisen meininkiin, Richie sanoo.

Hempeä löyly hiipii

Lapinlahden telttasauna perustettiin pari vuotta sitten Höyryklubin yhdeksi jatkumoksi. Richien kanssa telttasaunan toimintaa pyörittävät hänen veljensä Jaakko sekä saunamajuri Timo Martikainen.

Käytössä on korkea, venäläinen tulenjohtotelletta, jossa ei ole muoviosia, vaan kunnon puuvillaa ja hammppuköydet.

Kiukaina on kaksi Harvian jatkuvalämmitteistä puukiuasta. Lauteille mahtuu kerralla noin 15 saunojaa.

– Löyly on yllättävän hyvä ja tiukka, mutta samalla hempeä ja hiipivä. Löylyt ovat kosteat, mutta hyvin happirikkaat, Richie kuvaa itse saunaa.

Mätkää rätkkiä kasvoille

Richie on ollut pitkään Saunaseuran jäsen. Hän on halunnut tuoda telttasaunan Vaskiniemeen, ja nyt tuli sopiva tilaisuus.

Toinen toivottu paikka on Lontoossa Suomen lähetystön piha. Richie toimii konserttipromootorina ja tietää, että vuosittain järjestetään noin 150 metrin päässä lähetystöstä kongressi, joka kokoaa maailman tärkeimmät musiikkialan ihmiset.

– Mikä tilaisuus olisi edistää suomalaista musiikkivientiä ja tehdä saunaa tunnetuksi!

Ajatus ei ole ainakaan vielä ottanut tulta. Richie harmittelee, miten usein ”virallinen Suomi on lyönyt määrän rätin kasvoille”.

– Suomessa ujoitellaan saunaa, vaikka se on yksi meidän kuningasjutuista. ♦

● Toukokuussa jäsenille tarjottiin vapaaehtoisvoimin mahdollisuus kokeilla telttasaunaa – kiitokset Ritchie Mattilalle ja kumppaneille. Jos haluatte osoittaa kiitollisuuttanne, voitte tukea Lapinlahden telttasaunan joukkorahoitushanketta: <https://mesenaatti.me/campaign/?id=520#single/view>.

nebula

IT:N TULEE TOIMIA KUIN HYVÄN SAUNAN
POISTAA STRESSIÄ, EI AIHEUTTAA SITÄ

LUE LISÄÄ WWW.NEBULA.FI >

Sauna sai MEPitkin hikoilemaan – ja kaikki nauttimaan

Sweating for Europe -tapahtumassa ajankohtaisista aiheista keskustelivat sekä MEPit että yleisö. Tässä mielipiteitä vaihtavat Heidi Hautala, Iso-Britannian Lucy Anderson ja Merja Kyllönen, keskustelun moderaattorina toimii Mikko Fritze.

Turha muodollisuus oli tiessään, kun Europarlamentin edustajat keskustelivat isoista, ajankohtaisista asioista – kylpytakeissa.

Suomen Benelux-instituutti järjesti huhtikuun lopussa Sweating for Europe -tapahtuman Brysselissä. Se kokosi yhteen sekä europarlamentaarikkoja että kansalaisia keskustelemaan tärkeistä, päivän polttavista aiheista. Uutta näkökulmaa inspiroi yllättävä kohtaamispaikka eli sauna.

Mukana oli kymmenen MEPpiä, joista viisi Suomesta. Keskusteluissa nousivat esiin muun muassa Brexit, Ranskan presidentinvaalit ja polarisaatio.

Yhtenä tavoitteena oli tuoda saunaperinne esiin sekä tapahtumassa että

median välityksellä. Siinä onnistuttiin erinomaisesti.

– Sauna kiinnosti todella paljon! Keskustelu ihmisten kanssa lähti aina liikkeelle saunomisesta ja siitä päädyttiin luontevasti sekä avoimesti muihin puheenaiheisiin kunnes taas päädyttiin saunomiseen ja sen antamaan erityiseen kokemukseen, Alekski Malmberg Benelux-instituutista kertoo.

Kolmipäiväisen tapahtuman ytimessä oli vanha paloauto, joka oli muutettu puulämmitteiseksi saunaksi. Itse autosta on kerrottu aikaisemmin Saunalhdedssä.

Lauteet täytyivät

Jokaisen päivän päätteeksi oli avoin sauna kaikille ja kulttuuriohjelmaa.

– Sekä europarlamentaarikot että

kansalaiset saunoivat todella innokkaasti. Iltaisin oli sauna täynnä ja hyvä tunnelma.

Saunaseuran johtokunnan jäsen, Goethe-Instituutissa toimiva Mikko Fritze oli yksi tapahtuman puuhamiehistä.

– Tapahtumalla saatiin sekä saunalle että 100-vuotiaalle itsenäiselle Suomelle laajaa näkyvyyttä. Sauna koettiin hauskana, rentona juttuna ja kulttuurina, mutta myös varteen otettavana elämän tärkeiden asioiden ja aiheiden katalysaattorina, Mikko Fritze kertoo.

Suomen Saunaseura oli mukana tukemassa tapahtumaa.

Iloinen ilmapiiri yhdisti

Sauna sai paljon uusia ystäviä, sillä suurin osa tapahtuman osallistujista oli

Moni koki Brysselissä saunautinnon ensimmäistä kertaa, mutta tuskin viimeistä.

muualta kuin Suomesta.

– Paljon kansainvälistä väkeä kävi ihastelemassa suomalaista saunaa.

Paikalla oli muun muassa EU:n työntekijöitä, taiteilijoita ja ihan sattumalta ohi kulkeneita ihmisiä. Onnistuimme hyvin yhdistämään eri puolilta ja eri elämän alueilta tulevia ihmisiä, kertoo Emma Mehter Suomen Bene-lux-instituutista.

– Tapahtuman rentous ja iloinen ilmapiiri sai monelta kiitosta. Pääsimme saunan myötä varsin hyvin tavoitteeseemme luoda uudenlainen, rento ja avoin konteksti ja kohtaamispaikka kansalle ja päätöksentekijöille, Emma Mehter lisää.

Tapahtuma sai laajaa huomiota Belgian mediassa. Sekä televisiossa että radiossa oli kuuden haastattelun sarja, jossa Brysselin keskeiset vaikuttajat keskustelivat toimittajan kanssa ja paikkana oli tietysti sauna.

– Kuulemma parlamentin käytävillä puhuttiin saunasta vielä paljon tapahtuman jälkeenkin, Aleksi Malmberg sanoo. ♦

– Paljon kansainvälistä väkeä kävi ihastelemassa suomalaista saunaa. Paikalla oli muun muassa EU:n työntekijöitä, taiteilijoita ja ihan sattumalta ohi kulkeneita ihmisiä.

**LÖNN
BERG**

**Lisää löylyä
markkinointiin.**

Suomen monipuolisin
valikoima painotuotteita
www.lonnberg.fi

CAPTAIN'S SHOP

VENETARVIKEMYMÄLÄT

Lauttasaari, Veneentekijäntie 11, (09) 682 2512
Espoo, Suomenojan venesatama, (09) 804 1102

Tuotteiden maahantuonti, varastointi, tukkukauppa sekä myymälä:

Oy VESTEK Ab

Martinkuja 4, 02270 Espoo, (09) 887 0120
vene@vestek.fi, www.vestek.fi

Verkkokauppamme palvelee teitä osoitteessa:

www.captainsshop.fi

Suomalaista
vesiosaamista
jo 50 vuotta.

Caldomix

Hätä- ja erikoissuihkut ja hanat • Termostaatit
Sekoittimet • Kostutusjärjestelmät • Täysi palvelu

... ja löylykauhan varressa www.caldomix.fi

*Savusauna
joka ei pala*

Holvisauna sulautuu
ympäristöönsä ja kaunistaa pihapiiriä.
Holvimuotoinen katto ja hengittävä
harkkopinta tekevät maan povessa istuvan
holvisaunan löylyistä miellyttävän pehmeät,
kosteat ja tasaisen viipyilevät.

Palamaton rakenne tuo paljon etuja, yksi niistä on lyhyt
lämmitysaika verrattuna perinteisiin savusaunoihin. Tämä
kivirakenteinen saunainnovaatio on patentoitu. Nyt myös
pieni savusaunamalli, tutustu laajaan mallistoon netissä.

Rahtitie 2, EURA
p. (02) 826 0700
www.holvisaunat.fi

Holvisaunat Oy

Testatusti maailman paras!

- PALOTURVALLINEN VASTAVIRTAKIUAS -

Ainoastaan Sydän-kiukaan lämmönvaihtimessa on sekundääripoltto ja vastavirtakanavisto.

- ympäristöystävällinen, hiukkaset ja kaasut palavat tarkemmin
- korkea hyötysuhde, laskee hormilämmön turvalliselle tasolle
- Huuhoutuva vastavirtalämmönvaihdin ja konvektioilmankierto
- sekoittaa puhdasta ja happipitoista korvausilmaa saunahuoneessa
- tasoittaa saunan lämpöjakaumat ja ylläpitää korkeaa happitasoa
- Korkean happitason Sydän-saunassa jaksat nauttia lempeistä löylyistä, väsymättä pitkään.

Myyjän ilmoittama savukaasun lämpötila ei välttämättä ole CE hyväksytyn kiukaan lähtevän savukaasun maksimi lämpötila. Kysy valmistajalta kiukaasta lähtevän savukaasun korkein lämpötila, joka määrittää kiukaan hormin T lämpöluokan. Jos sitä ei ilmoiteta kannattaa jättää ostamatta.

SYDÄN-KIUAS®

Parempaan saunan puolesta
www.sydankiuas.fi

Mikkelin seudulla Rantasauna Day

Mikkelin seudulla järjestetään oma Rantasauna Day. Erilaiset saunat lämpiävät lauantaina 22.7.2017.

Rantasauna Day houkuttelee paikalliset sekä vapaa-ajanasukkaat ja muut hyvinvoinnista, vapaa-ajasta ja saunakulttuurista kiinnostuneet henkilöt saunomaan. Hyvin erilaisten rantasaunojen ovet avautuvat ja kuka tahansa pääsee saunomaan ilmaiseksi.

Tapahtuman taustalla on ajatus vahvistaa ihmisten osallisuutta ja osallistumista sekä luoda vahvempaa imagoa Mikkelin seudulle johtavana mökkiseutuna ja vapaa-ajan ykkösalueena Suomessa.

Tapahtumassa ovat mukana Mikkelin, Mäntyharju, Kangasniemi, Puumala, Pertunmaa ja Hirvensalmi. Tapahtuman rahoittaa seutuvaliokunta ja tuottaa Mikkelin kaupungin kulttuuripalvelut. Mukana yhteistyössä ovat Mikkelin seudun kunnat ja Mikkelin matkailu.

www.mikkeli.fi

*Suomi
Finland*
100

Tule lähteelle

Lahjana 100-vuotiaalle Suomelle ja kaikkien suomalaisten käyttöön Fiskars kunnostaa Hankoniemessä sijaitsevan luonnonkauniin Dagmarin puiston lähteineen.

Tutustu lähteeseen
ja juhluvuoden
lahjakokoelmaamme
suomi100.fiskarsgroup.com

ARABIA 1873

FISKARS®

HACKMAN®

iiittala

ELÄMÄNPELASTAJA.

Tiedätkö sinä varmasti ajokuntosi aamulla ?

Laadukas Dräger alkotesteri tietää ja varmistaa liikenneturvallisuuden.

Alcotest 3820 on helppokäyttöinen ja luotettava ajokunnon varmistaja, täydellinen valinta ajokumppaniksi niin maalle kuin merelle.

Odotettu tuoteuutuus Alcotest 3820 on nyt saatavana jälleenmyyjillä.

Hanki omasi heti ja lopeta arvailu!

Dräger Alcotest 3820 - Se UUSI luotettava alkotesteri.

Myynti: Auto- ja venealan liikkeet
Lisätietoja: www.kaha.fi

Dräger

Huomasitko!

Uutispalstalla s. 16 kerrotaan Saunaseuran 80-vuotisjuhlista.

Aika: torstai 16.11.2017 klo 18

Paikka: Ravintola Bank, Unioininkatu 20

Kenelle: Saunaseuran jäsenet puolisoineen

Tarkempaa tietoa myöhemmin sauna.fi:ssä, jäsenkirjeessä ja Sauna-lehdessä 3/17

PARHAAT LÖYLYT-kiuaskivet EHDOTON YKKÖSVALINTA!

Asiantuntijan valinta, heti käyttövalmis
Satakunnan oliviinidiabaasi on kestävä ja turvallinen luonnonkivi.

Parhaat Löylyt Oy, puh. 02 634 9600
www.saunagranit.com

**Parhaat
Löylyt**

Myynti:
Rauta

Kotimainen käsityö

Ikimuistoiset löylyt

Kestävät materiaalit

Alkuperäinen

IKI

KIUKAISTA KIUKAIN

★★★★★
TESTIVOITAJA 8/09

SunSauna
Kotikylpylä

SUN SAUNA 20 VUOTTA!

Suomalaisen saunaosaamisen puolesta.

Lue lisää saunomisen saloista blogistamme ja suunnittele unelmiesi sauna suunnitteluohjelmalla osoitteessa **www.sunsauna.fi**

Valmistamme lauteet yhteisösaunoihin, jotka on suunniteltu erityisesti jatkuvaan käyttöön ja vaativiin siivousolosuhteisiin. Kysy lisää!

Seuraa meitä Facebookissa sunsauna

Kansainvälisen Saunaliiton ISA:n kuulumisia

Ruotsi järjestää Saunakongressin 2018

FOTO: SVANTE SPOLANDER

Ryhmäkuva ruotsalaisen kansallisen saunapäivä- tapahtumasta vuonna 2016 Kukkolaforsseniassa.

Suomi100 voisi olla myös nimellä Sauna100. Niin paljon saunan ja ISA:n ympärillä tapahtuu nyt ja lähitulevaisuudessa. ISA:n aktiivinen toiminta on jatkunut jo 40 vuotta.

Kansainvälinen Saunaliitto ry, International Sauna Association ISA, perustettiin 1958 Saksassa Bielefeldissä. ISA aloitti kuitenkin varsinaisen toimintansa vasta kesällä 1977 Helsingissä, jolloin myös kotipaikka muutettiin Helsinkiin.

Saunaliiton jäsenenä on eri maiden saunaseuroja, yksityisiä henkilöitä sekä saunasta kiinnostuneita organisaatioita yhteensä runsaat 25. Perustajajäsenistä on edelleen mukana Suomi, Japani, Saksa ja Itävalta. Saunaliiton puheenjohtaja on ollut Suomesta ja tällä hetkellä vuoden 2018 loppuun puheenjohtajana toimii Risto Elomaa.

Saunaliiton päämääränä on tehdä tunnetuksi ja edistää saunaa ja sen käyttöä maailmanlaajuisesti yhdessä eri maissa olevien tukijoidensa kanssa. Tämän päämäärän saavuttamiseksi käytetään kaikkia sopivia keinoja. ISA

edistää tieteellistä saunatutkimusta mukaan lukien muun muassa saunan sosiaalinen historia, kansanperinne, lääketiede sekä teknologia. Yksi tärkeä tehtävä on myös valvoa Aachenissa 1999 päätetyn saunan määritelmän noudattamista.

Ruotsi järjestää seuraavan kongressin

Kansainvälisten Saunakongressien järjestäminen periaatteessa joka neljäs vuosi on ehkä ISA:n näkyvin toimintamuoto. Tämä traditio alkoi jo 1956 eli ennen Saunaliiton perustamista. Tähän mennessä on pidetty jo 16 kongressia. Useampia kongresseja on pidetty Suomessa, Saksassa ja Japanissa ja kerran on kokoonnuttu Itävallassa, Tsekeissä, Sveitsissä ja Hollannissa. Viimeisin kongressi pidettiin keväällä 2014 Vilnuksessa Liettuassa.

Saunaliiton hallitus päätti luovuttaa seuraavan kongressin järjestämisen Ruotsin Sauna-akatemialle (Svenska Bastuakademien), joka vietti äskettäin 25-vuotisjuhlaansa. Ruotsissa on alkamassa uutta saunatutkimusta ja Bastuakademie on vahvasti mukana.

Kongressi pidetään kesäkuussa 2018 juuri ennen Saunan päivää eli 07.–10.06.2018. Kongressi jakaantuu kahden maan alueelle eli Haaparantaan ja Tornioon sekä näiden ympäristöön. Alustava ohjelma on jo nähtävissä seuran kotisivuilla: www.bastuakademien.se.

Johtuen lääketieteellisen saunatutkimuksen uusista aktiviteeteista ja varsinkin siitä, että tutkimusta on tehty jälleen myös Suomessa, on todennäköistä, että lääketiede tulee olemaan ohjelman pääosassa.

Kongressin yhteydessä on mahdollisuus vierailla useissa mielenkiintoisissa saunoissa. Samoin tutustutaan paikalliseen kalastukseen ja kalan valmistukseen, onhan Kukkolaforsseniin kalastuksen osalta merkittävä matkailukohde. Kongressin aikana on melkein yötön yö eli saunominen läpi yön valoisassa tulee olemaan monelle ulkomaiselle vieraille ehdoton elämys.

Juhlavuoden tapahtumia

Suomi100-tapahtumia on ollut pitkin talvea ja kevättä eri puolilla.

Pariisissa avattiin Aprillipäivänä Moulin Rouge -kabareen katolla pieni sauna, jota voi varata Kauppakamarin kautta. Alkuinnostus on ollut niin valtava, että saunaan on ollut vaikea päästä.

Saksassa kiersi saunavaunu Visit Finlandin opastamana tammikuusta huhtikuuhun ja tavoitti runsaasti saunasta kiinnostuneita ihmisiä.

Saksan juhlinta huipentuu Juhannusjuhliin 21.06. Suomen Suurlähetystön tiloissa ja pihalla, minne odotetaan paria tuhatta vierasta. Sauna on eräs vetonauloista.

Pariisissa avattiin Aprillipäivänä Moulin Rouge -kabareen katolla pieni sauna, jota voi varata Kauppakamarin kautta. Alkuinnostus on ollut niin valtava, että saunaan on ollut vaikea päästä. Mikäpä sen mukavampaa kuin saunoa ja sitten lähteä Pigallelle.

Aikoinaan Suomessa paloauton

päälle rakennettu puulämmitteinen sauna kuumensi keskustelua Brysselissä EU-parlamentin edustalla huhtikuun lopussa.

Traveling sauna USAssa on saanut upean näkyvyyden mediassa. Puulämmitteinen sauna on ollut käytännössä koko ajan täysin varattu pysähdyspaikoillaan. Saunan lisäksi on tarjottu suomalaista ruokaa ja musiikkia. Huhtikuun alussa ilmestyi video saunomisohjeista. Sen toteuttamisessa oli vahvasti mukana North American Sauna Society NSSA.

Kiinassa oli Suomi100-tapahtuma ja sauna esillä toukokuussa Guangzhoussa.

Syksyllä on Virossa saunakiertue, jonka aikana tutustutaan muun muassa Etelä-Viron UNESCO-saunoihin, Saarenmaan savusaunoihin ja virolaiseen IGLU-saunaperheeseen, joka on saanut jonkin verran jalansijaa Suomessakin.

Leppeitä löylyjä, missä kesää vietättekin. Käykää tutustumassa maailmalla saunoihin!

Risto Elomaa

teraWatt

Hyvä talo ansaitsee toimivan tekniikan

LINJASANEERAUKSET | TOIMITILAT | ASUINRAKENNUKSET

www.terawatt.fi

Aqualan® L

Luotettava ja
monikäyttöinen
perusvoide
koko perheen
ihonhoitoon.

Valmistettu Suomessa.

Orionin perusvoiteet

perusvoide.fi

05/2017

Orion on
suomalainen
avainlippuyritys.

itsehoitoapteekki.fi

Lisätiedot puh. 010 426 2928 ark. klo 8–16.

ORION

Hyvinvointia rakentamassa. Yhdessä.

Kevätpörriäinen-lehti kokosi lasten mietteitä saunasta

SAUNA ON rauhallinen ja mukava paikka. Kun saunaan mennään voi käydä suihkussa ja voi käydä lumihangessa. Sauna pitää lämmittää ennen kuin sinne menee.

Eemil Kippola 1 A

OLIPA LEO. Hän meni saunaan. Oli kovat lölyt. Leo meni kotiin ja söi pullaa ja meni nukkumaan.

Leo Kivelä 2 A

SAUNA ON suomalaisten perinne, saunassa voi olla vaan ja kuunnella hiljaisuutta tai puhua kuin papupata. Joskus saunasta mennään järveen tai mereen uimaan.

Talvella jos menee uimaan tehdään jäähän iso reikä, jota kutsutaan avannoksi ja pulahdetaan sinne.

Maija Illikainen 3 B

KERRAN KUN menin savusaunaan se tuntui oudolta mutta se oli myös kivaa. Saunassa oli pimeää. Sitten kun tulin ulos minun jalassa oli jokin musta tahra, mikä kumma se oli?

Rasmus 5 A

SAUNAN LAUTEILLA on kiva katsella merta ja ajatella uimista.

Samuel Sävilammi 2 B

SAUNASSA saunajuomaa maistellaan ja vihdoilla toisia paiskotaan. Lopuksi virvoitellaan ja putousta ihastellaan.

Linus Kärkkäinen ja Lassi Heikkala 2 B

SAUNASSA ON kivaa. Yleensä kun olen saunassa, juttelen päivän tapahtuneista asioista. Sauna rentouttaa paljon ja sinne on kiva mennä varsinkin kylminä päivinä.

Elma Hannikainen 5 C

MUMMINI ON kertomut saunahetkiä lapsuudestaan. Esimerkiksi kun he menivät saunaan, niin heidän isä huusi tontuille että heidän perhe tulee saunaan. Ja sitten aina kuului kipistys ääniä. Kipistys kuului tontuista. Minä ainakin uskon tonttuihin.

Salma Heikkinen 3 C

Vain sauna puuttuu.

Sen sijaan ideoita, oivalluksia ja lounasta löytyy vaikka muille jakaa. Tervetuloa tutustumaan uusiin tiloihimme.

N2

Pursimiehenkatu 29–31 A

K-Plussa

Yksilöllisesti

– JA KAS KUMMAA, KUN MAKSAT K-PLUSSA

MASTERCARD -KORTILLA, SAAT PISTEET

kaksilollisesti.

Kun maksat ostoksesi K-Plussa MasterCard -kortilla, saat Plussa-pisteet kaksinkertaisena 31.12.2017 asti. Kaksinkertaiset Plussa-peruspisteet saa kaikista K-ketjujen kaupoista. Kampanjapisteet eivät vaikuta palkintopistekertymään. Kortissa ei ole avaus- eikä vuosimaksua. K-Plussa MasterCard -kortin (jatkuvakäyttöinen luotto) todellinen vuosikorko tyypilliselle 1 500 euron luottomäärälle on 16,42 %, kun nimelliskorko on 9,50 % (1/2017). Luoton myöntää OP-Korttiyhtiö Oyj, Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki. Hae korttia: plussa.com

Etelänlomia – jo vuodesta 1879.

**MYÖS
YKSITYIS-
JA YRITYS-
TILAISUUDET!**

HANGON CASINO

Appelgrenintie 10 || Hanko || Puh +358 400 583 818

www.hangoncasino.fi

Kauttamme voit varata yksityis- ja yritystilaisuudet myös ravintola Bravakseen Hangon Itäsatamassa ja saariravintola Sommaröhön Espoon Suvisaaristossa.

YLI PUOLI VUOSISATAA BETONINLUJAA PALVELUA

Vuonna 1959 perustetusta Keskikuljetus Oy:stä on kehittynyt reilussa puolessa vuosisadassa yritys, joka kykyenee täyttämään monipuolisella kalustollaan ja ammattitaitoisella henkilökunnallaan niin pien- rakentajien kuin Suomen suurimpien rakennustyö- maiden vaatimukset.

Kuljetusliike Ralento perustettiin vuonna 1945. Ralento on ollut vuodesta 1993 Keskikuljetuksen aputoiminimenä. Kunnioittaakseen perinteikstä 70-vuotiaasta Ralento -nimeä Keskikuljetus tulee nostamaan sen näkyvästi esille yhtiön uudessa ilmeessä, markkinoinnissa ja viestinnässä.

ralento

Vuodesta 1945 www.ralento.fi

Perinteikkäistä palveluista vastaa Keskikuljetus Oy

BETONINLUJAA PALVELUA

PUMPPAUS- JA KULJETUSTILAUKSET 040 504 2075

Miltä näyttää sinun rinkelisi?

Keski-Rinkelit löydät kauppojen keksi- ja leipähyllystä.

Yhdessä yhteiskuntaa rakentaen

Rakennusteollisuus

www.rakennusteollisuus.fi

Laadukasta tekstiilivuokrausta ja
pesulapalvelua

www.lainas.fi

Onnea 80-vuotiaalle Saunaseuralle ja
aurinkoista kesää kaikille!

Suomen Saunaseura Ry www.sauna.fi

Vaskiniementie 10, 00200 Helsinki

Saunojen aukioloajat

Miehet

Tiistai: klo 13.00–21.00

Keskiviikko ja perjantai: klo 13.00–22.00

Jaetut lauantait: klo 12.00–16.30,

Viimeinen sisäänpääsy klo 15.45

Muut lauantait: klo 12.00–19.00

Naiset

maanantai, paitsi kuukauden ensimmäinen:

klo 13.00–21.00

torstai: klo 13.00–22.00

jaetut lauantait: klo 17.00–21.00

Jaetut lauantait

Kuukauden ensimmäiset sekä kesäkuun, elokuun ja joulukuun lauantait.

Poikkeukset aukioloaikoihin

Kesätauko alkaa 23.6.2017 ja Saunatalo aukeaa 30.7.

Perhesaunapäivä sunnuntaina 1.10. klo 12–18.

Yhteystiedot

Toiminnanjohtaja Katariina Styrman, perhevapaalla

Vt. tj Jussi Nuortimo

050 371 8178, tj@sauna.fi

puhelinaika ma-to klo 10.00–12.00

Lämmittäjä, kiinteistöhuolto Ari-Pekka Paavola

050 372 7648, a-p.paavola@sauna.fi

Päätoimittaja Leena-Kaisa Simola

0500 80 10 40, lehti@sauna.fi

Saunaseuran johtokunta

Tuomas Lehtonen, pj.

Tutkimus- ja kulttuuritoimikunnan pj

040 560 9879, tuomas.lehtonen@finlit.fi

Jussi Niemelä, varapj.

050 506 1999, jussi.p.niemela@gmail.com

Mikko Fritze

050 449 9433, mikkofritze@gmail.com

Antti Lavonen

Taloustoimikunnan pj

0400 299 088, alavonen@gmail.com

Jarmo Lehtola

050 4432082, jarmo.lehtola@kolumbus.fi

Ritva Ohmeroluoma

0400 109021, ritvaohmeroluoma@gmail.com

Risto Pitkänen

040 7590825, risto.pitkanen@wilo.fi

Hannu Saintula

Toimitusneuvoston ja viestintäryhmän pj

050 559 9557, hannu.saintula@pp.inet.fi

Gina Sundgrén

Kunnossapitotoimikunnan pj

050 593 2800, gina.sundgren@me.com

Antti Säiläkivi

0400 241 114, antti.sailakivi@hpplaw.fi

Jäsen- ja saunamaksut, oheispalvelut ja niiden hinnastot
sekä paljon lisää tietoa seuran toiminnasta:

www.sauna.fi

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

Satavuotias Maaseudun Tulevaisuus onnittelee tuhatvuotista perintöä vaalivaa Suomen Saunaseuraa!

. AUA1

Posti Green

E 220 d A kokonaishinta alk. 56 543,33 € (sis. alv:n, arvioitun autoveron ja toimituskulut 600 €).
Vapaa autoetu 985 €/kk, käyttöetu 835 €/kk. CO₂-päästöt 109 g/km, EU-keskikulutus 4,2 l/100 km.
Huolenpitosopimus 3 vuodeksi kiinteällä kk-maksulla alk. 34 €/kk. Kuvan auto lisävarustein. Ajojietokoneen kieli: englant.

Masterpiece of Intelligence. Uusi E-sarjan Coupé – Sulavalinjainen mestariteos.

Mercedes-Benz E-sarjan Coupé yhdistää virtaviivaisen voimakkaat linjat urheilullisiin yksityiskohtiin. Auton timanttikuviainen jäähdyttimeen säleikkö ja lisävarusteena saatavat Multibeam Led -ajovalot kiinnittävät kulkijoiden huomion jo kauan ennen kuin sen aiheuttama ilmapirta suhahtaa heidän ohitse. Sporttiset kevytmetallivanteet sekä madallettu Agility Control -alusta puolestaan varmistavat, että mallin antama lupaus erinomaisuudesta ei petä tiukoissakaan käännteissä. Moderni E-sarjan Coupé ei jätä mitään arvailujen varaan. **www.mercedes-benz.fi**.

Mercedes-Benz Suomi

@mbsuomi

Mercedes-Benz Suomi

Mercedes-Benz

The best or nothing.

